

Монгол Улсын Татварын Ерөнхий газар

**МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБАНЫ
ТАТВАР ХУРААЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА
БОЛОН ОЛОН УЛСЫН ТАТВАРЫН
АСУУДЛЫГ БОЛОВСРОНГУЙ БОЛГОХ НЬ
ТӨСЛИЙН 2-Р ШАТ**

Эцсийн тайлан

2020 оны 3 сар

**ЯПОНЫ ОЛОН УЛСЫН ХАМТЫН АЖИЛЛАГААНЫ
БАЙГУУЛЛАГА (JICA)**

Санхүү, төсвийн судалгааны институт

Пакса ХХК

IL
JR
20-011

ГАРЧИГ

1. Төслийн танилцуулга	1
1.1 Өмнөх үг	1
1.2 Монгол Улсын татварын удирдлагын орчин	1
1.3 Төсөл хэрэгжүүлэх бүтэц бүрэлдэхүүн	3
2. Төслийн агуулга	6
2.1 Төслийн эрхэм зорилго	6
2.2 Төслийн зорилго	6
2.3 Төслийн зорилго, зорилтын биелэлтийн байдал	6
2.4 Үйл ажиллагааны зорилго	19
2.5 Төслийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагаа.....	19
3. Төслийн зорилго, зорилтын биелэлтийн байдал	29
3.1 Төсөл хэрэгжүүлэх зохист байдал	29
3.2 Төслийн үр ашиг	30
3.3 Төслийн үр дүнтэй байдал	35
3.4 Төслийн нөлөөлөл	35
3.5 Тогтвортой байдал	37
3.6 Төслийн үр нөлөөнд нөлөөлсөн хүчин зүйлс	38
4. Төслийн хэрэгжилттэй холбоотой шийдвэрлэх асуудлууд ба сургамж	39
4.1 Шийдвэрлэх асуудлууд	39
4.2 Төслөөс авсан сургамж	39
5. Төсөл дуусгавар болохтой холбоотой санал зөвлөмж	40
5.1 Нийтлэг шийдвэрлэх асуудлууд, зөвлөмж санал	40
5.2 Олон улсын татварын талаарх шийдвэрлэх асуудал, санал зөвлөмж	44
5.3 Татвар хураалтын талаарх шийдвэрлэх асуудлууд ба санал зөвлөмж	48
【Хавсралт хүснэгт】	
Хүснэгт 1 Төсөл хэрэгжүүлэх бүтэц.....	5
Хүснэгт 2 Хүний нөөц бэлтгэх төлөвлөгөө.....	9
Хүснэгт 3 Хамт олны хэлэлцүүлгийн үнэлгээний хуудас.....	23
Хүснэгт 4 Өр дуудах төвийн гүйцэтгэлийн мэдээлэл.....	32
Хүснэгт 5 Сургалтын ирц.....	32

Хүснэгт 6 Гадаад ажил гүйлгээний тоон үзүүлэлт.....	33
Хүснэгт 7 Гадаад ажил гүйлгээний мэдээлэл.....	36

【Хавсралт зураг】

Зураг 1 Монгол Улсын төсвийн тэнцэл.....	2
Зураг 2 Татварын өр барагдуулалтын байдал.....	3
Зураг 3 ТЕГ-ын бүтэц зохион байгуулалтын зураг.....	4
Зураг 4 Татварын хуулийн шинэчилэлтийн процесс.....	18

【Хавсралт】

Хавсралт 1. PDM	
Хавсралт 2. Үйл ажиллагааны урсгал зураг	
Хавсралт 3. Үйл ажиллагааны төлөвлөгөө	
Хавсралт 4. Төслийн багийн бүрэлдэхүүний ажлын гүйцэтгэл	
Хавсралт 5. Сургалтанд хамрагдагсдын мэдээлэл	
Хавсралт 6. Нийлүүлсэн тоног төхөөрөмжийн жагсаалт	
Хавсралт 7. Хамтарсан удирдах хорооны хуралдааны тэмдэглэл	

Нэмэлт хавсралт :Техникийн хамтын ажиллагааны үр дүнгийн нэгтгэл

- Суурь судалгааны тайлан
- Олон улсын татвар ногдуулалттай холбоотой хүний нөөц бэлтгэх төлөвлөгөө
- Олон улсын татварын сургалтын материал, хөтөлбөр
- Олон улсын татвар ногдуулалтыг хэрэгжүүлэх бүтцийн талаарх судалгаа, дүн шинжилгээний тайлан
- Олон улсын татварын тогтолцоог бүрдүүлэхтэй холбоотой зөвлөмж
- Татварын өр барагдуулалт, шаардахтай холбоотой судалгааны тайлан
- Өр дуудах төвийн үр өгөөж, шийдвэрлэх асуудлын талаарх тайлан
- Татварын албадын дотоод ажлын талаарх судалгааны тайлан
- Татвар хураалтын гарын авлага

Товчилсон үгс

APA	Advance Pricing Agreement	Урьдчилсан үнийн гэрээ
BEPS	Base Erosion and Profit Shifting	Татварын суурийг гажуудуулах, ашиг шилжүүлэх
CFC	Controlled Foreign Corporation	Хяналтанд байдаг гадаадын корпораци
CP	Cost Plus Method	Өртөг нэмэгдүүлэх арга
C/P	Counterpart	Хамтран ажиллагч тал
CUP	Comparable Uncontrolled Price Method	Харьцуулагдах үнийн арга
EFF	Extended Fund Facility	Өргөтгөсөн санхүүжилтийн хөтөлбөр
EOI	Exchange of Information	Мэдээлэл харилцан солилцох
GAAR	General Anti Avoidance Rule	Татвараас зайлсхийхийн эсрэг ерөнхий дүрэм
GDT	General Department of Taxation	Татварын Ерөнхий газар
IMF	International Monetary Fund	Олон Улсын Валютын сан
JCC	Joint Coordination Committee	Хамтарсан Удирдах Хороо
JICA	Japan International Cooperation Agency	Японы Олон Улсын Хамтын Ажиллагааны Байгууллага
MNT	Mongolian Tugrik	Төгрөг
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development	Эдийн Засгийн Хамтын Ажиллагаа Хөгжлийн байгууллага
PE	Permanent Establishment	Төлөөний газар
PDCA	Plan Do Check Action	Төлөвлөх→Гүйцэтгэх→Үнэлэх→Сайжруулах
PDM	Project Design Matrix	Төслийн дизайн матриц
PO	Plan of Operation	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөө
PS	Profit split method	Ашиг хуваах арга
R/D	Record of Discussion	Санамж бичиг
RP	Resale Price Method	Дамжуулан борлуулах үнийн арга
RPSM	Residual Profit Split Method	Үлдэгдэл ашиг хуваах арга
SDR	Special Drawing Rights	Татаж авах тусгай эрх
TNMM	Transactional net margin method	Ажил гүйлгээний цэвэр ашгийн арга
TP	Transfer Pricing	Үнэ шилжилт
UN	United Nations	Нэгдсэн үндэсний байгууллага

1. Төслийн танилцуулга

1.1 Өмнөх үг

Монгол улсын хувьд төлөвлөгөөт эдийн засгийн тогтолцооноос зах зээлийн эдийн засгийн тогтолцоонд шилжих шилжилтийн шатанд орчин цагийн татварын удирдлагын тогтолцоог бүрдүүлэхэд Японы Олон Улсын Хамтын Ажиллагааны Байгууллагын (цаашид “JICA” гэх) техникийн хамтын ажиллагааны туслалцааг авсан бөгөөд арав гаран жилийн хугацаанд Монгол Улсын татвар хураалтын чадавхийг бэхжүүлэх, улсын төсөв санхүүгийн суурь болсон татварын орлогыг бүрдүүлэх, өсөн нэмэгдүүлэхэд хувь нэмрээ оруулах хамтын ажиллагааг хэрэгжүүлж ирсэн билээ.

2011 оны үед улсын төсвийн орлогын 82-84%-ийг татварын орлого эзэлж, адил түвшний орлого бүхий улс орнуудтай харьцуулаад, татварын орлогын бүрдүүлэлт өндөр байсан боловч, сүүлийн жилүүдэд эдийн засгийн өсөлт, хөгжилтэй зэрэгцэн шинэ асуудлууд тулгарах болсон.

Газрын нөөц баялгыг ашиглаж эхэлсэнтэй холбоотойгоор, гадаадын хөрөнгө оруулалт, үүнийг дагалдан гадаадын аж ахуйн нэгжүүд ихээр орж ирэн үйл ажиллагаа эрхлэх болсны дээр хөрш зэргэлдээ улс орнуудаас жижиг, дунд хэмжээний хөрөнгө оруулалтын хэмжээ ч өсөж, хуулийн орчны цоорхойг ашигласан татвараас зайлсхийх, үнэ шилжилтийн асуудлууд гарч эхэлсэн.

Гэвч, олон улсын татварын орчин бүрэн бүрдээгүйн дээр энэхүү асуудлыг хариуцан ажиллах мэргэжлийн ур чадвар бүхий боловсон хүчин хангалтгүй байгаагаас, олон улсын татвар ногдуулалтын хяналт шалгалт хийх, олон улсын хэлэлцээр хийх чадвар бүхий хүний нөөцийг бүрдүүлэх асуудлыг яаралтай шийдвэрлэх хэрэгцээ тулгарсан. Мөн, татварын орлого нэмэгдэхийн хамтаар өрийн хэмжээ нэмэгдэж, татварын нийт орлогын 10%-ийг эзлэх хүртлээ хуримтлагдсан байдалтай байна. Татварын өр барагдуулалтын олон талт арга хэмжээг авахын хамт, өр дуудах төв байгуулах асуудлыг авч үзэж байх үедээ өмнөх шатны төслийг хэрэгжүүлэх хүсэлтийг тавьж хэрэгжүүлсэн. Энэхүү төслийн хүрээнд олон улсын татвар ногдуулалт болон татвар хураалтын 2 салбарт хамтын ажиллагааг хэрэгжүүлсэн бөгөөд, олон улсын татварын тухайд, энэхүү салбарыг хариуцан ажиллах байцаагчид болон энгийн байцаагчдад зориулсан сургалтуудыг хийхийн зэрэгцээ, тогтолцоо бүрдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх санал зөвлөмжийг өгсөн. Татвар хураалтын хүрээнд, бага үнийн дүнтэй өрийн барагдуулалт хийх Татварын өр дуудах төвийг байгуулах болон татвар хураалтын тогтолцоог сайжруулахтай холбоотой зөвлөмж, саналыг өгч ажилласан.

Төслийн энэ шатыг хэрэгжүүлсний дараа ч шийдвэрлэгдээгүй асуудлууд үлдсэн бөгөөд олон улсын татвар ногдуулалтын тухайд, энэхүү салбарын өндөр мэдлэг бүхий татвар төлөгчидтэй харьцахын тулд салбарын суурь мэдлэгтэй болсон байцаагчдад дунд болон ахисан түвшний мэдлэг олгох шаардлага тулгарсан бөгөөд тогтолцооны сул талуудыг сайжруулах шаардлагатай болсон. Мөн үйл ажиллагаагаа эхлүүлээд хагас жил болсон өр дуудах төвийн үйл ажиллагааг жигдрүүлэх, татвар хураалтын үйл ажиллагааны бүтээмжийг нэмэгдүүлж, татварын өр барагдуулалтыг сайжруулах шаардлага тулгарсан нөхцөл байдалд энэ шатны төслийг хэрэгжүүлэх хүсэлтийг Монголын талаас тавьсан байдаг.

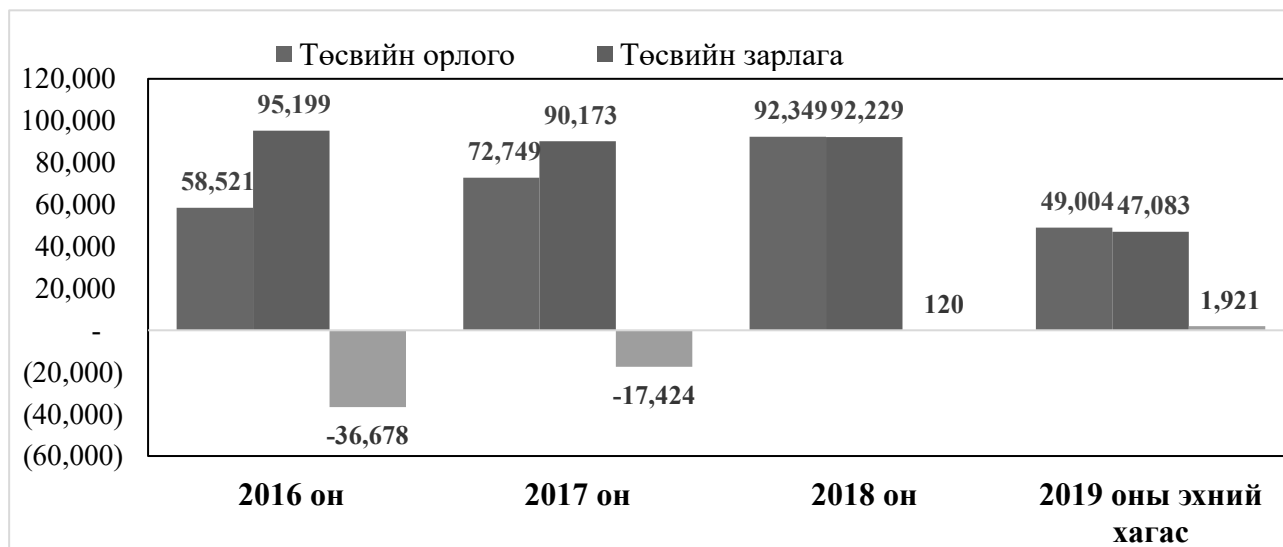
1.2 Монгол Улсын татварын удирдлагын орчин

Монгол Улсын эдийн засаг уул уурхайн салбарын хөгжилд тулгуурлан эрчимжиж, 2012 онд олон улсын

хөрөнгийн зах зээлд хөрөнгө босгон улс орныхоо хөгжлийг санхүүжүүлэх ажлыг хийж эхэлсэн. Гэвч, ашигт малтмалын үнэ олон улсын зах зээл дээр унасантай холбоотойгоор эдийн засгийн хүндрэлд орж, 2017 онд Олон улсын валютын сангаас дэмжлэг хүссэн бөгөөд ОУВС-аас хүсэлтийн дагуу Монгол Улсын Засгийн газартай 「Эдийн засаг, санхүүгийн бодлогын санамж бичиг」 (Memorandum of Economic and Financial Policies: MEFP) байгуулсан. Олон улсын валютын сангийн удирдах зөвлөл 5 сард 314.5 сая SDR (430 сая доллартай тэнцэх) өргөтгөсөн санхүүжилтийн хөтөлбөрийг баталсан. ОУВС-аас энэхүү хөтөлбөртэй зэрэгцүүлэн, Дэлхийн банк, Азийн хөгжлийн банк болон Япон, Хятад, Солонгос зэрэг гол донор улсуудтай хамтран 5,5 тэрбум долларын багцын дэмжлэгийг бэлтгэсэн. Энэхүү санхүүгийн дэмжлэгтэйгээр Монгол Улс эдийн засгийн хүндрэлээс гарч, олон улсын итгэлийг олж эхлээд байгаа билээ.

Монгол Улсын хувьд, энэ удаагийн дэмжлэгийн хүрээнд төсвийн зарлагыг бууруулах, татварын тогтолцоог сайжруулж, төсвийн орлогын бүрдүүлэлтийг сайжруулах болон санхүү төсвийн хэмнэлтийн буюу сахилга баттай, үр өгөөжтэй удирдлагыг хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлагыг олон улсын өмнө хүлээсэн. Үүний үр дүнд, өнөөг хүртэл үргэлжилсэн төсвийн алдагдал 2018 онд анх удаа ашигтай гарсан ба 2019 оны эхний хагасын байдлаар төсвийн орлого 4,708.3 тэрбум төгрөг болж, төсвийн тэнцэл 192.1 тэрбум төгрөгийн ашигтай байна.

нэгж : 100 сая төгрөг

Эх үүсвэр : Үндэсний статистикийн газар

Зураг 1. Төсвийн тэнцэл

Төсвийн тэнцлийг сайжруулахтай холбоотой Олон Улсын Валютын сангаас тавьсан шаардлагад нийцүүлэх, Засгийн газрын 2016-2020 оны мөрийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх, мөн аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагаа болон дотоодын хөрөнгө оруулагчдыг бодлогоор дэмжих зорилгоор татварын багц хуулийн шинэчилэлийг УИХ-аар хэлэлцэж, төслийн зүгээс тухайн хуулийн шинэчилсэн найруулгад санал өгөх, хуулийн ажлын хэсэгтэй хамтран ажиллах шаардлага тулгарсан.

1.3 Төсөл хэрэгжүүлэх бүтэц бүрэлдэхүүний талаар

1.3.1 Хамрагдах бүс нутаг

Тус төсөл нь Монгол Улсын нийт нутаг дэвсгэрийг (Улаанбаатар хот ба 21 аймаг, нийслэл, дүүргийн татварын албад) хамарна.

Эх үүсвэр: <https://www.cia.gov/>

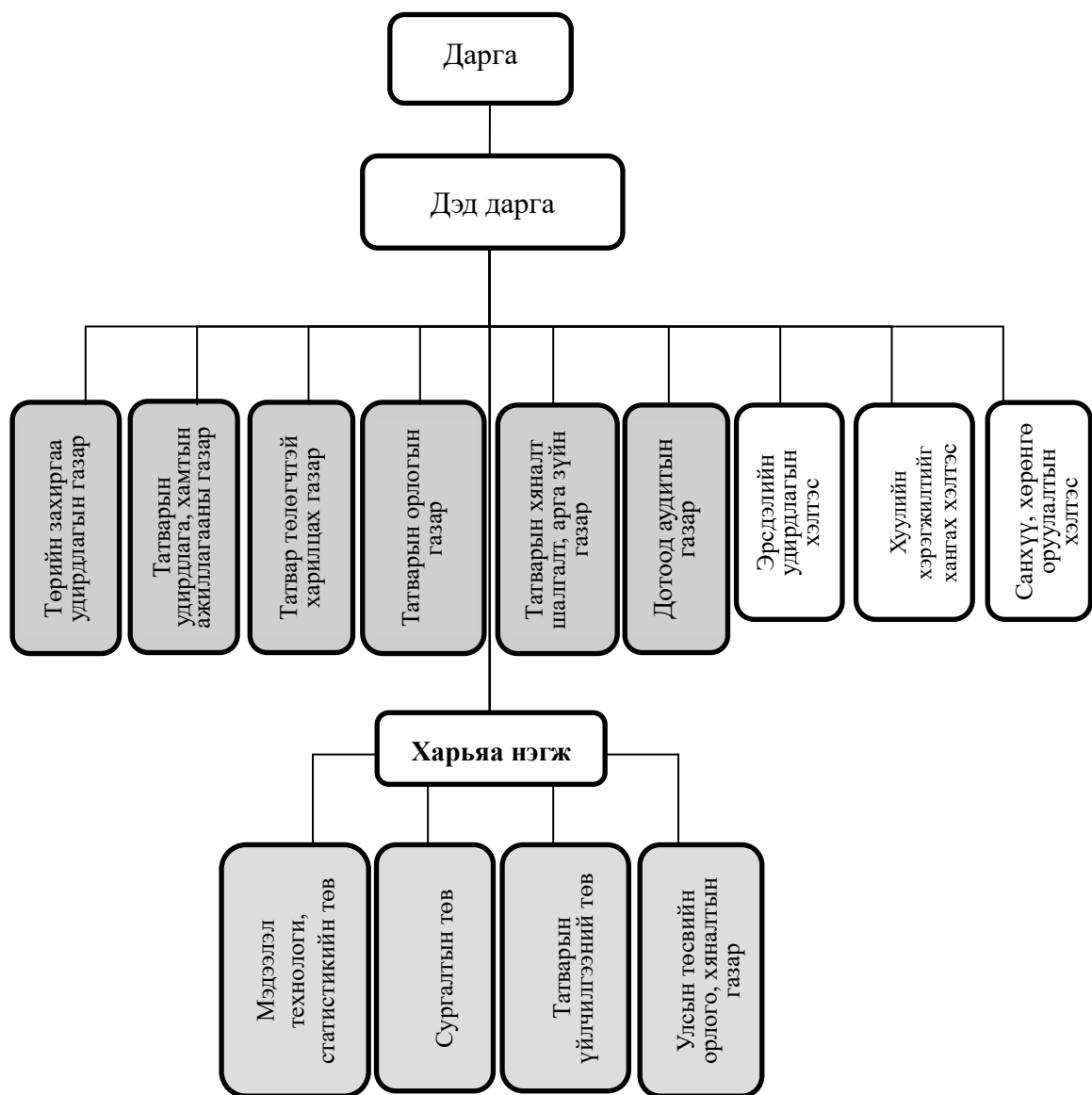
Зураг 2. Төслийн хамрах бүс нутаг

1.3.2 Хэрэгжүүлэгч байгууллага

Монгол Улсын Татварын Ерөнхий газар (General Department of Taxation)

Тус байгууллагын бүтэц зохион байгуулалтын зургийг 2020 оны 1 сарын байдлаар үзүүлэв.

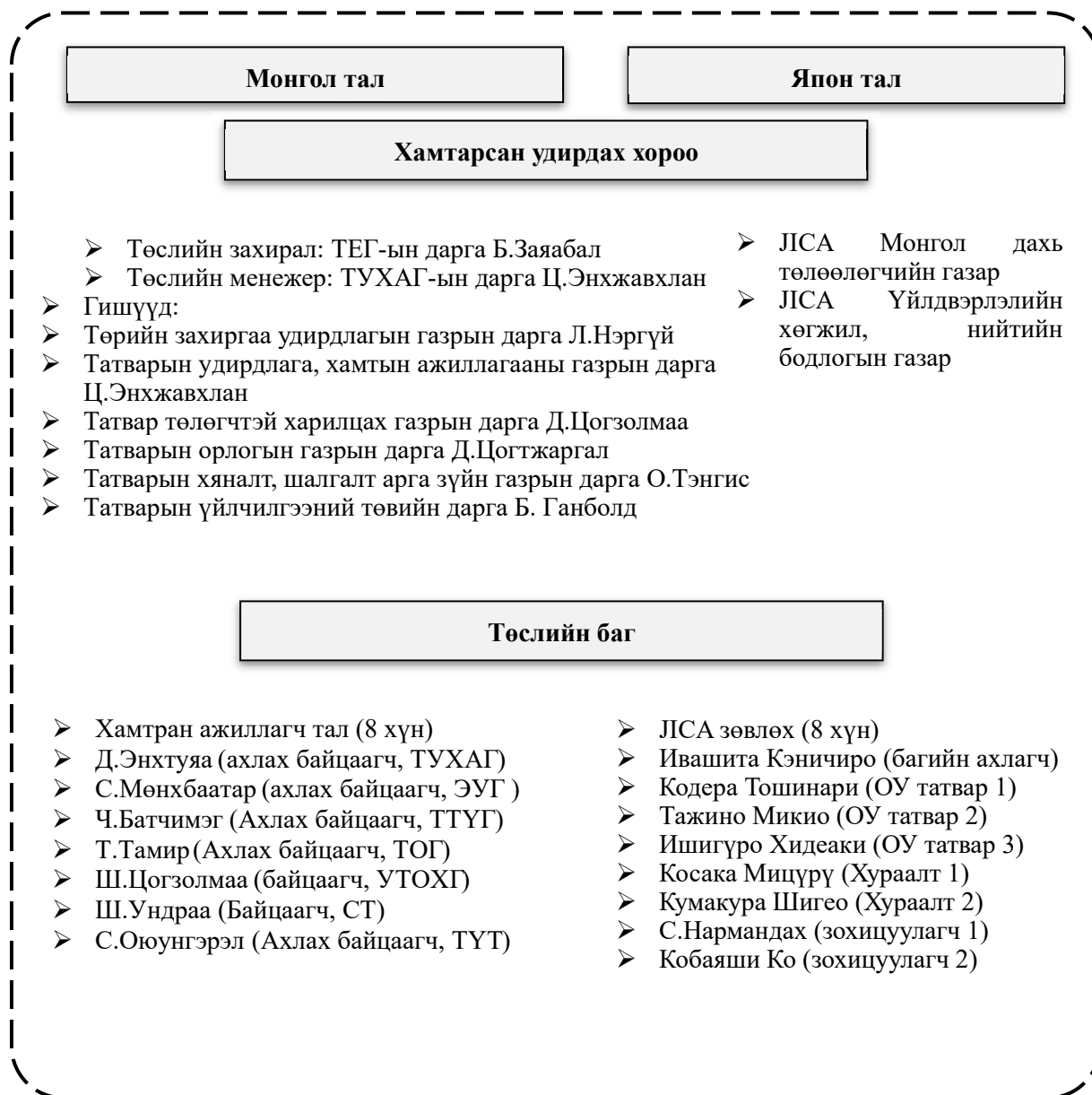

Зураг 3. ТЕГ-ын бүтэц зохион байгуулалтын зураг

1.3.3 Төсөл хэрэгжүүлэх бүтэц

Хүснэгт 1. Төслийн бүрэлдэхүүн

*BEPS¹ (Base Erosion and Profit Shifting/Татварын суурийг гажуудуулах, ашиг шилжүүлэх)

Үр дүн 2-ын үйл ажиллагаа

Үйл ажиллагаа 2-1: Олон улсын татвартай холбоотой хяналт шалгалтын байдал ба бүтэц бүрэлдэхүүний талаар тогтсон хугацаанд судалгаа, шинжилгээ хийж, гүйцэтгэх бүтэц бүрэлдэхүүнийг сайжруулах асуудлаар зөвлөмж өгч, үр дүнг тайланд тусгана.

2018 оны 8 сард тайланг хүлээлгэн өгсөн ба үйл ажиллагааны эцсийн тайланд, Монгол Улсын ТЕГ-ын цаашид хэрэгжүүлэх асуудлуудыг тусгасан.

Үйл ажиллагаа 2-2 : Өөрийн улсын татвар ногдуулах эрхийг бүрдүүлэх, хил дамнасан татвараас зайлсхийх үйлдлээс сэргийлэх, олон улсын хэмжээнд татварын давхардал бий болгохгүй байх тогтолцоо (үнэ шилжилтийн татварын тогтолцоо), РЕ (Төлөөний газар)-д татвар ногдуулах зэрэг асуудалтай холбоотой тулгамдсан асуудлуудын талаар судалгаа, шинжилгээ хийж, тогтолцоог бүрдүүлэхтэй холбоотой зөвлөмж боловсруулах.

Олон улсын татварын тухайд, Япон Улсын туршлага, Монгол Улсын өнөөгийн нөхцөл байдалд тулгаарлан, хуулийн төсөлд холбогдох саналыг төслийн зөвлөхүүдийн зүгээс өгч ирсэн. (GAAR татвараас зайлсхийхийн эсрэг ерөнхий дүрэм) бодит үнэ тооцох арга, үнэ шилжилтийн баримжуулалт, төлөөний газар, мэдээлэл харилцан солилцох, гадаад улсад ногдуулан төлсөн татварыг төлбөл зохих татвараа хасаж тооцох журам, харилцан тохирох журам, дотоод эх үүсвэртэй орлого зэрэг бүх салбарыг хамруулсан)

Үйл ажиллагаа 2-3: Ажлын хэлэлцүүлэг (workshop) хийж, 2-1 ба 2-2-ийн судалгааны үр дүнг холбогдох талуудтай хуваалцаж, санал солилцох

ТЕГ ба Сангийн яамны хамтарсан ажлын хэсэгтэй 8 сар ба 10 сард 3 удаа ажлын хэлэлцүүлэг хийсэн ба хуулийн шинэчилэлттэй холбоотойгоор шаардлагатай бол үргэлжлүүлэн хэлэлцүүлэг хийнэ.

Үйл ажиллагаа 2-4 : Олон улсын татвар ногдуулалтын тогтолцоог бүрдүүлэхийн тухайд Япон Улсын жишээг танилцуулж, мэдээлэл өгнө (шаардлагатай бол холбогдох материалуудыг англи, монголоор орчуулах).

2018 оны 12 сард 「Японы олон улсын татварын хууль тогтоомжийн эмхэтгэл」 -ийг Монгол хэл рүү орчуулан хэвлүүлж, ТЕГ-т хүлээлгэн өгсөн ба Япон Улсын хууль тогтоомжтой харьцуулалт хийн ашиглах боломжоор хангасан.

Үйл ажиллагаа 2-5 : Гарын авлага, ашиглах материалыг боловсруулах зэргээр ТЕГ-т тогтолцоо бүрдүүлэх тал дээр дэмжлэг үзүүлэх.

---

¹ Орчин үеийн даяарчилгдсан бизнесийн загварын бүтцийн өөрчлөлтөөс, үндэстэн дамнасан ААН-ын үйл ажиллагааны бодит байдал ба улс орнуудын татварын тогтолцооны ялгааг ашиглан, татвар ногдох орлогыг зохиомлоор удирдан, татвараас зугтаах асуудлыг заана.

Шаардлагад нийцүүлэн Япон Улсын олон улсын татвар ногдуулалттай холбоотой хууль тогтоомж, дүрэм журам, үйл ажиллагааны хамрах хүрээ болон бодит жишээний эмхэтгэл материалыг орчуулсан. Зөвхөн орчуулах бус, ямар үндэслэл, үзэл баримтлалд тулгуурласан хуулийн заалт болох талаар тайлбар оруулж, цаашид Монгол Улсын татварын ажилтнууд өөрийн орны хууль эрх зүй, тогтолцооны өөрчлөлт шинэчилэлт хийхэд санаа авахуйц байдлаар нэгтгэн боловсруулсан. ТЕГ-ын хүсэлтийн дагуу, “ЭЗХАХБ-ын орлого ба хөрөнгийн татварын загвар конвенци”-ийн шинчилсэн найруулгыг орчуулж, хүлээлгэн өгсөн.

Үйл ажиллагаа 2-6: ТЕГ ба Сангийн яамны хооронд хийх хууль эрх зүйн орчны өөрчлөлтийн талаарх санал солилцох уулзалтад зөвлөгөө өгөх.

Нийт 4 удаагийн уулзалтын хүрээнд хуулийн төсөлд оруулах шаардлагатай асуудлаар санал өгсөн ба олон улсын татвартай холбоотой саналууд хуулийн төсөлд тусгагдан батлагдсан.

Үйл ажиллагаа 2-7: Хууль тогтоомжид байгаа асуудалтай талуудыг шүүн нэгтгэж, хамтран ажиллана. Өнөөгийн байдалд хийсэн судалгаа болон санал солилцох уулзалтуудаар дамжуулан, олон улсын татвартай холбоотой асуудлуудыг илрүүлж, хамтран ажиллагч талд танилцуулсан.

Үйл ажиллагаа 2-8 : Цаашид тогтолцоог хэрхэн бүрдүүлэх талаар холбогдох талуудтай санал солилцож, шаардлагатай зөвлөмжийг өгөх.

Хууль батлагдах хүртэл хуулийн төсөл дээр санал солилцож, зөвлөмж өгч ажилласан ба хууль батлагдсаны дараа дагалдаж гарах журмууд дээр санал зөвлөмж өгч ирсэн.

(Хууль тогтоомж УИХ-аар батлагдсан тохиолдолд хийх үйл ажиллагаа)

Үйл ажиллагааг 2-9: Татварын хуулийн өөрчлөлтийн хэрэгжилтийг хангахтай холбоотой дэмжлэг үзүүлэх (Холбогдох журам боловсруулахад дэмжлэг үзүүлэх асуудлыг оруулаад)

2020 оны 1 сараас хуулийн хэрэгжилтийг хэрхэн хангаж ажиллах тал дээр анхаарсан дэмжлэгийг үзүүлж, дагалдах журам боловсруулахад санал зөвлөмж өгөхийн хамт, Япон улсын олон улсын татвар ногдуулалт, шүүхийн шийдвэр болон бусад жишээний эмхэтгэлийг боловсруулсан.

Үр дүн 3. Татвар хураалтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх суурь бэхжинэ.

Шалгуур үзүүлэлт

- 3.1. Татварын өр дуудах төвийн чиг үүрэг, хамруулах татварын өрийн дүнг (хамгийн зохистой байх татварын өрийн үнийн дүнгийн дээд хязгаарыг оруулаад) эргэн авч үзнэ.
- 3.2. Татвар хураалтын үйл ажиллагааг сайжруулахад зориулсан гарын авлагыг төслийн багаас ТЕГ-т хүлээлгэн өгнө.
- 3.3. (*Гүйцэтгэлийн бие даасан эрхийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай журам, (тушаал) гарын авлага боловсруулах ажлыг ТЕГ-аас хийж дуусгана)

Үр дүн 3-ын хүрээний үндсэн чиглэл

- (1) Өр дуудах төвийн чиг үүргийн тухайд, энэхүү төвөөр дамжуулан дуудах нь үр дүн өндөртэй байх үнийн дүн багатай татварын өрийг цэгцлэхэд (тоо хэмжээг нэгтгэх) үйл ажиллагаагаа чиглүүлэх нь зүйтэй. Мөн дуудах татварын өрийг сонгохдоо, харилцагчтай богино хугацаанд холбогдох шаардлагатай бөгөөд өмнөх үүссэн татварын өр дээр нэмэгдэх магадлал өндөртэй татварын төрлийг түрүүлж сонгох. Эсхүл, татварын өр дуудах төвийн хүчин чадлыг тооцож, хамгийн зохистой бөгөөд барагдуулах боломжтой байх татварын өрийн дээд хязгаарыг тогтоон энэхүү сонголтыг хийх. Үүний үр дүнд, дуудлага хийсэн татварын өрийн тоо нэмэгдэх, хийсэн дуудлагаар шийдвэрлэгдсэн татварын өрийн тоо (эзлэх хувь) нэмэгдэхээр ажиллах. Өр дуудах төвийн үйл ажиллагааны үр өгөөжийг хэмжих ажлыг дахин хийсэн бөгөөд ТЕГ-аас автомат дуудлагын системийн хөгжүүлэлтийн ажлыг эхлүүлэхээр ажиллаж байгаа бөгөөд 2019 оны 12 сарын байдлаар систем ажиллаж эхлээгүй байна.
- (2) Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа, хэрэгжилтийг хангахтай холбоотой дэмжлэг үзүүлэх талаар Хуулийн шинэчилсэн найруулга батлагдсанаар бүх асуудал шийдэгдэхгүй бөгөөд хуулийн хэрэгжилтийг хангах бүтэц бүрэлдэхүүн, орчныг бүрдүүлэх асуудал хамгаас чухлаар тавигддаг тул нэлээд хэдэн жилийн тасралтгүй дэмжлэг шаардлагатай болно. Шинэ хуульд урьд өмнө байгаагүй шинэ тогтолцоог нэвтрүүлсэн бөгөөд ТЕГ-ын ажлын хэсгийг олон удаагийн сургалт, зааварчилгаагаар хангаж ирсэн боловч, шинэ тогтолцооны талаар мэдлэг, туршлага бүхий татварын байцаагч байхгүйгээс, төвийн болон орон нутгийн нийт байцаагчдыг хамруулан сургалт зохион байгуулах, мөн татвар төлөгчдөд хуулийн талаар өргөн хүрээтэйгээр танилцуулах ажлыг богино хугацаанд хэрэгжүүлэх нь хүндрэлтэй. Иймд, цаашид хуулийн хэрэгжилтийг хангахтай холбоотойгоор хэрхэн хамтран ажиллах, төслийн зүгээс ямар дэмжлэг үзүүлэх боломжтой талаар ТЕГ-тай зөвшилцсөний үндсэн дээр ТЕГ-ын сургалтын төлөвлөгөөнд тулгуурлан улс орон даяар хэрэгжүүлэх боломжтой бүтцийг бүрдүүлэх шаардлагатай. Төсөл дуусах хүртэлх хугацаа нь шинэ хууль хүчин төгөлдөр хэрэгжиж эхлэхтэй давхцаж байгаа тул үлдсэн хугацаанд дараах асуудлууд дээр анхаарч ажиллана.
1. Татвар хураалтын шинэ тогтолцоотой холбоотой гарын авлага материал боловсруулах
  2. ТЕГ-ын удирдах ажилтан, татварын албадын хураалтын хэлтэс нэгжийн улсын ахлах байцаагчдад зориулсан сургалт
  3. Татварын албадын олон улсын татвар хариуцсан байцаагчид, татвар хураалтын байцаагчдыг удирдлага арга зүйгээр хангах
  4. Дээрх 2 сургалтын материал боловсруулах

Үр дүн 3-ын үйл ажиллагаа

Үйл ажиллагаа 3-1: Үнийн дүн багатай болон үнийн дүн өндөртэй, шийдвэрлэхэд хүндрэлтэй татварын өртэй ажиллах бүтэц зохион байгуулалт, тогтолцооны өнөөгийн нөхцөл байдлыг судална (Татварын өр дуудах төвийн үйл ажиллагааны явцын асуудлыг оруулаад).

2. Төслийн агуулга

Төслийн эрхэм зорилго, төслийн зорилго, зорилт, үр дүн, R/D-д заасан PDM-д тусгасан шалгуур үзүүлэлтүүдийг дараах байдлаар үзүүлэв. Эдгээр үзүүлэлтийн хэрэгжилтийг зохистойгоор хангахын тулд төслийн үйл ажиллагааг чиглүүлж ажилласан.

2.1 Төслийн эрхэм зорилго

Олон улсын татвар ногдуулалт ба татвар хураалттай холбоотой татварын удирдлага улам бэхжинэ.

Шалгуур үзүүлэлт

1. Гадаад ажил гүйлгээнд хийх татварын хяналт шалгалтаар илрүүлэх зөрчлийн хувь хэмжээ өснө.
2. Үр дүн 2 ба шалгуур үзүүлэлт 2.2-той холбоотой хууль эрх зүйн орчны бүрдүүлэлтийн хүрээнд ТЕГ-аас Сангийн яамны баримтлах чиглэлд нийцүүлэн боловсруулсан төслийг өргөн барина.
3. Татварын өр дуудах төвөөр дамжуулан хураах татварын өрийн хэмжээ буурахгүй, эсхүл өснө.
4. Гүйцэтгэлийн бие даасан эрхийн хэрэгжилтийн хүрээнд татвар хураасан тоон үзүүлэлт өснө.

2.2 Төслийн зорилго

Олон улсын татвар ногдуулалт болон татвар хураалттай холбоотой татварын удирдлага бэхжинэ.

Шалгуур үзүүлэлт

(Олон улсын татвар ногдуулалт)

1. Хамт олны хэлэлцүүлэгт гарган тавьсан ахисан түвшний кэйсийн дотроос гадаад ажил гүйлгээнд хийсэн өндөр түвшний татварын хяналт шалгалтын тоо төсөл хэрэгжиж эхлэх үетэй харьцуулаад өснө.
2. Цуглуулж хуримтлуулсан гадаад ажил гүйлгээнд хийсэн хяналт шалгалтын мэдээллийг ашиглан жишээн дээр судалгаа хийх замаар мэдлэг, туршлагаа солилцоно.
3. ТЕГ нь олон улсын татвартай холбоотой хуулийн өөрчлөлт шинэчилэлтийн саналыг Сангийн яаманд тавьж шийдвэрлүүлнэ.

(Татвар хураалт)

4. Өр дуудах төвийн үйл ажиллагаа эхлүүлэх үетэй харьцуулахад барагдуулсан өрийн тоо өснө.
5. Үйл ажиллагааны гарын авлагыг нийслэлийн бусад туршилтын дүүргүүдэд ашиглан тандалт хийнэ.
6. Гүйцэтгэлийн бие даасан эрхийн хэрэгжилттэй холбоотойгоор татварын орлого орно.

2.3 Гарах үр дүн ба үйл ажиллагаа (Үндсэн чиг баримтлал ба гүйцэтгэл)

PDM-д тодорхойлсон дараах шалгуур үзүүлэлтүүдийг хангах зорилт тавьж төслийг хэрэгжүүлнэ.

Үр дүн 1. Олон улсын татвар ногдуулалттай холбоотой дунд ба гүнзгийрүүлсэн түвшний мэдлэг, чадварыг олж авна.

Шалгуур үзүүлэлт

- 1.1 Сургалтанд хамрагдагсдын 80% нь төлөвлөгдсөн 5 удаагийн (3 жилийн дотор) сургалтанд бүрэн хамрагдана.
- 1.2 Сургалтанд хамрагдагсдын 100%-аас дээш хувь нь сургалтын эхэнд авсан урьдчилсан шалгалтын оноотой харьцуулахад сургалтын дараах оноо нь өссөн байна.
- 1.3 Хамт олны хэлэлцүүлэгт оруулсан нийт кэйсийн талаас илүү хувь нь шалгах хуудсаар ахисан түвшний, нарийн түвэгтэй жишээний түвшинд хүрсэн байна.
*Хамт олны хэлэлцүүлгийн үнэлгээний жишиг болох 3.5 оноог босго болгон Олон улсын татварын ахисан түвшний, нарийн түвэгтэй жишээний түвшинд хүрсэн гэж үзнэ.

Үр дүн 1-ийн хүрээний үндсэн чиглэл

Дунд ба гүнзгийрүүлсэн түвшний мэдлэг, чадварыг дараах байдлаар тогтоов.

Мэдлэгийн тал дээр өөрийн орны олон улсын татвар ногдуулалтын тогтолцоог OECD загвар гэрээний заалтууд, агуулга болон гадаад улс орнуудын адил тогтолцоотой харьцуулалт хийн, онцлог шинж чанарыг зөвөөр тодорхойлох (Дунд түвшин), олон улсын татвар ногдуулалтын хувьсан өөрчлөгдөх орчинд өөрийн орны тогтолцооны асуудалтай талыг цаг тухайд нь тодорхойлж, тухайн нөхцөл байдалд нийцсэн зохистой бөгөөд үр нөлөөтэй байх татварын тогтолцооны өөрчлөлтийн төслийг боловсруулах чадвартай байх (Гүнзгийрүүлсэн түвшин) түвшинд хүрэх зорилт тавина.

Ур чадварын тал дээр нарийн түвэгтэй үндэстэн дамнасан ажил гүйлгээ болон төв ба охин компани, төв ба салбар хооронд гэх мэт харилцан хамааралтай этгээд хоорондын ажил гүйлгээг зохистойгоор тодорхойлж, тухайлсан ажил гүйлгээн дээр татвар ногдуулалтыг зохистойгоор тодорхойлох чадвар (Дунд түвшин), улс дамнасан ажил гүйлгээний дотроос нарийн түвэгтэй, татвараас зайлсхийх өндөр түвшний тохиолдлыг зөв, зохистойгоор тодорхойлж, тухайлсан ажил гүйлгээн дээр татвар ногдуулалтыг зөв хийх чадвартай байх (Гүнзгийрүүлсэн түвшин) түвшинд хүрэх зорилт тавина.

Үр дүн 1-ийн үйл ажиллагаа

Үйл ажиллагаа 1-1: Төсөлд хамруулах салбартай холбоотой өмнө нь хэрэглэж байсан сургалтын хөтөлбөр, багшийн заах арга зүйн материал, сургалтад хамрагдагсдын талаар суурь судалгаа хийнэ. Гадны байгууллагаар суурь судалгааг хийлгэсэн бөгөөд 2017 оны 6 сард тайланг хүлээлгэн өгсөн.

Үйл ажиллагаа 1-2 : Төсөл хэрэгжүүлэх хугацааны олон улсын татвар ногдуулалттай холбоотой хүний нөөцийг бэлтгэх төлөвлөгөө боловсруулна.

Суурь судалгааны үр дүн болон холбогдох талуудтай санал солилцож, Хүснэгт 2-г үзүүлсэн хүний нөөц бэлтгэх төлөвлөгөөг боловсруулсан.

Үйл ажиллагаа 1-3: 1-2-т заасан төлөвлөгөөнд үндэслэн, өмнө нь ашиглаж байсан-сургалтын хөтөлбөр, сургалтын материалд шаардлагатай өөрчлөлт оруулах.

Сургалтын хөтөлбөр, сургалтын материалыг шинээр бэлтгэсэн бөгөөд хавсралтаар үзүүлэв.

Үйл ажиллагаа 1-4 : Сургалт зохион байгуулах. (※Сургалтын өмнө сургалтанд хамрагдагсдын олон улсын татвар ногдуулалтын талаар хэрэгжүүлж байгаа үйл ажиллагааны талаар суурь мэдээллийг цуглуулна.)

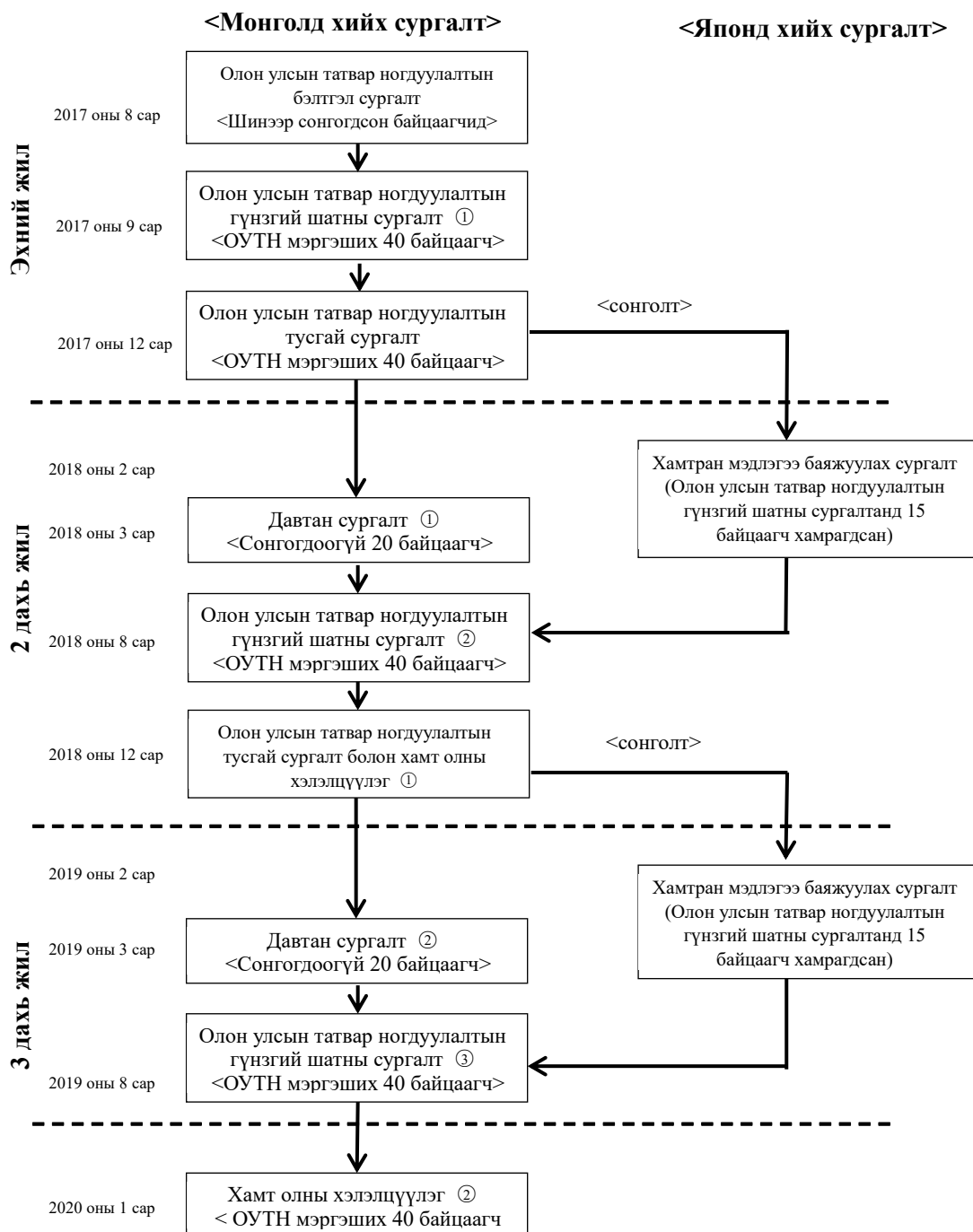
Төслийн хугацаанд ахисан түвшний сургалтыг 6 удаа, тусгай сургалтыг 3 удаа, гадаад сургалтыг 3 удаа хэрэгжүүлсэн.

Үйл ажиллагаа 1-5 : Сургалтын мөрөөр хийх ажлын хүрээнд гүйцэтгэлийн хэрэгжилтийн байдалд мониторинг хийх (Шаардлагаас хамаарч, зөвлөгөө өгнө)

Сургалтын мөрөөр хийх ажлын хүрээнд, сургалтаар авсан мэдлэгээ ажлын байранд хэрхэн хэрэгжүүлж байгаа талаар мониторинг хийсэн. 2018 оны 9 сар, 2019 оны 9 сард 2 удаа гүйцэтгэлийн мониторинг хийж, үр дүнг нэгтгэн тайланг хүлээлгэн өгсөн.

Хүснэгт 2. Олон улсын татвар хариуцсан байцаагчдад зориулсан сургалтын хуваарь

- Урьдчилсан сургалт: Шинээр сонгогдсон болон хуучин байцаагчдын мэдлэгийн зөрүүг арилгах зорилгоор, төслийн эхний шатны сургалтын агуулгаар, шинэ байцаагчдыг хамруулан хийх сургалт
- Ахисан түвшний сургалт: Олон улсын татвар хариуцсан байцаагчдын мэдлэгийг ахисан түвшинд дээшлүүлэх сургалт
- Тусгай сургалт: Олон улсын татварын сургалтын үр дүнг тооцох сургалт бөгөөл, Японд сургалтанд хамрагдагсдыг сонгох давхар зорилготой
- Японд хийх сургалт: Сонгогдсон байцаагчдыг хамруулан Япон улсад хийх ахисан түвшний сургалт
- Давтан сургалт: Японы сургалтанд хамрагдаагүй байцаагчдад мэдлэгийн зөрүү арилгах зорилгоор адил агуулгаар хийх сургалт
- Хамт олны хэлэлцүүлэг: Японд хийсэн сургалт болон давтан сургалтын үр дүнг нэгтгэн үнэлгээ өгөх

Үйл ажиллагаа 1-6 : Сургалтын дараа нэг жилийн дотор жишээн дээр ажиллаж, туршлага солилцох уулзалт (хамт олны хэлэлцүүлэг) хийх.

2018 оны 11 сар болон 2019 оны 11 сард 2 удаа хийсэн ба дараах асуудлуудаар сургалтанд хамрагдагсдыг 8 багт хуваан, үнэлгээ хийсэн. Төлөвлөгөөгөөр хамт олны хэлэлцүүлгийг 1 удаа хийхээр байсан боловч, суралцагсдын ахиц, дэвшлийг тодорхойлох үүднээс 2 удаа хийсэн.

1. Татвар ногдуулах үндэслэлийг зөв тодорхойлж байгаа эсэх (хяналт шалгалт хийх чадвар)
2. Холбогдох хууль эрх зүйн актыг зөв нийцүүлэн ашиглаж байгаа эсэх (дүгнэх чадвар)
3. Дүгнэлтийг зөв хийж байгаа эсэх.
4. Хүрэх ёстой дүгнэлтэд хүрч чадаагүй тохиолдолд, асуудлыг шийдвэрлэх аргыг ойлгож байгаа эсэх. (Асуудлыг шинжлэх, шийдвэрлэх чадвар)
5. Өндөр түвшний, хүндрэлтэй жишээн дээр ажиллаж чадаж байгаа эсэх.

Үйл ажиллагаа 1-7 : Үнэлгээний үр дүнг хүний нөөц бэлтгэх төлөвлөгөөнд тусган, ТЕГ-тай санал солилцох ба шаардлагатай тохиолдолд төлөвлөгөөнд өөрчлөлт оруулах.

Хамт олны хэлэлцүүлгийн тайлан, оролцогсдын ярилцлагын үр дүн дээр үндэслэн, ТУХАГ-тай санал солилцож, үнэ шилжилтийн тохируулга хийх зохистой аргыг сонгох, ашиглах талаар нэмж тусган өөрчилсөн.

Үр дүн 2. Олон улсын татвар ногдуулалттай холбоотой үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх суурь улам бэхжинэ.

Шалгуур үзүүлэлт

- 2.1. ТЕГ-ын Татварын удирдлага, хамтын ажиллагааны газар ба Эрсдэлийн удирдлагын газар гадаад ажил гүйлгээнд хийх хяналт шалгалтын мэдээллийг цуглуулж нэгтгэнэ.
- 2.2. Япон талын төслийн багаас дотоод эх үүсвэр бүхий орлоготой холбоотой эх үүсвэрийн дүрмийн төсөл, үндэстэн дамнасан татвараас зайлсхийхээс сэргийлэх тогтолцоог өргөжүүлэх, олон улсын хэмжээнд татварын давхардал бий болгохгүй байх тогтолцоог бүрдүүлэхэд чиглэгдсэн хууль эрх зүйн орчныг өөрчлөн шинэчлэхтэй холбоотой санал боловсруулна.
- 2.3. (ТЕГ-ын олон улсын татвар ногдуулалттай холбоотой үйл ажиллагаанд баримтлах журам (тушаал) гаргах)

Үр дүн 2-ын хүрээний үндсэн чиглэл

Тогтолцоо ба бүтэц зохион байгуулалтын тал дээр олон улсын татвар ногдуулалтын жишиг болох OECD-ээс гаргасан BEPS-ийн зөвлөмжид нийцүүлэхийг үргэлжлүүлэн анхаарч ажиллана. Татварын хуулийн шинэчилсэн найруулгын тухайд, Олон улсын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх бүтэц бүрэлдэхүүний зохистой байдлыг хангахын тулд төслийн багийн зөвлөхүүдийг оруулсан холбогдох талуудын уулзалтуудыг зохион байгуулж, хууль эрх зүйн орчныг бүрдүүлэхэд ашиглах боломжоор хангах үүднээс Японы холбогдох хууль, тогтоомжийг танилцуулах байдлаар хэрэгжүүлсэн.

2017 онд татварын өрийн байдал, татварын өр барагдуулалтын хэрэгжүүлэлтийн байдлын талаар судалгаа хийж, хойшлогдсон ба шинээр үүссэн татварын өр, татварын өрийн үлдэгдлийн талаар (татварын хэмжээгээр, үүссэнээс хойших насжилтаар ялгасан) тодорхойлсон.

Үйл ажиллагаа 3-2: Үйл ажиллагаа 3-1-ийн хүрээнд сайжруулах асуудлуудыг тодорхойлж, ажлын бүтээмж, үр дүнг сайжруулахтай холбоотой санал зөвлөмж өгнө (Үр дүнг тайлан болгон нэгтгэх).

3-1 судалгааны үр дүнд үндэслэн, энгийн татварын өр ба өндөр үнийн дүнтэй, шийдвэрлэхэд хүндрэлтэй татварын өрийг барагдуулахтай холбоотой бүтэц бүрэлдэхүүн (хэрэгжүүлэх бүтэц, татварын өр тус бүрээр авах арга хэмжээ) зэрэг бодит хэрэгжилтийн нөхцөл байдлыг тодорхойлж, үйл ажиллагааны үр нөлөөг сайжруулахтай холбоотой санал зөвлөмжийг боловсруулан 2017 оны 12 сарын 15-нд тайлан байдлаар хүлээлгэн өгсөн.

Үйл ажиллагаа 3-3: Өр дуудах төвийн үйл ажиллагааны үр өгөөжийг хэмжихэд баримтлах чиглэлийг боловсруулах.

Өр дуудах төвийн үйл ажиллагааны үр өгөөжийг хэмжихийн тухайд, тодорхой хугацаанд хийсэн дуудлагын тоо, төлбөр барагдуулах амлалтын тоо, татварын албадад буцаагдсан тохиолдлын тоог гарган, операторуудын үйл ажиллагааны нөхцөл байдал, дуудлагад хамруулах татварын төрөл, үнийн дүн, хамруулах татвар төлөгчид, дуудлага хийх хугацаа, хэдэн цагт дуудлага хийх зэрэг олон талаас нь харж хамгийн үр дүнтэй байх арга, нөхцөл байдлыг тодорхойлон шинжилж, санал зөвлөмж өгч ирсэн.

Үйл ажиллагаа 3-4: Үр өгөөжийг хэмжиж, сайжруулах асуудлуудыг тодорхойлох.

Өр дуудах төв байгуулагдсанаас хойш 3 жил 8 сар гарангийн хугацаа өнгөрсөн бөгөөд энэ хугацаанд 2017 оны 12 сар, 2018 оны 11 сар, 2019 оны 11 сард нийт 3 удаа нийт дуудлагын тоо, татвар төлөх амлалтын тоо, татварын албадад буцаагдсан татварын өрийн байдлыг тодорхойлох судалгааг хийсэн. Мөн дуудлагын операторуудын ажил байдал, дуудлагад хамруулах татварын төрөл, үнийн дүн, дуудлага хийх хугацаа зэрэг олон талаас нь харж, хамгийн үр дүнтэй байх арга, нөхцөл байдалд гүйцэтгэлийн үнэлгээ хийн, сайжруулах асуудлууд, хэрхэн шийдвэрлэх талаар зөвлөмж өгч ажилласан.

Үйл ажиллагаа 3-5: Хэмжилтийн үр дүнг өр дуудах төвд танилцуулж, үйл ажиллагааг хэрхэн сайжруулах талаар зөвлөмж өгч, хэрэгжилтийг дэмжиж ажиллах.

2016 оны 3 сараас үйл ажиллагаа эхлүүлсэн ба тогтмол хугацаанд гүйцэтгэлийг хянахын хамт, тухайн хугацаанд хамаарах дуудлагын тоонд эзлэх төлсөн татварын хэмжээ, эсхүл төлөхөөр амласан тоон хувь хэмжээ (цаашид «амлалтын хувь» гэх), мөн төлбөр хийхэд хүндрэлтэй болон утасны дугаар зөрүүтэй зэрэг шалтгаанаар татварын албадад буцаагдсан тохиолдлын эзлэх хувь хэмжээний (цаашид «буцаалтын хувь» гэх) талаар тайлан (2017.8.31-нд «Өр дуудах төвийн үйл ажиллагааны өнөөгийн байдал ба шийдвэрлэх асуудлууд»), 2017.12.15-нд «Өр дуудах төвийн үйл ажиллагааны өнөөгийн байдал ба шийдвэрлэх асуудлууд», 2018.11.30-нд «Өр дуудах төвийн үйл ажиллагааны өнөөгийн байдал ба шийдвэрлэх асуудлууд», мөн 2019.11.30-нд «Өр дуудах төвийн үйл ажиллагааны өнөөгийн байдал ба

шийдвэрлэх асуудлууд」) боловсруулж, төвийн үйл ажиллагааг сайжруулахтай холбоотой зөвлөмж, саналыг өгч ажилласан.

Үйл ажиллагаа 3-6: Төвийн үйл ажиллагаа, бүтэц бүрэлдэхүүнийг сайжруулахтай холбоотой хэрэгжүүлэх аливаа арга хэмжээг дэмжиж ажиллах.

2017 оны 4 сард Монгол Улсын татварын хуульд заасан татварын төрөл тус бүрийн хуулийн хугацаа, тайлангийн хугацааг тусгасан үйл ажиллагааны шинэ бодлогын чиглэлийг тодорхойлсон ба энэхүү чиглэлийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой зөвлөмжүүдийг өгсөн. Мөн, 2018 оны 1 сараас хойш, автоматжуулах систем хөгжүүлэлттэй холбоотой Техникийн даалгавар, функцийн нөхцөл шаардлагын талаар болон төвийн үйл ажиллагааны бүтэц бүрэлдэхүүн, сайжруулах асуудлуудын талаар зөвлөмж санал өгсөн.

Үйл ажиллагаа 3-7: Татварын албадын татвар хураалтын удирдлагын дотоод ажлын хэрэгжилтийн нөхцөл байдалд судалгаа хийн, шийдвэрлэх асуудлуудыг тодорхойлохын хамт, дотоод ажлын бүтээмжийг дээшлүүлэхтэй холбоотой санал (компьютер нийлүүлэхийг оруулаад) боловсруулж тайланд нэгтгэн ТЕГ-тай санал солилцох.

2017 оноос татвар хураалтын удирдлагын дотоод ажлын өнөөгийн байдлыг тодруулахын тулд татварын албадаар очиж, үйл ажиллагаа бүтэц зохион байгуулалт, компьютер хэрэглэлийн ашиглалтын байдлыг тодорхойлсон (2017.06.27 “Судалгааны тайлан”)

2017 оны эхэнд, татвар хураалтын удирдлагын дотоод ажлын нөхцөл байдлыг тодорхойлохын тулд татварын албад дээр ажиллаж, бүтэц зохион байгуулалт, техникийн ашиглалтын байдалд судалгаа хийн, тулгамдсан асуудлуудыг тодорхойлсон. (2017.6.27-нд 「Судалгааны тайлан」) Энэ судалгааны хүрээнд дотоод үйл ажиллагаанд шаардлагатай компьютерийн хангалт хүрэлцээгүй, байгаа нь хуучирч, ашиглалтын хурд буурсан болохыг тодорхойлж тайлагнасан. (2017.11.30-нд 「Татварын албадын дотоод ажлын тайлан」)

Үйл ажиллагаа 3-8: Компьютерын худалдан авалт хийж хүлээлгэн өгөх.

2017 оны 9 сард Чингэлтэй, Сонгинохайрхан дүүргийн татварын албадад тус бүр 40 болон 32 нийт 72 компьютер хүлээлгэн өгхийн хамт үйл ажиллагааг хэрхэн сайжруулах талаар тайлан боловсруулж өгсөн.

Үйл ажиллагаа 3-9: Татвар хураалтын гарын авлага боловсруулах ажлаар дамжуулан, татвар хураалтын удирдлагын дотоод үйл ажиллагааг дэмжих

Татварын удирдлагын дотоод ажлын гарын авлагын тухайд, хуулийн шинэчилсэн найруулгыг УИХ-д өргөн барьсан зэрэг өөрчлөлтүүд гарсан тул тус шинэчилсэн найруулгын агуулга хэрхэн батлагдахаас хамаарч, дотоод ажлын агуулгад ихээхэн өөрчлөлт орохоор байсан тул, гарын авлага боловсруулах ажлыг хэсэг зогсоож, оронд нь татварын өр барагдуулалтын гарын авлагын эхийг боловсруулах ажилд орсон.

2019 оны 3 сард татварын багц хуулийн шинэчилсэн найруулга батлагдаж, татвар хураалтын хувьд,

гүйцэтгэлийн бие даасан эрх, татвар төлөх хоёрдогч эрхийн тогтолцоог нэвтрүүлэхээр ихээхэн өөрчлөлт орсон тул хэрэгжилтийг хангах хэрэгцээ шаардлагаас хамаарч, татварын хураалтын үйл ажиллагаанд зориулсан 「Татварын өр барагдуулалтын гарын авлага」 「Холбогдох маягтууд」 -ыг боловсруулан мөн оны 8 сард ТЕГ-т хүлээлгэн өгсөн.

Үйл ажиллагаа 3-10: Гарын авлагыг нийслэлийн зорилтот дүүргүүд дээр туршилтаар нэвтрүүлнэ.

Татварын Ерөнхий хууль батлагдсаны дараа, Үйл ажиллагаа 3-9-ийн явцын хяналтын хамтаар (нийлүүлсэн компьютерийн ашиглалтын байдалд хийх судалгаа) хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байсан боловч, хууль батлагдах үйл ажиллагаанд ихээхэн хугацаа орж, хүчин төгөлдөр болох хугацаа 2020 оны 1 сард болж өөрчлөгдсөн тул гарын авлагыг туршилтаар ашиглах хугацаа төсөл хэрэгжих явцад амжихааргүй болсон.

Үйл ажиллагаа 3-11: Үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн нөхцөл байдлыг эргэн хянах (нийлүүлсэн компьютерийн ашиглалттай холбоотой үр нөлөөг хэмжих).

Үйл ажиллагаа 3-10-т өгүүлсэнчилэн, хэрэгжилтийн нөхцөл байдлыг эргэн хянах боломжгүй болсон тул Үйл ажиллагаа 3-9-ийн дагуу шинэчилсэн хуулийн агуулгад нийцүүлсэн гарын авлага, дагалдах маягтуудын төслийг боловсруулж, ТЕГ-т хүлээлгэн өгсөн.

Үйл ажиллагаа 3-12 : Дотоод ажлын үр ашгийг дээшлүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх.

2017 оны 10 сарын 5-нд зохион байгуулсан төслийн хамтарсан удирдах хорооны хуралдаанаар, ТЕГ-аас туршилтын 2 дүүрэг дээр зөвлөх багаас санал болгосон бүтэц зохион байгуулалтын өөрчлөлтийг авч үзэхээр шийдвэрлэсэн. (2017.12.15-нд 「Татварын албадын дотоод ажлын талаарх судалгааны тайлан」)

< Санал зөвлөмжийн агуулга >

1. Татвар хураалтын нэгжийн үйл ажиллагааг төрөлжүүлж, энгийн татварын өр хариуцсан, барагдуулахад хүндрэлтэй татварын өр хариуцсан, автомашины албан татвар хариуцсан, мэдээлэл, судалгаа, зарлага хариуцсан 5 сегментэд хуваан, хариуцах ажилтны тоог эргэж харах
2. Татварын өр барагдуулалтын үйл ажиллагааг эрхчимжүүлэхийн тулд энгийн өр ба хүндрэлтэй өрийн нэгжид хуваан, тус бүрт ахлахыг томилж удирдуулах.
3. Хүндрэлтэй өр хариуцсан ажилтнаар туршлагатай, ур чадвар өндөртэй байцаагчдыг томилон ажиллуулах

(Хууль тогтоомж УИХ-аар батлагдсан тохиолдолд хийх үйл ажиллагаа)

Үйл ажиллагаа 3-13: Татварын хуулийн өөрчлөлтийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай дүрэм журам боловсруулах, хуулийг сурталчилах ажилтай холбоотой зөвлөмж өгөх.

Татварын багц хуулийн шинэчилсэн найруулгыг батлуулахтай холбоотойгоор 2018 оноос ТЕГ-т байгуулагдсан ажлын хэсэгтэй хуулийн төсөл дээр хамтран ажилласан ба хууль батлагдсаны дараа дагалдах журмын төсөл, хуулийн хэрэгжилтийг хангах асуудлууд дээр анхаарч, шаардлагатай

дэмжлэгийг өгч ажилласан. Тодруулбал, татварын өрийг татвар төлөх үүрэгтэй хоёрдогч этгээдээс гаргуулах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх журмын төсөл, татварын өр төлөх хугацааг хөнгөлөх журмын төсөл, дуудлага худалдаа зохион байгуулах ба шууд гэрээгээр мөнгөн хэлбэрт шилжүүлэх үйл ажиллагааны журмын төсөл, хөрөнгө битүүмжлэх, түүнтэй холбогдох харилцааг зохицуулах журам болон маягтуудыг шинээр боловсруулан өгсөн.

Үүнтэй зэрэгцүүлэн, орон нутгийн бүсчилсэн сургалт, сумдын байцаагчдын сургалт, дүүргүүд болон том татвар төлөгч хариуцсан байцаагчдын сургалтуудаар дамжуулан татварын байцаагчдыг чадавхижуулах ажлыг хийж, төслийн зөвлөхүүдээс шинэ тогтолцооны онцлогийн талаар тайлбарлан оролцсон юм.

<Татварын ерөнхий хуульд тусгагдсан асуудлууд>

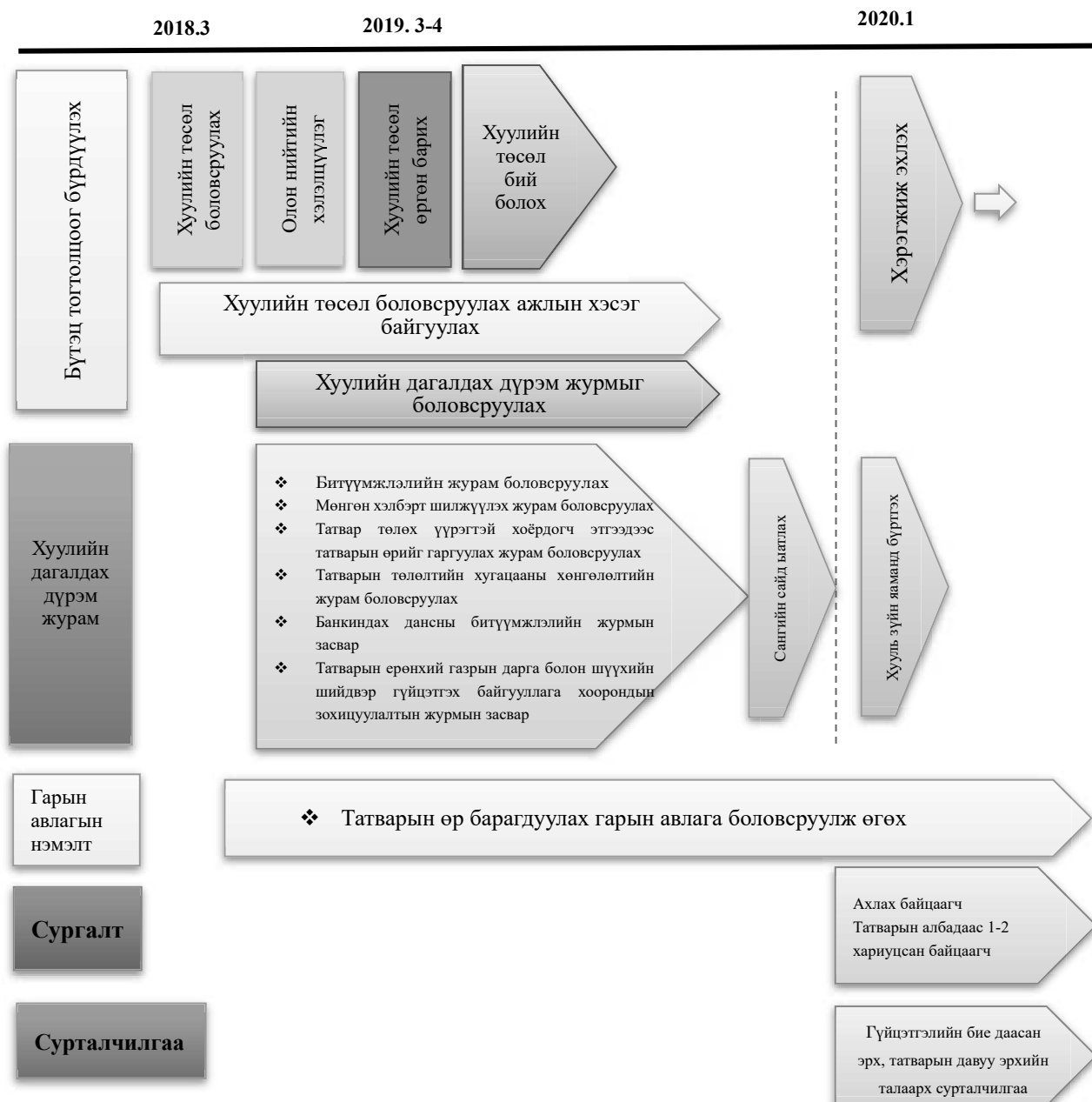
1. Татварын давуу эрх (Татварыг барьцааны эрх бүхий авлагын дараа, харин бусад авлагаас давуу эрхтэй байхаар заасан)
2. Гүйцэтгэлийн бие даасан эрх (Татварын байгууллага бие даан татварын өртэй татвар төлөгчийн хөрөнгийг битүүмжилж, дуудлага худалдаа хийн, мөнгөн хэлбэрт шилжүүлсэн хөрөнгөөс татварын өрийг барагдуулан хуваарилах эрхийг олгосон)
3. Татвар төлөх үүргийг өргөжүүлэх тогтолцоо (Татварын өртэй татвар төлөгчөөс татварын өрийг гаргуулах боломжгүй тохиолдолд, тухайн татвар төлөгчтэй тодорхой харилцаанд байх этгээдэд татвар төлөх үүргийг хүлээлгэн өрийг барагдуулах татвар төлөх хоёрдогч үүргийн тогтолцоо нэвтрүүлсэн)
4. Эрсдэлтэй татварыг урьдчилан хураах (татвар төлөх хуулийн хугацааг хүлээсэн тохиолдолд татварын өрийг хураах боломжгүй болох магадлалтай тохиолдолд, хуулийн хугацааг урагшлуулан нэхэмжлэх боломжтой тогтолцоог нэвтрүүлсэн)
5. Татвар төлөх хугацааны хөнгөлөлт (Татвар төлөгчид байгалийн гамшиг, гал усны аюул тохиолдсон, эсхүл үйл ажиллагаагаа зогсоосон зэрэг татварын өрөө төлөх боломжгүй нь тогтоогдсон үед, татвар төлөх хугацааг 1 жил (хамгийн уртдаа 2 жил хүртэл) хүртэл сунгах тогтолцоог нэвтрүүлэх)

Үйл ажиллагаа 3-14: Татвар хураалтын үйл ажиллагааг гүйцэтгэх, үр өгөөжтэй болгоход чиглэсэн ТЕГ-ын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх (Гүйцэтгэлийн бие даасан эрхийн хэрэгжилттэй холбоотой бичиг баримт, гарын авлага боловсруулах).

Татварын багц хуулийн шинэчилсэн найруулга батлагдаж, татвар хураалтын хувьд, гүйцэтгэлийн бие даасан эрх, татвар төлөх хоёрдогч эрхийн тогтолцоог нэвтрүүлэхээр ихээхэн өөрчлөлт орсон тул хэрэгжилтийг хангах хэрэгцээ шаардлагаас хамаарч, татварын хураалтын үйл ажиллагаанд зориулсан «Татварын өр барагдуулалтын гарын авлага» «Холбогдох маягтууд» -ыг боловсруулан 2019 оны 8 сард ТЕГ-г хүлээлгэн өгсөн.

Үйл ажиллагаа 3-15: Татварын тогтолцоог цаашид хэрхэн сайжруулах талаар холбогдох талуудтай санал солилцож, шаардлагатай зөвлөмжийг өгөх.

Татварын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулга батлагдсаны дараа, хуулийн хэрэгжилтийг хангах асуудал чухлаар тавигдах бөгөөд энэ удаагийн хуулийн шинэчилэлтэд оруулаагүй татварын хөөн хэлэлцэх хугацаа, татварын өр барагдуулах үйл ажиллагааг зогсоох, татварын өр барагдуулалтыг албадан гүйцэтгэх зэрэг тогтолцоонуудыг шинээр бүрдүүлэхэд шаардлагатай хуулийн орчинг хэрхэн бүрдүүлэх талаар үргэлжлүүлэн зөвлөгөө өгч ажилласан.

Зураг 4. Татварын ерөнхий хуулийн шинэчилэлтэй холбоотой үйл явц

2.4 Үйл ажиллагааны зорилго

Энэхүү төсөл нь нийт Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийг хамруулан, олон улсын татвар хариуцсан татварын албан хаагчдыг бэлтгэх, (дунд ба ахисан түвшний мэдлэг, ур чадварыг эзэмших) олон улсын татварыг хэрэгжүүлэх суурийг бүрдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх, мөн татвар хураалтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх суурийг бүрдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх зорилготой. Ингэснээр, Монгол Улсын олон улсын татвар ба татвар хураалтыг хэрэгжүүлэх чадварыг бэхжүүлэхийн хамт, татварын удирдлагыг улам сайжруулахад хувь нэмрээ оруулна.

2.5 Төслийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагаа

* Дараах дугаарлалт нь ажлын урсгал, Ажлын төлөвлөгөөний дугаарлалтын дагуу бөгөөд Олон улсын татвар ногдуулалт, татвар хураалтын аль алинд нийтлэгээр хэрэглэсэн.

1-1 Холбогдох материал, мэдээлэл цуглуулах

ОУВС-ын өргөтгөсөн хөтөлбөрийн талаарх мэдээллийг цуглуулсан. Мөн татварын тогтолцоо, татварын удирдлагын бодит нөхцөл байдлын талаарх мэдээллийг тодруулсан.

1-2 Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний төсөл Ver.1~Ver.3 боловсруулах

2017 оны 3 сард Ver.1, 2018 оны 9 сард Ver.2, 2019 оны 4 сард Ver.3-ийг боловсруулсан.

1-3 Ажлын төлөвлөгөөний төсөл Ver.1~Ver.3 боловсруулах

2017 оны 4 сард Ver.1, 2018 оны 9 сард Ver.2, 2019 оны 6 сард Ver.3-ийг боловсруулсан.

1-4 Ажлын төлөвлөгөөний төсөл Ver.1-ийн тайлбар

Суурь судалгааны үр дүнг нэгтгэн тусгасан Ver.1-ийн тайлбар танилцуулгыг 2017 оны 3 сард зохион байгуулсан.

1-5 Хэрэгжүүлэх бүтэц бүрэлдэхүүнийг тогтох

1-4-тэй зэрэгцүүлэн, Хамтарсан удирдах хорооны бүрэлдэхүүн, төсөл хэрэгжүүлэх багийн талаар тодруулж, офис, төслийн үйл ажиллагаанд шаардлагатай тоног төхөөрөмж, ажлын орчныг бүрдүүлсэн.

1-6 Монгол Улсын олон улсын татвар ногдуулалт, татвар хураалттай холбоотой суурь судалгаа

Суурь судалгааны тухайд хөндлөнгийн байгууллагаар гүйцэтгүүлсэн ба тайланг 2017 оны 6 сард хүлээлгэн өгсөн.

1-7 Ажлын төлөвлөгөөний төсөл Ver.1~Ver.3-ийн талаар хэлэлцэх, санал нэгдэх

Төслийн хүрээнд хийгдэх ажлын төлөвлөгөөний талаар ТЕГ-г танилцуулж, санал солилцон шалгуур үзүүлэлтүүд, тухайн шалгуур үзүүлэлтүүдийг цуглуулах арга, хариуцах ажилтан, төслийн зөвлөхүүд

хамтран ажиллаж, явцад нь мониторинг хийх аргыг тодорхойлсон.

Ажлын төлөвлөгөөний төсөл Ver.1, Ver.2 ба Ver.3-ийн тухайд ч төслийн 2,3 дахь жилийн хүрээнд ТЕГ-т танилцуулж, санал нэгдэн ажилласан.

1-8 Monitoring Sheet боловсруулах, хүлээлгэн өгөх

Төслийн явцыг MonitoringSheet (Мониторингийн хуудас) байдлаар боловсруулан дараах агуулгыг тусгаж, заасан хугацаанд ТЕГ-тай санал солилцох замаар төслийн явцыг хамтран ажиллагч талтай хамтран хянаж ажилласан.

- a) Progress (Хэрэгжилтийн ахицийн байдал)
- b) Delay of Work Schedule and/or Problems(if any) (ажлын төлөвлөгөөний хоцрогдол/эсхүл шийдвэрлэх шаардлагатай асуудлууд (хэрэв байгаа бол))
- c) Modification of the Project Implementation Plan (Төсөл хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөнд оруулах өөрчлөлт)
- d) Preparation of Gov.of Mongolia toward after the completion of the Project

Ver.1 2017 оны 8 сар хүлээлгэн өгсөн

Ver.2 2018 оны 2 сар хүлээлгэн өгсөн

Ver.3 2018 оны 8 сар хүлээлгэн өгсөн

Ver.4 2019 оны 2 сар хүлээлгэн өгсөн

Ver.5 2019 оны 8 сар хүлээлгэн өгсөн

Ver.6 2020 оны 1 сар хүлээлгэн өгсөн

1-9 Төслийн эцсийн үнэлгээнд бэлтгэх, хамтран ажиллах

Төслийн эцсийн үнэлгээ хийгдээгүй боловч, 2019 оны 12 сард зохион байгуулсан Хамтарсан удирдах хорооны 6-р хуралдаанаар тухайн хугацаанд хийсэн бүх ажил, үүний дотроос арга барил шилжүүлсэн үр дүн, зорилгын биелэлтийн байдал, үйл ажиллагааны гүйцэтгэл, шалгуур үзүүлэлтүүдийн талаар нэгтгэн үнэлгээ өгсөн.

1-10 Эцсийн тайлан бэлтгэх, хүлээлгэн өгөх

Төсөл дуусах үед төслийн эцсийн тайлан боловсруулсан ба дараах асуудлуудыг тусгасан:

- 1) Төслийн агуулга (хэрэгжүүлэх шалтгаан, зорилго, түүхэн замнал)
- 2) Үйл ажиллагааны агуулга (Ажлын урсгал зураг)
- 3) Төслийн тавьсан зорилгын биелэлтийн байдал (Эрхэм зорилго, төслийн зорилгын биелэлтийн байдал)
- 4) Төслийн хэрэгжилтийн явцад гарсан асуудлууд, шийдвэрлэсэн арга, авсан сургамж (үйл ажиллагааг хэрэгжүүлсэн арга, бүтэц бүрэлдэхүүн)
- 5) Төслийн дуусгавар болоход чиглэгдсэн санал зөвлөмж

Хавсралт материал

- PDM (шалгуур үзүүлэлтийн өөрчлөлт ба суурь үзүүлэлтүүдийг тогтох)

- Үйл ажиллагааны урсгал зураг
- Төслийн үйл ажиллагааны нарийвчилсан төлөвлөгөө
- Мэргэжилтнүүдийн томилогдон ажилласан байдал
- Сургалтанд хамрагдагсдын талаарх мэдээлэл
- Нийлүүлсэн тоног төхөөрөмжийн жагсаалт, үзүүлэлт (хүлээлцсэн актын хамт)
- Хамтарсан удирдах хорооны хуралдааны тэмдэглэл

Нэмэлт хавсралт : Техникийн хамтын ажиллагааны үр дүнгийн нэгтгэл

- Суурь судалгааны тайлан
- Олон улсын татвар ногдуулалттай холбоотой хүний нөөц бэлтгэх төлөвлөгөө
- Олон улсын татварын сургалтын материал, хөтөлбөр
- Олон улсын татвар ногдуулалтыг хэрэгжүүлэх бүтцийн талаарх судалгаа, дүн шинжилгээний тайлан
- Олон улсын татварын тогтолцоог бүрдүүлэхтэй холбоотой зөвлөмж
- Татварын өр барагдуулалт, шаардахтай холбоотой судалгааны тайлан
- Өр дуудах төвийн үр өгөөж, шийдвэрлэх асуудлын талаарх тайлан
- Татварын албадын дотоод ажлын талаарх судалгааны тайлан
- Татвар хураалтын гарын авлага

Япон, Монгол, Англи хэл дээрх тайланг CDR-ийн хамт хүлээлгэн өгсөн.

Олон улсын татвар ногдуулалт

2-1 Хүний нөөцийг бэлтгэх төлөвлөгөө боловсруулах

2017 оны 7 сард боловсруулж, Хүснэгт 1-д үзүүлсэн бүх сургалтуудыг хэрэгжүүлсэн.

2-2 Сургалтын хөтөлбөр, сургалтын материал боловсруулах

Сургалтын хөтөлбөр, сургалтын материалыг 2-1-т заасан хүний нөөц бэлтгэх төлөвлөгөөг тусган боловсруулсан. Хавсралт материалаас үзнэ үү.

2-3 Олон улсын татвар ногдуулалтын ахисан түвшний Монгол Улсад хийх сургалтын бэлтгэл ажил, хэрэгжүүлэх

Төслийн хугацаанд ахисан түвшний сургалтыг 6 удаа зохион байгуулсан ба Японд хийсэн сургалтын агуулгатай уялдуулсан сургалтын хөтөлбөрийн дагуу төслийн зөвлөхүүд хичээлүүдийг заасан. Мэдлэг чадавхийн тухайд, олон улсын татвар ногдуулалтын хувьсан өөрчлөгдөх орчинд өөрийн орны тогтолцооны асуудалтай талыг цаг тухайд нь тодорхойлж, тухайн нөхцөл байдалд нийцсэн зохистой бөгөөд үр нөлөөтэй байх татварын тогтолцооны өөрчлөлтийн төслийг боловсруулах чадвартай

болгохыг зорьсон. Хяналт шалгалт хийх чадавхийн тухайд, олон улсын ажил гүйлгээний дотроос, өндөр түвшний, нарийн түвэгтэй татвараас зайлсхийсэн схемийг олж, тодорхойлж, тухайлсан ажил гүйлгээний татвар ногдуулалтын талаар зохистой шийдвэр гаргах чадварыг бүрдүүлэхийг зорьсон.

Сургалтыг хийсэн хугацаа ба хамрагдагсдын тоог дараах байдлаар үзүүлэв. Сургалтын материал, хөтөлбөрийг Хавсралт 「Олон улсын татварын сургалтын хөтөлбөр, сургалтын материал」 -аас үзнэ үү.

1. 2017 оны 9 сар Олон улсын татварын ахисан түвшний сургалт (40 байцаагч)
2. 2017 оны 11 сар Олон улсын татварын тусгай сургалт (40 байцаагч)
3. 2018 оны 8 сар Олон улсын татварын ахисан түвшний сургалт (40 байцаагч)
4. 2018 оны 11 сар Олон улсын татварын тусгай сургалт, хамт олны хэлэлцүүлэг (40 байцаагч)
5. 2019 оны 8 сар Олон улсын татварын ахисан түвшний сургалт (40 байцаагч)
6. 2019 оны 11 сар Хамт олны хэлэлцүүлэг (40 байцаагч)

2-4 Олон улсын татвар ногдуулалтаар Япон Улсад хийх сургалтанд бэлтгэх, хэрэгжүүлэх (2 удаа)

Сургалтыг зохион байгуулах хүртэлх хугацаанд хийгдсэн үйл ажиллагаа, олон улсын татвар ногдуулалтын нөхцөл байдлын талаар Японы ТЕГ-т тайлбарлаж, сургалтын агуулгад зохицуулалт хийнэ. Мөн сургалтанд хамрагдагчийг сонгох шалгуурыг тогтоон, Монголын талын сонгон шалгаруулалтад дэмжлэг үзүүлнэ. Сургалтын материалуудыг Япон хэлнээс Монгол хэлэнд орчуулах ажлыг хийсэн.

Сургалтын зорилго: Олон улсын татвар ногдуулалтын олон улсын нэгдсэн хандлагад (BEPS) нийцэх чадварыг бэхжүүлэх зорилго тавьсан. Удирдамжид зааснаар 「Олон улсын татвар ногдуулалтын хувьсан өөрчлөгдөх орчинд өөрийн орны тогтолцооны асуудалтай талыг цаг тухайд нь тодорхойлж, тухайн нөхцөл байдалд нийцсэн зохистой бөгөөд үр нөлөөтэй байх татварын тогтолцооны өөрчлөлтийн төслийг боловсруулах чадвартай байх」 -ыг эцсийн зорилгоо болгоно.

Сургалтын онцлог: Сэдэв² тус бүрийн агуулгад нийцүүлэн BEPS-ийн зөвлөмжийн агуулга, Япон Улсын авч буй арга хэмжээний талаар зааж, Монгол Улсын өнөөгийн байдлын талаар санал солилцож, мэдлэг чадвар олгох.

Сургалтанд хамрагдагсад: Олон улсын татвар хариуцсан 40 ажилтны дотроос 「Олон улсын татвар ногдуулалтын тогтолцооны санал боловсруулахад оролцох ажилтан」 болох 15 ажилтныг сонгоно.

Сургалтанд хамруулах газар : Японы ТЕГ-ын сургалтын төв

Эхний сургалтыг 2018 оны 4 сарын 12-оос 4 сарын 19-нд нийт 15 байцаагчийг хамруулан зохион байгуулсан. 2 дахь удаагийн сургалтыг 2019 оны 1 сарын 28-наас 2 сарын 5-ны хооронд 14 байцаагчийг хамруулан зохион байгуулсан. Сургалтанд хамрагдагсдын жагсаалтыг Хавсралт 5-д үзүүлэв.

2-5 Сургалтанд хамрагдагчийн ажилд мониторинг хийх

---

² Японд хийсэн эхний сургалтын сэдэв: Япон ба Монголын олон улсын татварын жишээн дээр ажиллах 2 дахь удаагийн сургалт: “Үнэ шилжилтийн татвар”, “Үнэ шилжилтийн хяналт шалгалт”, “Олон улсын татварын орчин”, “Жишээн дээр ажиллах” гэсэн сэдвүүдээр зохион байгуулагдсан.

Эхний удаа 2018 оны 9 сард, дараагийн моинторингийг 2019 оны 9 сард хэрэгжүүлсэн. Сургалтанд хамрагдагсдаар асуулга бөглүүлж, дараа нь төслийн зөвлөхүүд байцаагчдын ажлын байранд очиж, ярилцлага хийх байдлаар зохион байгуулсан. Сургалтаар олж авсан мэдлэгээ ажлын байрандаа хэрхэн ашиглаж байгаа талаар ярилцлага хийн, бодит байдлыг тодорхойлж, мониторингийн үр дүнг тайлан байдлаан хүлээлгэн өгсөн.

2-6 Хамт олны хэлэлцүүлгийн бэлтгэл

2018 оны 10 сард хамт олны хэлэлцүүлэг хийхэд баримтлах чиглэлийг тодорхойлсон. Үнэлгээнд баримтлах чиглэл болон дараах үнэлгээний хуудсыг боловсруулж, хамт олны хэлэлцүүлэгт ашигласан.

Хүснэгт 3. Хамт олны хэлэлцүүлгийн үнэлгээний хуудас

кэйс	баг	1. Чанар			2. Бодит байдал		3. Шинжилгээ		4. Дүгнэлт		5 Нийт оноо	Нэгдсэн үнэлгээ дээд оноо 5 (5×1/5)
		оноо	авсан оноо (оноо×2)	Тайлбар	оноо	Тайлбар	оноо	Тайлбар	оноо	Тайлбар		
1	1											
2	2											
3	3											
4	4											
5	5											
6	6											
7	7											
8	8											
N	n											
Нийлбэр оноо												
Дундаж оноо												

【Үнэлгээний үзүүлэлтүүд】

- 1 Чанар : Өндөр түвшний хүндрэлтэй асуудал мөн эсэх. (5 шатлалаар авсан оноог 2 дахин нэмж, 10 шатлалаар үнэлсэн)
- 2 Бодит байдал : Ажил гүйцээнд татвар ногдуулах нөхцөлүүдийг бүгдийг тооцож чадаж байгаа эсэх (5 шатлалаар үнэлсэн)
- 3 Шинжилгээ : Нийлэх хуулийн болон олон улсын гэрээний заалтуудыг сонгох, тайлбарыг зохистой хийж чадаж байгаа эсэх. (5 шатлалаар үнэлсэн)
- 4 Дүгнэлт : Бодит байдалд зохих хуулийн заалтыг ашиглан, дүгнэлт хийж чадаж байгаа эсэх. Мөн шийдвэрлэхэд шаардлагатай хуулийн орчны өөрчлөлтийн талаар санал гаргаж чадаж байгаа эсэх.

【Нэгдсэн үнэлгээ】 1~4-ийг нэгтгэн, нийлбэр оноог 1/5-ээр үржүүлж 5 оноогоор үнэлсэн.

2-7 Хамт олны хэлэлцүүлэг хийх

2018 оны 11 сард болон 2019 оны 11 сард хэрэгжүүлсэн ба дараах асуудалд анхааран 8 багт хуваан үнэлгээ хийсэн.

1. Татвар ногдуулалт хийх нөхцөл шаардлагыг зөв тодорхойлж, үнэлгээ өгч чадаж байгаа эсэх.(Хяналт шалгалт хийх чадвар)
2. Хууль, татварын гэрээний зүйл заалтыг зөв ашиглаж, (тайлбарлаж) чадаж байгаа эсэх. (дүн шинжилгээ хийх чадвар)
3. Зохистой дүгнэлт хийж чадаж байгаа эсэх.
4. Байх ёстой дүгнэлтэд хүрч чадаагүй тохиолдолд, тулгарсан асуудал ба шийдвэрлэх арга замын талаар ойлголт байгаа эсэх. (асуудалд дүн шинжилгээ хийх чадвар, шийдвэрлэх аргыг санал болгох чадвар)
5. Өндөр түвшний, нарийн түвэгтэй асуудалтай ажиллаж байгаа эсэх.

2-8 Хүний нөөцийн төлөвлөгөөг сайжруулах

Хамт олны хэлэлцүүлгээр дамжуулан түвшин тогтоож, цаашдын сургалтанд анхаарах асуудлуудыг

тодорхойлж, шаардлагатай бол 2017 онд боловсруулсан сургалтын хөтөлбөр, сургалтын материалын агуулгад өөрчлөлт оруулан хэрэгжүүлнэ.

Олон улсын татвар ногдуулалт : Тогтолцоо

2-9 Олон улсын татвартай холбоотой бүтэц бүрэлдэхүүнийг судалж, дүн шинжилгээ хийх

Суурь судалгааны хүрээнд Монгол Улсын ТЕГ-ын олон улсын татвар ногдуулалттай холбоотой бүтэц бүрэлдэхүүнийг тодорхойлсон. Татварын удирдлага, хамтын ажиллагааны газар, Татварын хяналт шалгалт, арга зүйн газар (Статистик дүн шинжилгээ хариуцсан ажилтныг оруулаад), Эрсдэлийн удирдлагын хэлтэс, Хуулийн хэлтэс, Улсын төсвийн орлого, хяналтын газар, татварын албадаас асуулга судалгаа авч тайлан байдлаар 2018 оны 8 сард хүлээлгэн өгсөн. Төслийн эцсийн тайланд ТЕГ-ын цаашид хэрэгжүүлэх асуудлуудын талаар санал өгсөн.

2-10 Олон улсын татвар ногдуулалттай холбоотой шийдвэрлэх асуудлуудыг тодорхойлох

Дараах тогтолцоонуудын талаар судалж, шийдвэрлэх асуудлуудыг тодорхойлохын хамт санал зөвлөмж боловсруулсан.

Үнэ шилжилт (TR), төлөөний газар (PE), татварын диваажин, гадаадын охин компаниас авсан ногдол ашгийг ашигт тооцохгүй байх тогтолцоо, гадаад улсад төлсөн татварын дүнг хасалт хийх тогтолцоо, нимгэн капиталжилт, хүүгээр ашиг бууруулах татварын тогтолцоо, орлогын эх үүсвэрт татвар ногдуулах, байнгын бус оршин суугчид татвар ногдуулах, гадаадын ААН-д татвар ногдуулах, олон улсын хэрэглээний татвар (НӨАТ), улс дамнан татвараас зайлсхийхээс сэргийлэх, олон улсын ажил гүйлгээний гэрээ, татварын гэрээ, дотоодын хууль тогтоомж.

2-11 Олон улсын татварын ажлын уулзалт (workshop) хийх

2-10, 2-11-ийн судалгааны үр дүнг 2018 оны 8, 10 сард 3 удаагийн ажлын уулзалтаар дамжуулан танилцуулсан.

2-12 Олон улсын татварын тогтолцоог бүрдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх

Олон Улсын татварын чиглэлээр шинэ татварын хуулийн зүйл заалтын талаар хэрэгжилтийг хангах, бүтэц зохион байгуулалтын асуудал дээр зөвлөгөө өгөх ажлыг үргэлжлүүлэн хийхээр төлөвлөж байна. Мөн цаашид гарах магадлалтай бодит кэйсийн талаар Япон Улсын татварын хяналт шалгалтын бодит жишээ, шүүхийн шийдвэр гарсан тохиолдлуудыг нэгтгэн жишээний эмхэтгэл боловсруулж ТЕГ-ын албан хаагчид санаа авч хэрэглэх боломжоор хангасан.

2-13 Олон улсын татварын хууль тогтоомжид өгөх зөвлөгөө

Хуулийн дагалдаж гарах журам, дүрэм боловруулах тал дээр үргэлжлүүлэн зөвлөгөө өгнө. BEPS-ийн тунхаглалд нийцүүлэн, цаашид ч татварын хуульд оруулах шаардлагатай өөрчлөлтийн талаар санал боловсруулсан.

2-14 Хамтран ажиллагч талтай тогтмол уулзалт хийх

Тогтмол уулзалтыг үргэлжлүүлэн зохион байгуулж тогтмолжуулан хяналт шалгалт хийх арга, бүтэц зохион байгуулалт, тогтолцоог сайжруулахтай холбоотой зөвлөмжийг тасралтгүй өгч ажилласан.

3. Татвар хураалт

3-1 Татвар хураалтын талаар Япон Улсад хийх сургалтад бэлтгэх, хэрэгжүүлэх

Япон Улсад хийх сургалтыг 2017 оны 2 сарын 22-ноос 3 сарын 1-ны хооронд 15 байцаагчийг хамруулан зохион байгуулсан ба уг сургалтыг хийх болон сургалтын материалыг орчуулахад хамтран ажилласан.

3-2 Татварын өр барагдуулалт, өр дуудахтай холбоотой судалгаа

Монгол Улсын татварын албаны хэмжээнд татвар хураалт хариуцсан байцаагчдын ур чадварын түвшин, өр барагдуулалтад хамруулах төлөгдөөгүй татварын талаарх мэдээллийн (тоон ба чанарын) байдалд судалгаа хийсэн.

2017 оны эцэс гэхэд бүх тайланг хүлээлгэн өгсөн. Дээрх судалгааг тогтсон хугацаанд үргэлжлүүлэн хийж, үйл ажиллагааг сайжруулахад судалгааны үр дүнг ашиглаж ажилласан.

3-3 Өр дуудах төвийн үйл ажиллагааны үр өгөөжийг хэмжихэд бэлтгэх, хэрэгжүүлэх

Өр дуудах төв байгуулагдсанаас хойш 3 жил 8 сар гарангийн хугацаа өнгөрсөн бөгөөд энэ хугацаанд 2017 оны 12 сар, 2018 оны 11 сар, 2019 оны 11 сард нийт 3 удаа нийт дуудлагын тоо, татвар төлөх амлалтын тоо, татварын албадад буцаагдсан татварын өрийн байдлыг тодорхойлох судалгааг хийсэн.

Өр дуудах төвийн системийг ажиллуулж эхлүүлснээс хойших үйл ажиллагааны үр өгөөжийг хэмжихийн тулд нарийвчилсан чиглэл гарган (Операторын өр дуудах үйл ажиллагааны байдал, татварын төрлөөр, үнийн дүнгээр, хугацааны үечилэл, дуудлага хийсэн хугацаагаар ялган туршилт, дүн шинжилгээ хийх замаар хамгийн үр дүнтэй байх нөхцөлийг сонгоно) нэг жилийн хугацаанд хийсэн дуудлагын тоо, татвар төлөх амлалтын тоо, холбогдсон дуудлагын хувь хэмжээний талаар хэмжилт хийсэн. Үр өгөөжийн хэмжилтийн үр дүнд дүн шинжилгээ хийхийн хамт дуудлагын төвд танилцуулсан.

3-4 Өр дуудах төвийн үйл ажиллагааг сайжруулах зөвлөмж

Дээр заасан 3-3-ын хүрээнд өр дуудах төвийн үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлууд, сайжруулах зүйлсийг тодорхойлж, сайжруулахтай холбоотой зөвлөмж боловсруулсан. 2017 оны 8 сар, 2017 оны 12 сар, 2018 оны 11 сар, 2019 оны 11 сард 「Өр дуудах төвийн үйл ажиллагааны өнөөгийн байдал ба шийдвэрлэх асуудлууд」 -ын талаар тайлан боловсруулж өгсөн.

3-5 Өр дуудах төвийн үйл ажиллагааг сайжруулах зөвлөмж

Өр дуудах төвийн үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлууд, сайжруулах зүйлсийг тодорхойлж, сайжруулахтай холбоотой зөвлөмж боловсруулсан.

Татвар хураалт: Татвар хураалтын удирдлагын дотоод ажлын бүтээмжийг сайжруулах

3-6 Татварын албад дээрх татвар хураалтын удирдлагын дотоод ажлын талаар судалгаа хийх

2017 оны эхний хагаст татварын албадын дотоод ажлын нөхцөл байдлыг тодорхойлох судалгааг нийслэлийн 2 татварын алба дээр хийсэн ба бүтэц бүрэлдэхүүн, шийдвэрлэх асуудлуудыг тодорхойлон 2017 оны 6 сард тайлан байдлаар хүлээлгэн өгсөн.

3-7 Татвар хураалтын удирдлагын дотоод ажлын бүтээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор компьютер нийлүүлэх

2017 оны 9 сард, Улаанбаатар хотын Чингэлтэй ба Сонгинохайрхан дүүргийн татварын албадад тус бүр 40 ба 32 нийт 72 ширхэг компьютер хүлээлгэн өгсөн.

3-8 Татвар хураалтын гарын авлага боловсруулах

Татварын удирдлагын дотоод ажлын гарын авлагын тухайд, хуулийн шинэчилсэн найруулгыг УИХ-д өргөн барьсан зэрэг өөрчлөлтүүд гарсан тул тус шинэчилсэн найруулгын агуулга хэрхэн батлагдахаас хамаарч, дотоод ажлын агуулгад ихээхэн өөрчлөлт орохоор байсан тул, гарын авлага боловсруулах ажлыг хэсэг зогсоож, оронд нь татварын өр барагдуулалтын гарын авлагын эхийг боловсруулах ажилд орсон.

2019 оны 3 сард татварын багц хуулийн шинэчилсэн найруулга батлагдаж, татвар хураалтын хувьд, гүйцэтгэлийн бие даасан эрх, татвар төлөх хоёрдогч эрхийн тогтолцоог нэвтрүүлэхээр ихээхэн өөрчлөлт орсон тул хэрэгжилтийг хангах хэрэгцээ шаардлагаас хамаарч, татварын хураалтын үйл ажиллагаанд зориулсан 「Татварын өр барагдуулалтын гарын авлага」 「Холбогдох маягтууд」 -ыг боловсруулан мөн оны 8 сард ТЕГ-т хүлээлгэн өгсөн.

3-9 Татвар хураалттай холбоотой гарын авлагыг турших

Татварын Ерөнхий хууль батлагдсаны дараа, Үйл ажиллагаа 3-10-ийн явцын хяналтын хамтаар (нийлүүлсэн компьютерийн ашиглалтын байдалд хийх судалгаа) хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байсан боловч, хууль батлагдах үйл ажиллагаанд ихээхэн хугацаа орж, хүчин төгөлдөр болох хугацаа 2020 оны 1 сард болж өөрчлөгдсөн тул гарын авлагыг туршилтаар ашиглах хугацаа төсөл хэрэгжих явцад амжихааргүй болсон.

3-10 Туршилтын үр дүнг эргэн хянах

Татварын ерөнхий хуулийн шинэчилэлтийн дараа, туршилтын үр дүнг хянахаар төлөвлөж байсан боловч, хүчин төгөлдөр болох хугацаа 2020 оны 1 сард болж өөрчлөгдсөн тул төсөл хэрэгжих явцад амжихааргүй болсон.

3-11 Татвар хураалтын удирдлагын дотоод ажлын бүтээмжийг сайжруулах төсөл боловсруулах

Татвар хураалтын удирдлагын дотоод ажлын өнөөгийн байдлыг тодруулах судалгааны үр дүн дээр үндэслэн, үйл ажиллагааны бүтээмжийг сайжруулах талаар 2017 оны 11 сард “Татварын албадын

дотоод ажлын тайлан” боловсруулж хүлээлгэн өгсөн. Мөн 2018 оны 12 сар ба 2019 оны 12 сард “Татварын албаны дотоод ажлын бүтээмжийг тодорхойлох, шийдвэрлэх асуудлууд” тайланг Хамтарсан удирдах хорооны хуралдаанаар дамжуулан хүлээлгэн өгсөн.

3-12 Татвар хураалтын удирдлагын дотоод ажлын бүтээмжийг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх

Татвар хураалтын удирдлагын дотоод ажлын бүтээмжийг сайжруулахтай холбоотой бүтэц зохион байгуулалтын өөрчлөлтийн талаар зөвлөмж, санал өгсөн.

Татвар хураалт: Татварын багц хуулийн төслийг УИХ-аар хуульчилагдан батлуулахтай холбоотой дэмжлэг

3-13 Хуулийн өөрчлөлтийн хэрэгжилтийг хангахад дэмжлэг үзүүлэх

ТЕГ-аас гаргах журам болон гүйцэтгэлийн бие даасан эрхийн хэрэгжилттэй холбоотойгоор шинээр шаардлагатай болох татвар хураалтын гарын авлага (хөрөнгө битүүмжлэх, дуудлага худалдаа хийхтэй холбоотой аргачилал, маягт) боловсруулах, хариуцсан ажилтнуудад зориулсан сургалт хийх, хуулийн сурталчилгаа хийх үйл ажиллагааг дэмжиж ажилласан.

3-13-1 Журамд өөрчлөлт оруулах

Татварын багц хуулийн шинэчилсэн найруулгыг батлуулахтай холбоотойгоор 2018 оноос ТЕГ-т байгуулагдсан ажлын хэсэгтэй хуулийн төсөл дээр хамтран ажилласан ба хууль батлагдсаны дараа дагалдах журмын төсөл, хуулийн хэрэгжилтийг хангах асуудлууд дээр анхаарч, шаардлагатай дэмжлэгийг өгч ажилласан.

Тодруулбал, татварын өрийг татвар төлөх үүрэгтэй хоёрдогч этгээдээс гаргуулах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх журмын төсөл, татварын өр төлөх хугацааг хөнгөлөх журмын төсөл, дуудлага худалдаа зохион байгуулах ба шууд гэрээгээр мөнгөн хэлбэрт шилжүүлэх үйл ажиллагааны журмын төсөл, хөрөнгө битүүмжлэх, түүнтэй холбогдох харилцааг зохицуулах журам болон маягтуудыг шинээр боловсруулан өгсөн.

Үүнтэй зэрэгцүүлэн, орон нутгийн бүсчилсэн сургалт, сумдын байцаагчдын сургалт, дүүргүүд болон том татвар төлөгч хариуцсан байцаагчдын сургалтуудаар дамжуулан татварын байцаагчдыг чадавхижуулах ажлыг хийж, төслийн зөвлөхүүдээс шинэ тогтолцооны онцлогийн талаар тайлбарлан оролцсон.

3-13-2 Татварын өр барагдуулалтын гарын авлага боловсруулах

Татварын багц хуулийн шинэчилсэн найруулга батлагдаж, татвар хураалтын хувьд, гүйцэтгэлийн бие даасан эрх, татвар төлөх хоёрдогч эрхийн тогтолцоог нэвтрүүлэхээр ихээхэн өөрчлөлт орсон тул хэрэгжилтийг хангах хэрэгцээ шаардлагаас хамаарч, татварын хураалтын үйл ажиллагаанд зориулсан «Татварын өр барагдуулалтын гарын авлага» «Холбогдох маягтууд» -ыг боловсруулан мөн оны 8 сард ТЕГ-т хүлээлгэн өгсөн.

3-13-3 Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагатай хийх зохицуулалт

Дараах 1), 2)-ийг шинэчилэгдсэн хуулийн хүчин төгөлдөр болохтой зэрэгцүүлэн хэрэгжүүлэх санал тавьсан.

- 1) Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх шатанд шилжсэн татварын өрийг хэрхэн шийдвэрлэх;
- 2) Татварын авлага бусад авлагатай (хувийн авлага ба бусад татварын авлага) давхацсан тохиолдолд хэрхэн хуваарилах.

3-13-4 Сурталчилгааны ажилд дэмжлэг үзүүлэх

Татварын байгууллага нь бие даан хөрөнгийн битүүмжлэл, дуудлага худалдаа хийх болсон талаар олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр ард иргэдэд сурталчилах, өмгөөлөгчдийн холбоо, татварын итгэмжлэгдсэн зөвлөхүүдийн холбоогоор дамжуулан сургалт, семинар хийхийг санал болгосон.

3-13-5 Татвар хураалтын байцаагчдад зориулсан сургалтад дэмжлэг үзүүлэх

Татвар хураалтын шинэ тогтолцоог нэвтрүүлэхтэй холбоотойгоор, татварын өр барагдуулалтын ажлын зүй зохистойгоор шинэ арга барилаар хэрэгжүүлэхийн тулд мэргэжлийн ур чадвар болон татвар хураах шинэлэг арга барилыг эзэмшүүлэх шаардлагатай бөгөөд үүний тулд, ТЕГ-тай сургалтын хамрах хүрээ, агуулгын талаар сайтар зөвлөж, хуулийн шинэ зүйл заалтын талаарх ойлголтыг үүнтэй холбоотойгоор шаардлагатай болох ур чадвартай нэгтгэн эзэмшүүлэхийг зорьж ажиллахын хамт ТЕГ-аас зохион байгуулах сургалтуудад дэмжлэг үзүүлж ажилласан.

2019 оны 9 сарын 20, 21-ны сумдын байцаагчдад зориулсан 2 хоногийн сургалтанд шинэ хуулийн агуулгыг танилцуулахын хамт хэрэгжилтийн явцад анхаарах асуудлуудын талаар тайлбарласан. Сургалтанд нийт улсын хэмжээний сумдын 330 байцаагчид, 21 аймгийн татварын албадын дарга нар хамрагдсан.

3-14 Цаашдын хууль эрх зүйн шинэчилэлтэй холбоотой зөвлөмж

Батлагдсан хуулийн хэрэгжилтийг хангах асуудал чухал боловч, энэ удаагийн хуулийн шинэчилэлд тусгагдаагүй хөөн хэлэлцэх хугацааг хаах, татварын өр барагдуулалтыг зогсоох, татварын өр барагдуулалтыг албадан гүйцэтгэх тогтолцоог нэвтрүүлэх зэрэг цаашид бүрдүүлэх шаардлагатай хууль эрх зүйн тогтолцооны талаар холбогдох талуудтай санал солилцож, шаардлагатай зөвлөмжийг өгч ажилласан.

3. Төслийн зорилтын биелэлтийн байдал

Төслийн зорилгын биелэлтийн байдлын тухайд, ДАС үнэлгээний 5 үзүүлэлтийн хүрээнд тодорхойлов. Зохистой байдал: Төслийн зорилго нь төслийн өгөөж хүртэгчийн хэрэгцээ шаардлагад нийцэж байгаа эсэх, хамтран хэрэгжүүлэгч улс орны Засгийн газрын бодлого, Япон Улсын тусламжийн бодлоготой нийцэж байгаа эсэх.

Төслийн үр ашиг: Төслийн зорилго биелж, өгөөж хүртэгч болон хамрагдах нийгэмд үр ашиг өгсөн эсэх. Нөлөөлөл: Төслийн хэрэгжилтээс гарах эерэг ба сөрөг өөрчлөлтийг үнэлнэ.

Үр дүнтэй байдал: Оруулсан нөөцийг үр дүнтэй ашигласан эсэх.

Тогтвортой байдал: Төслөөс гарсан үр дүн нь төслийн дараа ч үргэлжлэх эсэхийг үнэлнэ.

3.1 Төсөл хэрэгжүүлэх зохистой байдал

Монгол Улс болон Япон Улсын бодлоготой нийцэж байгаа тул төсөл хэрэгжүүлэх зохистой байдлын үнэлгээ өндөр.

Монгол Улсын бодлоготой нийцэх байдал.

Монгол Улсын Засгийн газар, ОУВС-ын хөтөлбөрийн хүрээнд Дэлхийн банк, Азийн хөгжлийн банктай хамтран төсөв санхүүг дэмжих, эдийн засгийн өсөлтийн суурийг тавихаар зорьж байна. Төсвийн тэнцлийг ашигтай болгохтой холбоотой авах арга хэмжээний хүрээнд татварын тогтолцоог шинэчилэх замаар төсвийн орлогыг нэмэгдүүлэх шаардлага тулгарсан.

2016 онд байгуулагдсан шинэ Засгийн газрын 2016-2020 оны мөрийн хөтөлбөрийн үндсэн үзэл баримтлалын нэг болох Эдийн засгийн хүндрэлийг даван туулах бодлогын хүрээнд Макро эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах, гадаадын хөрөнгө оруулалтыг дэмжих, дотоодын үйлдвэрлэл, хувийн секторыг дэмжихэд чиглэсэн татварын шинэчилэлийг тусган төлөвлөсөн байдаг ба төслийн үйл ажиллагаа энэхүү төлөвлөлттэй нийцэж байгаа болно.

Япон Улсын Засгийн газрын тусламжааны бодлоготой нийцэх байдал

Япон Улсын Засгийн газраас Монгол Улсын хөгжлийн болон стратегийн зорилтын биелэлтийг хангахад дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор Монгол Улсад үзүүлэх тусламжийн хөтөлбөрийг 3 тэргүүлэх салбарыг сонгон боловсруулж, хэрэгжүүлж ирсэн билээ. Энэхүү төсөл нь Монгол Улсад үзүүлэх тусламжийн хөтөлбөрийн хүрээнд тавьсан дунд хугацааны зорилтуудын нэг болох 「Ашигт малтмалын нөөцийг тогтвортойгоор ашиглах, засаглалыг бэхжүүлэх」 зорилттой нийцэж байгаа ба цаашилбал, олон улсын татвар, татвар хураалт хариуцсан хүний нөөцийг бэлтгэх, тогтолцоог бүрдүүлэх асуудал нь Монгол улсын төсвийн тогтвортой байдлыг хангахад, мөн татварын орчныг бэхжүүлэх асуудал нь хувийн секторыг дэмжих, эдийн засгийн өсөлттэй холбогдох тул Япон Улсын тусламжийн бодлоготой нийцэж байгаа болно.

2017 оны 3 сард хоёр улсын Гадаад хэргийн сайд нарын гарын үсэг зурсан “Монгол, Японы стратегийн түншлэлийн дунд хугацааны хөтөлбөр” (2017-2021)-ийн хүрээнд боловсруулсан “Монгол Улсад үзүүлэх хөгжлийн хамтын ажиллагааны чиглэл” (2017 оны 12 сар) -д дээр дурьдсан дунд хугацааны

зорилтыг “Монгол Улсын Засгийн газрын эдийн засаг, санхүүгийн хүндрэлийг даван туулах, эдийн засгийн дунд хугацааны өсөлтийг хангах, макро эдийн засгийг тогтворжуулахад чиглэсэн арга хэмжээнүүд болох, төрийн санхүүгийн сахилга батыг (төсвийн орлого, зарлагын удирдлага) бэхжүүлэх хүрээнд хийгдэх төсөв санхүүгийн хяналтын чадавхийг нэмэгдүүлэх, хуулийн тогтолцоог бүрдүүлэх, санхүүгийн зах зээл, хөрөнгө оруулалт, бизнесийн орчныг сайжруулан гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж, эдийн засгийг идэвхжүүлэхтэй холбоотой засаглалыг бэхжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх” хэмээн тодорхойлсон байна. Төслийн үйл ажиллагаа нь төсөв, санхүүгийн хяналтын чадавхийг нэмэгдүүлэх, хуулийн тогтолцоо болон бизнесийн орчныг бүрдүүлэхтэй холбоотой авах арга хэмжээтэй нийцэж байгаа болно.

3.2 Төслийн үр ашиг

Төслийн эрхэм зорилго, төслийн зорилго бүрэн биелэгдсэн тул үр ашиг талаасаа өндөр гэж үзэж байна.

Төслийн эрхэм зорилго: Олон улсын татвар ногдуулалт ба татвар хураалттай холбоотой татварын удирдлага улам бэхжинэ.

Олон улсын татвар ногдуулалт, татвар хураалттай холбоотой хууль тогтоомжуудын шинэчилэлттэй холбоотой биелэлтийн байдлын тухайд, хууль 2020 оны 1 сараас хүчин төгөлдөр хэрэгжиж эхлэх тул тодорхойлох боломжгүй боловч, нөлөөлөл ихтэй үр дүнд хүрч байгаа тул татварын удирдлага бэхжинэ хэмээн хүлээлттэй байна. Гадаад ажил гүйлгээнээс илрүүлсэн зөрчлийн тоо, өр дуудах төвийн гүйцэтгэлийн үзүүлэлтийн хувьд ч төсөл эхлэх үетэй харьцуулаад өсөлттэй байна.

Төслийн зорилго: Төслийн зорилго: Олон улсын татвар ногдуулалт болон татвар хураалттай холбоотой татварын удирдлага бэхжинэ.

(Татварын хуулийн хэрэгжилт 2020 оны 1 сараас тул татварын орлогод нөлөөлөх байдлыг тодорхойлох боломжгүй байх үзүүлэлтүүд байгаа.)

Олон улсын татвар болон татвар хураалттай холбоотой хууль эрх зүйн суурийг бүрдүүлсэн. Ялангуяа, гүйцэтгэлийн бие даасан эрхээр татварын байцаагчдын эрхийн хүрээг өргөтгөж, төсвийн орлого бүрдүүлэлтэд эерэгээр нөлөөлөх ба гадаад ажил гүйлгээтэй ажиллах чадвар, өр дуудах төвийн үйл ажиллагаагаар бага үнийн дүнтэй өр барагдуулалт сайжирч, татвар хураалт сайжирч байна.

Шалгуур үзүүлэлт

(Олон улсын татвар ногдуулалт)

1. Хамт олны хэлэлцүүлэгт гарган тавьсан ахисан түвшний кэйсийн дотроос гадаад ажил гүйлгээнд хийсэн өндөр түвшний татварын хяналт шалгалтын тоо төсөл хэрэгжиж эхлэх үетэй харьцуулаад өснө.

Эхний хамт олны хэлэлцүүлгийн хувьд 2018 онд зохион байгуулсан эхний хэлэлцүүлгийн үеэр ахисан түвшний жишээ нийт 8 жишээнээс 4 байсан бол 2019 оны 11 сард зохион байгуулсан давтан хэлэлцүүлгийн үеэр нийт 8 жишээний 7 нь ахисан түвшний болж, төсөл эхлэх үетэй харьцуулаад

харьцангуй өндөр түвшний кэйс гардаг болсон.

2. Цуглуулж хуримтлуулсан гадаад ажил гүйлгээнд хийсэн хяналт шалгалтын мэдээллийг ашиглан жишээн дээр судалгаа хийх замаар мэдлэг, туршлагаа солилцоно.

Сургалтын хүрээнд гадаад ажил гүйлгээнд хамааралтай улс орнууд болон Япон Улсын кэйсийг ашиглан суралцсаны дараа Монголын бодит кэйс дээр ажилласан. Монгол Улсын бодит жишээний хувьд гадаад ажил гүйлгээтэй холбоотойгоор зөрчил гарч, маргаан таслах зөвлөл ба шүүхийн хүрээнд асуудал тавигдсан кэйсийг хамтран хэрхэн шийдвэрлэх талаар санал солилцох байдлаар суралцсан.

3. ТЕГ нь олон улсын татвартай холбоотой хуулийн өөрчлөлт шинэчилэлтийн саналыг Сангийн яаманд тавьж шийдвэрлүүлнэ.

Сангийн яаманд тавьж, эцсийн байдлаар хуульчилан батлагдаад байна.

Төслөөс хуулийн төсөл ба журмын төсөлд дараах байдлаар дэмжлэг үзүүлсэн.³

Олон улсын татвар

А Татварын ерөнхий хууль

(Үнэ шилжилтийн татварын тогтолцоотой холбоотой: TP (Transfer Pricing))

Татвараас зайлсхийхийн эсрэг ерөнхий дүрэм (GAAR : General Anti Avoidance Rule), Харилцан тохирох журам, (16-р зүйл)

Гадаад улсын эрх бүхий байгууллагатай харилцан мэдээлэл солилцох журам (18-р зүйл)

В ААНОАТ хууль

Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт (Дотоод эх үүсвэртэй орлого) (4-р зүйл)

Төлөөний газар PE (Permanent Establishment) (6-р зүйл)

Хүүгээр ашиг бууруулах (нимгэн капитал) (14-р зүйл)

Гадаад улсад ногдуулан төлсөн татварыг төлбөл зохих татвараас хасаж тооцох (23-р зүйл)

Үнэ шилжилтийн тайлан (Улс бүрээрх тайлан, 27-р зүйл)

CFC(Controlled Foreign Corporation) (31-р зүйл)

(Татвар хураалт)

4. Өр дуудах төвийн үйл ажиллагаа эхлүүлэх үетэй харьцуулахад барагдуулсан өрийн тоо өснө.

Дараах байдлаар дуудлагын тоо ба өр барагдуулалтын хэмжээ аль аль нь өссөн ба төсөл хэрэгжсэн хугацааны нийт татварын өр барагдуулалтын дүн иенээр илэрхийлбэл 1,120 сая иенд хүрсэн байна.

---

³ Төслийн багийн дэмжлэгийн хүрээнд, BEPS төслийн асуудлууд, тэдгээрээс сэргийлэхийн тулд авах арга хэмжээнүүдийн талаар ТЕГ-ын удирдлага, хариуцсан ажилтнуудад танилцуулж ирсэн. Үүний зэрэгцээ, Монгол Улсын татварын тогтолцооны дутагдалтай талуудыг олж илрүүлэх, дүн шинжилгээ хийх ажлуудаар дамжуулан хуулийн шинэчилсэн найруулгад тусгах зүйл заалтын талаар СЯ-ны ажлын хэсэгтэй нягт хамтран ажилласан. Үүний үр дүнд, олон улсын татварын талаарх өгсөн санал зөвлөмжийг өргөн хүрээтэйгээр тусгасан хуулийн төсөл боловсрогдож, 2019 оны 2 сарын 23-наас 3 сарын 24 хүртэл олон нийтийн хэлэлцүүлэг хийгдсэний дараа 3 сарын 22-нд УИХ-аар батлагдсан ба 2020 оны 1 сарын 1-нээс хүчин төгөлдөр болоод байна. (Ишигүрө Хидеаки, “Монгол Улсын олон улсын татвартай холбоотой татварын тогтолцооны шинэчилэлт” тайлан, 2019 оны 7 сар)

Хүснэгт 4. Өр дуудах төвийн статистик мэдээлэл

	Хүлээн авсан дуудлага ААН	Нийт өр ногдлын дүн (Сая төгрөг)	Үүнээс дуусгавар болсон ААН	Барагдуулсан өр ногдлын дүн	Нийт дуудсан дуудлагын тоо
2016.3.-2016.12.31	23,201	10,694.6	13745	6405.4	31202
2017.1.1-2017.12.31	50,389	12,215.3	31706	7458.9	39930
2018.1.1-2018.12.31	54,927	13,221.3	36461	8243.8	69665
2019.01.01-2019.09.30	42,503	9,682.4	26486	5946.3	44245
Нийт	171,020	45,813.6	108,398	28054.4	185,042

5. Үйл ажиллагааны гарын авлагыг нийслэлийн бусад туршилтын дүүргүүдэд ашиглан тандалт хийнэ. Татвар хураалтын гарын авлагын төслийг боловсруулан хүлээлгэн өгсөн ба туршилтаар хэрэгжүүлэх хугацаа байхгүй байгаагаас, эцэслэн боловсруулсан хувилбараар нийт татварын албадад хэрэгжүүлэхээр байна.
6. Гүйцэтгэлийн бие даасан эрхийн хэрэгжилттэй холбоотойгоор татварын орлого орно.)
Хууль 2020 оны 1 сараас хүчин төгөлдөр хэрэгжих тул энэ шалгуур үзүүлэлтийн хэрэгжилтийг үнэлэх боломжгүй байна.

Үр дүн 1: Олон улсын татвар ногдуулалттай холбоотой дунд ба гүнзгийрүүлсэн түвшний мэдлэг, чадварыг олж авна.

Үр дүн 1 биелсэн.

ТЕГ-ын олон улсын татвар ногдуулалт хариуцсан 49 ажилтныг ахисан түвшний сургалтанд хамруулан бэлтгэж байна. Гадаад ажил гүйлгээний талаарх мэдээллийг систем дээр нэгтгэн, сургалтын хүрээнд эдгээр мэдээллийг харилцан солилцсон. Төсөл эхэлж байх үетэй харьцуулаад, нарийн түвэгтэй, өндөр зэрэглэлийн гадаад ажил гүйлгээний жишээ бараг байдаггүй байсантай харьцуулаад өссөн ба ойлголтын түвшин ч дээшилсэн.

Шалгуур үзүүлэлт

1.1 Сургалтанд хамрагдагсдын 80% нь төлөвлөгдсөн 5 удаагийн (3 жилийн дотор) сургалтанд бүрэн хамрагдана.

Давтан болон тусгай сургалтыг (төслийн эхний шатны сургалтанд хамрагдаагүй болон гадаад сургалтанд хамрагдаагүй ажилтнуудад зориулсан сургалт) оруулахгүйгээр нийт сургалтанд хамрагдагсдын 88.1% нь нийт 5 удаагийн сургалтанд хамрагдсан байна. (шалгуур үзүүлэлтэд заасан 5 удаагийн сургалтын тухайд, дээрх сургалтуудыг оруулаагүй болно) Төслийн явцад хамт олны хэлэлцүүлгийг нэмж нэг удаа зохион байгуулсан.

Хүснэгт 5. Сургалтын ирцийн байдал

	1 дэхь сургалт	2 дахь сургалт	3 дахь сургалт	4 дэхь сургалт	5 дахь сургалт	Дундаж оноо
Ирцийн хувь	90.5	95	82.5	91.6	81	88.1

1.2 Сургалтанд хамрагдагсдын 100%-аас дээш хувь нь сургалтын эхэнд авсан урьдчилсан шалгалтын оноотой харьцуулахад сургалтын дараах оноо нь өссөн байна. Биелэгдсэн.

Ажлын гэнэтийн шаардлагаар болон эрүүл мэндийн шалтгаанаар шалгалт авах тухайн өдрийн хичээлд оролцож амжилгүй сургалтын өмнөх ба сургалтын дараах шалгалтад хамрагдаж чадаагүй суралцагсдын тоо дунджаар 10% байна. Мөн, сургалтын өмнөх оноо нь сургалтанд хамрагдсаны дараах онооноос буурсан 2 суралцагч байна. (шалгалтын явцад удирдах ажилтанд дуудагдан, дундаас нь гарсан) Ийм байдлаар хүндэтгэх шалтгаанаар сургалтаас завсардсан хүмүүсийг тооцохгүй бол нийт сургалтанд хамрагдагсадын (100%) Pre-Post шалгалтын оноог харьцуулахад өссөн байдалтай байна.

1.3 Хамт олны хэлэлцүүлэгт оруулсан нийт кэйсийн талаас илүү хувь нь шалгах хуудсаар ахисан түвшний, нарийн түвэгтэй жишээний түвшинд хүрсэн байна.

Биелсэн.

Төслийн хүрээнд хамт олны хэлэлцүүлгийн үнэлгээнд үндэслэн, нарийн түвэгтэй бөгөөд өндөр түвшний кэйсийн үнэлгээг 3.5 оноо байхаар тогтоосон. Эхний хамт олны хэлэлцүүлгийн үр дүн 2.95 буюу 3.5-д хүрээгүй ба 2 дахь удаагийн хэлэлцүүлэгт ирүүлсэн кэйсийн үнэлгээ 3.58 буюу энэхүү жишигт хүрсэн байна.

Үр дүн 2: Олон улсын татвар ногдуулалттай холбоотой үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх суурь улам бэхжинэ.

Үр дүн 2 биелэгдсэн.

Олон улсын татвар хариуцсан бүтэц бүрэлдэхүүний тухайд, төслийн саналыг тусган, ТЕГ-ын ТУХАГ-аас гадна, УТОХГ-т олон улсын татварын асуудал хариуцсан нэгжийг шинээр бий болгосон. Энэхүү бүтэц зохион байгуулалтын өөрчлөлтийн дүнд, Үр дүн 1-ийн үйл ажиллагааны адилаар гадаад ажил гүйлгээний зөрчлийг бууруулахад үр дүнтэйгээр нөлөөлсөн.

Шалгуур үзүүлэлт

2.1. ТЕГ-ын Татварын удирдлага, хамтын ажиллагааны газар ба Эрсдэлийн удирдлагын газар гадаад ажил гүйлгээнд хийх хяналт шалгалтын мэдээллийг цуглуулж нэгтгэнэ.

2017 оноос хойш гадаад ажил гүйлгээний талаарх мэдээллийг цуглуулах болж, 2019 оны 9 сарын байдлаар, 309 давтан хяналт шалгалтыг хийсэн байна.

Хүснэгт 6. Гадаад ажил гүйлгээний мэдээлэл (2019 оны 9 сарын байдлаар)

Он	Хяналт шалгалтанд хамрагдсан нийт татвар төлөгчийн тоо	Гадаад ажил гүйлгээний хяналт шалгалтанд хамрагдсан татвар төлөгчийн тоо (зөрчилтэй)
2017	4,968	68
2018	6,207	153
2019	3,567	88

2.2. Япон талын төслийн багаас дотоод эх үүсвэр бүхий орлоготой холбоотой эх үүсвэрийн дүрмийн төсөл, үндэстэн дамнасан татвараас зайлсхийхээс сэргийлэх тогтолцоог өргөжүүлэх, олон улсын хэмжээнд татварын давхардал бий болгохгүй байх тогтолцоог бүрдүүлэхэд чиглэгдсэн хууль эрх зүйн орчныг өөрчлөн шинэчлэхтэй холбоотой санал боловсруулна.

2.3. (ТЕГ-ын олон улсын татвар ногдуулалттай холбоотой үйл ажиллагаанд баримтлах журам боловсруулах)

Дагалдах журмуудын тухайд, GAAR-ын төслийг зөвлөх боловсруулж, бусад журмуудын төслийг ТЕГ-ын хариуцсан ажилтнуудын боловсруулсан төсөл дээр санал өгч ажилласан. Одоогийн байдлаар олон нийтийн хэлэлцүүлэгт оруулан эцэслэх шатанд явж байна. Дараах хуулийн төсөл, дагалдах журмын төсөлд санал өгсөн.

А Татварын ерөнхий хууль

(Үнэ шилжилтийн татварын тогтолцоотой холбоотой: TP (Transfer Pricing))

Татвараас зайлсхийхийн эсрэг ерөнхий дүрэм (GAAR : General Anti Avoidance Rule), Харилцан тохирох журам, (16-р зүйл)

Гадаад улсын эрх бүхий байгууллагатай харилцан мэдээлэл солилцох журам (18-р зүйл)

В ААНОАТ хууль

Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт (Дотоод эх үүсвэртэй орлого) (4-р зүйл)

Төлөөний газар PE (Permanent Establishment) (6-р зүйл)

Хүүгээр ашиг бууруулах (нимгэн капитал) (14-р зүйл)

Гадаад улсад ногдуулан төлсөн татварыг төлбөл зохих татвараас хасаж тооцох (23-р зүйл)

Үнэ шилжилтийн тайлан (Улс бүрээрх тайлан, 27-р зүйл)

CFC(Controlled Foreign Corporation) (31-р зүйл)

Татварын багц хуулийн шинэчилэлттэй холбоотой үр дүнг тооцох боломжгүй байна.

Үр дүн 3: Татвар хураалтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх суурь бэхжинэ.

Үр дүн 3 биелэгдсэн.

Шалгуур үзүүлэлт

3.1. Татварын өр дуудах төвийн чиг үүрэг, хамруулах татварын өрийн дүнг (хамгийн зохистой байх татварын өрийн үнийн дүнгийн дээд хязгаарыг оруулаад) эргэн авч үзнэ.

Төслийн дэмжлэгтэйгээр ТЕГ-аас үйл ажиллагаанд баримтлах чиглэлдээ өөрчлөлт оруулсан 2017 оноос хойших байдлаар, татвараа төлөх амлалт өгөх хувь хэмжээ өсөхийн хамт, татварын албад руу буцаан шилжүүлэх татварын өрийн тоо буурсан байна. Өр, ногдол дуудах төвд хамаарах татварын өрийн шалгуурыг (1) шинээр үүссэн өр байх, 2) 3 татварын төрлөөрх татварын өр байх, 3) Татварын төрөл тус бүрийн өрийн үнийн дүн 1 сая төгрөгөөс доош байх гэсэн 3 үндсэн хэсэгт зааглаж өгсөн нь өр дуудах үйл ажиллагааны үр өгөөжийг нэмэгдүүлсэн. Мөн, ТЕГ болон татварын

албад хоорондын үйл ажиллагааны уялдааг хангаснаар, татварын албад руу буцаан шилжүүлэх өрийг түргэн хугацаанд шийдвэрлэх боломжтой болсон.

3.2. Татвар хураалтын үйл ажиллагааг сайжруулахад зориулсан гарын авлагыг төслийн багаас ТЕГ-т хүлээлгэн өгнө.

Татварын хууль эрх зүйн орчны өөрчлөлтөд нийцүүлэн төслийн зөвлөхийн зүгээс боловсруулсан татвар хураалтын гарын авлагыг 8 сард ТЕГ-т хүлээлгэн өгсөн бөгөөд журмын төслүүд эцэслэн батлагдсаны дараа татварын орлогын газраас эцэслэн боловсруулж байна.

3.3 Гүйцэтгэлийн бие даасан эрхийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай журам, (тушаал) гарын авлага боловсруулах ажлыг ТЕГ-аас хийж дуусгана.

Төслийн зүгээс Татварын өрийг татвар төлөх үүрэгтэй хоёрдогч этгээдээс гаргуулах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх журмын төсөл, татварын өр төлөх хугацааг хөнгөлөх журмын төсөл, дуудлага худалдаа зохион байгуулах ба шууд гэрээгээр мөнгөн хэлбэрт шилжүүлэх үйл ажиллагааны журмын төсөл, хөрөнгө битүүмжлэх, түүнтэй холбогдох харилцааг зохицуулах журам болон маягтуудыг шинээр боловсруулан өгсөн. Татвар хураалтын гарын авлагын төслийг 2019 оны 8 сард боловсруулан хүлээлгэн өгсөн ба олон нийтийн хэлэлцүүлгийн үр дүнг тусгасан байдлаар журмын төсөл эцэслэн батлагдсаны дараа ТЕГ эцэслэн боловсруулсан.

3.3 Төслийн үр дүнтэй байдал

Тус төслийн үр дүнд нөлөөлөхүйц тулгамдсан асуудал гараагүй боловч, хуулийн шинэчилэл болон улс төрийн шалтгаанаар, Монголд хийхээр төлөвлөгдсөн үйл ажиллагаа үр дүнтэй хэрэгжих боломжгүй байсан тохиолдлууд байсан. Төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд хуулийн төслийг УИХ-аар хэлэлцүүлэх шатанд, тухайн үеийн шаардлагаас хамаарч зөвлөхүүдийг Монгол ажиллуулах шийдвэр гаргасны дараа хуралдаан хойшлогдох, хуралдахгүй байх тохиолдол гарч байсан. Мөн, хуулийн өөрчлөлтийн хамрах хүрээ өргөжсөнөөс, хамтран ажиллагч талд үзүүлэх дэмжлэгийг тасралтгүй байлгах шаардлага тулгарч, Японд хийх ажлын хэмжээ нэмэгдсэн. Үүнтэй холбоотойгоор, татварын хуулийн шинэчилсэн найруулгын хүчин төгөлдөр болох хугацаа нь төслийн дуусгавар болох хугацаатай давхацсан тул зорилтот дүүргүүд дээр туршилт хийлгүйгээр гарын авлагыг шууд ашиглаж эхэлсэн. ЛСА-ийн өнөөгийн журмаар, Японд хийхээр төлөвлөгдсөн хүн сарыг Монголд шилжүүлэн ажиллах боломжийн тал дээр уян хатан байдаг нь ажил амжилттай хийгдэх боломжийг олгосон.

3.4 Төслийн нөлөөлөл

Татвар хураалтын гүйцэтгэлийг сайжруулах талаасаа нөлөөлөл өндөртэй гэж үзэж байгаа боловч, хуулийн шинэчилэлттэй холбоотой тоон үзүүлэлтийг одоогийн байдлаар тодорхойлон үнэлгээ өгөхөд эрт байна.

Төслийн эрхэм зорилго: Олон улсын татвар ногдуулалт ба татвар хураалттай холбоотой татварын удирдлага улам бэхжинэ.

Олон улсын татвар болон татвар хураалттай холбоотой хуулиуд 2020 оны 1 сараас хэрэгжих тул биелэлтийн байдлыг хэмжих боломжгүй юм. (Ялангуяа, шалгуур үзүүлэлт 4-ийн гүйцэтгэлийн бие даасан эрхийн хэрэгжилтийн хүрээнд татвар хураасан тоон үзүүлэлтийн өсөлтийг хэмжих боломжгүй) Татварын багц хуулийн шинэчилэлтэд шууд нөлөөлж байгаа тул нөлөөллийн түвшин өндөр байна. Эдийн засгийн болон нийгмийн нөлөөллийн тухайд, гүйцэтгэлийн бие даасан эрхийг зохистойгоор нэвтрүүлэх, хэрэгжүүлэх нь төсвийн орлого бүрдүүлэлтэд нөлөөлнө гэж үзэж байна. Мөн, хөрөнгө битүүмжлэх эрхийн тухайд, нийгэмд үзүүлэх нөлөөлөл ихтэй тул маш зохистой гүйцэтгэх, хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Эрхэм зорилгын шалгуур үзүүлэлт (Олон улсын татвар)

1. Гадаад ажил гүйлгээнд хийх татварын хяналт шалгалтаар илрүүлэх зөрчлийн хувь хэмжээ өснө.

Хүснэгт 7 Гадаад ажил гүйлгээний мэдээлэл

Он	Хяналт шалгалтанд хамрагдсан нийт татвар төлөгчийн тоо	Гадаад ажил гүйлгээний хяналт шалгалтанд хамрагдсан татвар төлөгчийн тоо (зөрчилтэй)	Нийт зөрчлийн дүн	Нийт	Өрийн барагдуулалт	Барагдуулалтын хувь
2017	4968	68	43,719,721,329.6	4,680,373,740.9	869,823,026.2	18.6
2018	6207	153	2,191,523,600,031.1	328,930,967,763.3	4,268,848,918.6	1.3
2019	3567	88	103,572,201,046.8	10,851,937,460.1	1,800,150,399.4	16.6

*Нэгж : MNT 2019 оны 9 сарын байдлаар

Нэмэлт тайлбар : 2018-аас 2019 оны өр барагдуулалтын байдал өссөн байна. Нийт иенээр илэрхийлбэл 240 сая иенийг хураасан байна. 2018 онд зөрчлийн тоо өссөн шалтгаан нь 2 том татвар төлөгчийн нөхөн татварын хэмжээ өндөрт байсантай холбоотой. А компанийн (уул уурхай) нөхөн татвар 296,000,000,000 төгрөг буюу нийт зөрчлийн үнийн дүнгийн 90%, В компанийн (банк) нөхөн татварын хэмжээ 4,000,000,000 төгрөг буюу нийт зөрчлийн үнийн дүнгийн 1.2% байсан. Эдгээрийг оруулахгүй бол 192,854,076,802 төгрөг буюу өрийн барагдуулалт 11% болох ба тухайн жилдээ өрийн барагдуулалт хийгдээгүй тохиолдолд, дараа жилд хойшлуулан хураах тул хураах татварийн үнийн дүн ба өр барагдуулалтын хувь хэмжээнд энэ нь нөлөөлнө.

2. Үр дүн 2 ба шалгуур үзүүлэлт 2.2-той холбоотой хууль эрх зүйн орчны бүрдүүлэлтийн хүрээнд ТЕГ-аас Сангийн яамны баримтлах чиглэлд нийцүүлэн боловсруулсан төслийг өргөн барина.

Олон улсын татвар

А Татварын ерөнхий хууль

(Үнэ шилжилтийн татварын тогтолцоотой холбоотой: TP (Transfer Pricing))

Татвараас зайлсхийхийн эсрэг ерөнхий дүрэм (GAAR : General Anti Avoidance Rule), Харилцан тохирох журам, (16-р зүйл)

Гадаад улсын эрх бүхий байгууллагатай харилцан мэдээлэл солилцох журам (18-р зүйл)

В ААНОАТ хууль

Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт (Дотоод эх үүсвэртэй орлого) (4-р зүйл)

Төлөөний газар PE (Permanent Establishment) (6-р зүйл)

Хүүгээр ашиг бууруулах (нимгэн капитал) (14-р зүйл)

Гадаад улсад ногдуулан төлсөн татварыг төлбөл зохих татвараас хасаж тооцох (23-р зүйл)

Үнэ шилжилтийн тайлан (Улс бүрээрх тайлан, 27-р зүйл)

CFC(Controlled Foreign Corporation) (31-р зүйл)

3. Татварын өр дуудах төвөөр дамжуулан хураах татварын өрийн хэмжээ буурахгүй, эсхүл өснө.

Хүснэгт 5-д үзүүлснээр, дуудлагын тоо ба өр барагдуулалтын хэмжээ аль аль нь өссөн ба төсөл хэрэгжсэн хугацааны нийт татварын өр барагдуулалтын дүн иенээр илэрхийлбэл 1,120 сая иенд хүрсэн байна.

4. Гүйцэтгэлийн бие даасан эрхийн хэрэгжилтийн хүрээнд татвар хураасан тоон үзүүлэлт өснө.

Хэрэгжилт 2020 оны 1-р сараас эхлэх тул хэмжих боломжгүй.

3.5 Тогтвортой байдал

Хууль эрх зүйн тал:

Олон улсын татвар болон татвар хураалттай холбоотой хууль нь хэрэгжиж эхлэх тул тогтвортой байдал өндөр боловч, ялангуяа татвар хураалттай холбоотой хуулийн зүйл заалтын тухайд, ард иргэдэд шууд хамааралтай байх тул зохистойгоор хэрэгжилтийг хангах асуудал чухлаар тавигдана.

Бүтэц зохион байгуулалтын тал:

ТЕГ нь Монгол Улсын нэг чухал байгууллага болохын хувьд цаашид ч оршин тогтнох тул төслийн хүрээнд хүрсэн үр дүнг цаашид үр дүнтэйгээр ашиглах нь мадаггүй. Татварын хуулийн шинэчилсэн найруулгын хэрэгжилтийг хангахтай холбоотой бүтэц зохион байгуулалтын талаар шийдвэрлэх асуудлууд болон авах арга хэмжээний талаар дараагийн бүлэгт дэлгэрэнгүй тусгалаа. Тогтвортой байдал талаасаа хараад, хэрэгжилтийг хангах бүтэц зохион байгуулалтыг ОУВС-ын сегментийн бодлоготой нийцүүлэх шаардлагатай гэж үзэж байна.

Санхүүгийн тал:

Хуулийн хэрэгжилтийг практик дээр хангаж ажиллахын тулд тасралтгүй сургалтуудыг хийх шаардлагатай бөгөөд сургалтанд шаардлагатай төсвийг ТЕГ-ын жил бүрийн төсөвт тусгаж ажиллах нь зүйтэй.

Ур чадварын тал:

Гүйцэтгэлийн бие даасан эрхийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд гарын авлага боловсруулах нь суурь материалаас хэтрэхгүй тул, цаашид бодит жишээнүүд гарч эхлэхтэй холбогдуулан, жишээний эмхэтгэл гаргаж, байцаагчдын ур чадварыг сайжруулахад ашиглах шаардлагатай. Олон улсын татвар болон татвар хураалтын талаар тогтвортой байдал талаасаа харсан ур чадварыг сайжруулахтай холбоотой асуудлуудыг дараагийн бүлэгт дэлгэрэнгүй тусгалаа.

3.6 Төслийн үр ашигтай хэрэгжүүлэхэд нөлөөлсөн хүчин зүйлс

Хамтарсан санхүүжилтийг хэрэгжүүлж эхлүүлэх үетэй давхцан төсөл эхэлсэн бөгөөд энэхүү санхүүжилтийн нэг нөхцөл болгон тавигдсан төсвийн орлогыг нэмэгдүүлэхтэй холбоотойгоор татварын хуулийн шинэчилэлтийн ажил хурдасгагдсан. Гүйцэтгэлийн бие даасан эрх, татвар төлөх хоёрдогч үүргийг нэвтрүүлэхийн тухайд, татвараас зайлсхийхээс бүрэн сэргийлэгдээгүй хуулийн орчинтой байсан Монгол Улсын хувьд, санхүүгийн хүндрэл болон өргөтгөсөн хөтөлбөрт хамрагдаж байсан зэрэг нь хурц эсэргүүцэлтэй тулгаралгүй батлагдах хүчин зүйлсийн нэг болсон. Мөн, олон улсын татварын тухайд, EU-аас 2017 онд татвараас зайлсхийхийн эсрэг арга хэмжээнд хамтран ажилладаггүй улс орнуудын хар жагсаалтад Монгол улсыг оруулсантай холбоотойгоор, дотоодын хуульдаа өөрчлөлт оруулах, холбогдох олон талт гэрээнд нэгдэх амлалтыг Монгол улсын талаас гаргаж, 2018 онд энэхүү жагсаалтаас хасуулсан байдаг. Энэ нь Монгол Улс BEPS арга хэмжээг авах, олон улсын татвар ногдуулалтын тал дээр хүчин чармайлт гаргах хөшүүрэг болсон гэж үзэж байна. Мөн, олон жилийн турш ЛСА-ийн хамтын ажиллагааны үр өгөөжийг хүртэж ирсний хувьд, төслийн зөвлөхүүдийн санал зөвлөмжийг тусган хүлээн авдаг орчин бүрдсэн байсан нь эерэг нөлөө үзүүлсэн.

4. Төслийн хэрэгжилттэй холбоотой шийдвэрлэх асуудлууд ба сургамж

4.1 Шийдвэрлэх асуудлууд

Төслийн эхний төлөвлөлтийн хүрээнд, зорилтот дүүргүүд дээр татвар хураалтын дотоод ажлыг сайжруулахтай холбоотой туршилтыг хэрэгжүүлэхээр тусгасан байсан боловч, татвар хураалттай холбоотой хууль тогтоомжид ихээхэн өөрчлөлт орох болсноор, дотоод ажлын урсгалд нөлөөлөх тул хууль батлагдсаны дараа шаардлагатай гарын авлага боловсруулах, сургалт хийхээр хойшлуулсан боловч, хууль батлагдах процесс төлөвлөснөөс оройтож, туршилт хийх хугацаа байхгүй болсон. Боловсруулсан гарын авлага, сургалтыг туршилтгүйгээр дагалдах журмын дагуу хэрэгжүүлэхээр шийдвэрлэсэн.

Олон улсын татвар хариуцсан ажилтны анхан ба дунд шатны сургалтыг төслийн эхний шатанд хэрэгжүүлсэн бөгөөд төслийн 2-р шатны хүрээнд эхний шатанд бэлтгэсэн байцаагчдад ахисан түвшний мэдлэг олгох зорилт тавьсан. Эхний шатанд сонгогдон, анхан дунд шатанд хамрагдсан байцаагчдын тал хувь нь жирэмсний амралт, өөр ажлын байранд шилжих зэргээр солигдож, оронд нь нөхөж орсон байцаагчдад анхан дунд шатны сургалтыг төлөвлөгөөнөөс гадуур хийж, мэдлэгийн зөрүүг арилгах шаардлага тулгарсан. Түүнээс гадна, төсөлд хамруулах байцаагчдыг сонгохдоо, англи хэлний мэдлэгийн түвшин болон насны хязгаарлалтыг шалгуур болгон сонгосноос, практик агуулга бүхий бодит жишээн дээр ажиллах байдлаар зохион байгуулагдсан ахисан түвшний сургалтын явцад ажлын туршлага дээр ихээхэн ялгаа гарч ирсэн. Байцаагчдын сонголтоос хамаарч, сургалтын үр дүн өөрчлөгдөх эрсдэл байгаа нь харагдсан. Мөн улс төрийн шалтгаанаар боловсон хүчний шилжилт хөдөлгөөн их хийгддэг Монгол Улсын хувьд, бусад төрийн байгууллагатай харьцуулаад ТЕГ-ын хүний нөөцийн бодлого тогтвортой байдгийг энд тэмдэглэх нь зүйтэй.

4.2 Төслөөс авсан сургамж

Татварын хуулийн шинэчилсэн найруулгыг батлуулах нь амар хялбар асуудал байгаагүй бөгөөд ТЕГ-ын боловсруулсан хуулийн төслийг Сангийн яаманд тайлбарлаж, өгсөн саналуудыг тусган дахин хүлээлгэн өгөх хүртэлх процессийн тухайд, харьцангуй хугацаа тогтоон хэрэгжүүлэх боломжтой байсан боловч, Их хурлаар хэлэлцүүлэх шатанд, чуулганы хуралдааны тов өөрчлөгдөх, улс төрийн бусад олон хүчин зүйлсийн нөлөөгөөр хугацааны хоцрогдол гарах тохиолдлууд байсан ба төслөөс төлөвлөсөн хугацаанд заасан процессийн хэрэгжилтийг хангах боломжгүй тул энэ тал дээр уян хатан байх шаардлага тулгарч, Японд хийх ажлууд, Монголд хийх ажлууд болон зөвлөхүүдийн ажлын хуваарийг тухай бүрт зохицуулах шаардлагатай болсон.

5. Төсөл дуусгавар болохтой холбоотой санал зөвлөмж

5.1 Олон улсын татвар болон татвар хураалтын салбарт нийтлэг шийдвэрлэх асуудлууд, зөвлөмж санал

1) Хүний нөөцийг бэлтгэх, сургалтын тогтолцоо

Олон улсын татвар:

- (1) Олон улсын татвартай холбоотой татварын хуулийн өөрчлөлтийг практик үйл ажиллагаанд буулгах ажлыг яаралтай хийх шаардлагатай. Сургалтуудыг жишээн дээр ажиллах, практик дадлага олгох хэлбэрээр зохион байгуулж, өнөөг хүртэл бэлтгэсэн боловсон хүчний чадавхийг улам дээшлүүлэх нь чухал юм.

Авах арга хэмжээ

Татварын багц хуулийн шинэчилэлтийн хүрээнд, өмнөх хуулийн зохицуулалтаар татвар ногдуулах боломжгүй байсан ажил гүйлгээнд татвар ногдуулах боломжтой болсноор, харагдах ажил гүйлгээний тоо хэмжээ өсөхийн зэрэгцээ, нарийн түвэгтэй, өндөр түвшний болж ирэх нь тодорхой. Шинэ хуулийн өргөн хүрээг хамарсан зүйл заалтыг хэрхэн зохистой, зөвөөр хэрэгжүүлэхээс хамаарч, гадаадын хөрөнгө оруулалтын татвараас зайлсхийх үйлдлийг хязгаарлах, хөрөнгө оруулалтын тогтвортой орчныг бүрдүүлэх нь татварын гэрээ болон олон улсын мэдээллийн сүлжээг хэрхэн зохистой ашиглахаас хамаарна.

Төслийн хүрээнд олон улсын татвар хариуцсан байцаагчдыг бэлтгэж ирсэн боловч, татварын шинэ хуулийн орчинд тоо хэмжээ өссөн, өндөр түвшний, нарийн түвэгтэй ажил гүйлгээтэй ажиллах чадварыг бэхжүүлэхийн тулд байцаагчдын ур чадварыг чанарын өндөр түвшинд гаргах, мөн олон улсын татвар хариуцсан байцаагчдын тоог өсгөх шаардлага тулгарна. Олон улсын татварын асуудлыг шийдвэрлэх чадвар бүхий хүний нөөцийг бэлтгэх, чадавхижуулахын тулд ажлын байран дахь сургалтын тогтолцоог бүрдүүлэх шаардлагатай.

1. Сургалтын төвийг бэхжүүлэх (сургалтын төвд зааж байгаа олон улсын татварын суурь сургалтыг өргөжүүлэх, жишээлбэл, олон улсын татвар хариуцсан байцаагчдаар багшлуулан энгийн бйцаагчдад сургалт хийх, дунд шатны сургалтыг өргөн хүрээнд зохион байгуулах, Японы татварын байгууллагатай адилаар байцаагчаар ажиллах→багшаар ажиллах→буцаж байцаагчаар ажиллах гэсэн сэлгээг хийж, илүү практик мэдлэгийг түгээх боломжоор хангах)
2. Жишээн дээр ажиллах (татвараас зайлсхийх схем, үнэ шилжилт, төлөөний газрын судалгаа хийх)
3. Маргааны тохиолдлуудыг эмхэтгэх (Шүүхийн шийдвэр, маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэр), тараах
4. Татварын хяналт шалгалтын үед удирдлага арга зүйгээр хангах

Татвар хураалт:

- (1) Шинэчлэгдсэн хуулийн дагуу хураалтыг үр дүнтэй байлгахын тулд зайлшгүй сургалт зохион

байгуулах шаардлагатай бөгөөд ялангуяа гүйцэтгэлийн бие даасан эрхтэй холбоотой мэдлэг, туршлагыг хурдан хугацаанд олгох нь чухал учир дараах шатлалаар сургалтуудыг зохион байгуулж, сургалтын материалыг бэлтгэх хэрэгтэй.

Авах арга хэмжээ

Татварын багц хууль батлагдсаны дараа, ТЕГ-аас шинэ хуулийн зүйл заалтуудыг тайлбарлах сургалтыг нийт сумдын байцаагчид, дүүргийн болон нийслэлийн татварын албаны байцаагчид болон улсын орлого, хяналтын газрын байцаагчдыг хамруулан зохион байгуулсан бөгөөд төслийн зөвлөхүүд хуучин ба шинэ хуулийн тогтолцооны ялгааны талаар лекц тавьсан. Хуулийн шинэчилсэн найруулгын агуулгад нийцүүлж, холбогдох журмуудын төслийг боловсруулан батлуулах ажил хийгдэж байгаа ба энэхүү журмууд батлагдахын зэрэгцээ, бүтэц зохион байгуулалт батлагдахын хамт, төслийн багаас хүлээлгэн өгсөн гарын авлагын төсөл, холбогдох маягтуудыг эцэслэн боловсруулж, дараах сургалтуудыг зохион байгуулах шаардлагатай.

Нэгдүгээр шат

- a. ТЕГ болон бусад татварын албаны хураалтын ахлах байцаагчдад (хэлтсийн дарга) хураалтын тогтолцооны шинэчлэлийг ойлгуулах сургалт
- b. Татварын албаны албадан гүйцэтгэл хийх байцаагчдад татварын өр хураах ажиллагааны үндэс, хөрөнгийн байдлыг тогтоох арга, хөрөнгө битүүмжлэх, мөнгөн хэлбэрт шилжүүлэх, шилжүүлсэн орлогыг хуваарилах, татвар төлөх үүрэгтэй хоёрдогч этгээдээс татварын өрийг гаргуулах, татварын хугацааны хөнгөлөлт үзүүлэх тухай практик сургалтыг зохион байгуулах хэрэгтэй.

Хоёрдугаар шат

Шинэчлэгдсэн татварын хуулийн мэдлэг, ур чадварыг хурдан хугацаанд олгохын тулд татварын албаны нийт байцаагчдыг ТЕГ-ын сургалт, бүсийн сургалт, татварын албаны сургалтуудад анхан, дунд, ахисан түвшинд хуваан хамруулах хэрэгтэй.

Гуравдугаар шат

Шинэ тогтолцооны хэрэгжилтийн байдлыг харж болохоор хугацаа буюу ойролцоогоор 2 жил өнгөрсний дараа илүү мэргэжлийн өндөр ур чадвар (жишээ нь: битүүмжилсэн хөрөнгийн үнэлгээний аргачлал, хүндрэлтэй татварын өрийг хураах арга г.м) олгох сургалтуудыг зохион байгуулах хэрэгтэй.

2) Хуулийн хэрэгжилтийг хангах бүтэц бүрэлдэхүүнийг бүрдүүлэх

Олон улсын татвар:

- (1) Банкинд олон улсын болон дотоодын татварын хяналт шалгалт хэрэгцээ шаардлага
Татварын хяналт шалгалтын байцаагчийн ажил үүргийн тухайд, татвар хураалт, ногдуулалтыг зэрэгцүүлэн хийдэг байсан бүтцийг өөрчилсөн нь сайн болсон боловч, дотоодын хяналт

шалгалтын хүрээнд хамгийн чухал болох банкны хяналт шалгалтын тухайд, хуулийн орчин бүрдсэн байхад хийгдэхгүй байгаа тал байна.

Авах арга хэмжээ

Олон улсын хэмжээний мөнгөн урсгал, татвараас зайлсхийхээс сэргхийлэхийн тулд, банкны судалгаа, хяналт шалгалтыг нэвтрүүлэх талаар авч үзэх хэрэгтэй.

- (2) Бусад улс орны татвар ногдуулалтын жишээн дээр судалгаа хийх

Япон Улсын хувьд, олон улсын татварын талаар хөгжингүй түвшинд хүрсэн АНУ-ын үнэ шилжилтээс суралцаж, судалсан нь ихээхэн хувь нэмрээ өгсөн.

Авах арга хэмжээ

ТЕГ-ын хуулийн талаар болон салбараар ялгасан татварын хяналт шалгалтын тогтолцоог бүрдүүлэхийн тулд бусад улс орнуудын туршлагаас судлах, жишээн дээр судалгаа хийх шаардлагатай.

- (3) ТЕГ, Сангийн яам нь татварын хуулийн шаардлагатай өөрчлөлтийг жил бүр хийх орчныг бүрдүүлэх шаардлагатай.

Авах арга хэмжээ

Татвар хураалтын тухай хуулиас ялгаатай нь татвар ногдуулалтын талаарх хууль тогтоомж нь эдийн засгийн нөхцөл байдлаас ихээхэн хамааран өөрчлөгддөг. Мөн, хөгжингүй улс орнуудад, OECD гэх мэт олон улсын байгууллагаас жил бүр онолын асуудлуудыг өөрчилснөөс олон улсын татвар ногдуулалтын хууль тогтоомж өөрчлөгдөж, тухай бүр, дотоодын хууль тогтоомжуудад өөрчлөлт оруулах шаардлага тулгардаг. Энэхүү олон улсын өөрчлөлт, шинэчилэлттэй хөл нийлүүлэн алхахын тулд ТЕГ-т олон улсын татвар ногдуулалтын онол, практикийн асуудалд мэдлэг, туршлагатай татварын хуулийн өөрчлөлтийг хариуцсан байцаагчийг томилж, жил бүрийн өөрчлөлтийн төслийг боловсруулах ажлыг хариуцуулах шаардлагатай.

- (4) Англи хэл дээр материал боловсруулах

Олон улсын татвар ногдуулалтын англи хэл дээрх материал байхгүй. Олон улсын татварын асуудлуудыг англи хэл дээр ойлгохгүй бол шийдвэрлэх боломжгүй байх тохиолдол нэлээд байдаг.

Авах арга хэмжээ

Төслийн хүрээнд боловсруулсан 「Үнэ шилжилтийн жишээний эмхэтгэл」 -ийн Англи, Монгол хэл дээрх хувилбарыг хувиран олшруулж, холбогдох ажилтнуудад тараахын хамт, шаардлагатай сургалтуудыг хийх хэрэгтэй.

- (5) ТЕГ болон Сангийн яамны олон улсын татвартай холбоотой бүтэц зохион байгуулалтыг системтэй болгох.

ТЕГ-т 1) Үнэ шилжилтийн хяналт шалгалтын мэргэжлийн нэгж байгуулах 2)Татварын гэрээ, төлөөний газар, татварын диваажин гэх мэт хяналт шалгалтыг мэргэшүүлэн ангилах. Салбараар ангилж хяналт шалгалт хийх нь байцаагчдын ур чадвар, хяналт шалгалтын чадавхийг сайжруулна.

Авах арга хэмжээ

- ТЕГ-ын дотор том татвар төлөгч хариуцсан олон улсын татварын мэргэжлийн 2 нэгжийг байгуулах. (үнэ шилжилт ба бусад (PE, төлөөний газар гэх мэт)). Зөвхөн үнэ шилжилтийн нэгж байх нь хангалтгүйн дээр байцаагч нэг дор 2 төрлийн ажлыг хийх нь боломжгүй юм. Жишээлбэл, аймгуудын олон улсын татварын хяналт шалгалтынхныг удирдлага арга зүйгээр хангах нэгжийг ТЕГ-т байгуулах хэрэгтэй.
  - ТЕГ-ын хяналт шалгалтын газарт олон улсын татвар ногдуулалтын нэгжийг байгуулж, татварын албадыг үнэ шилжилтийн асуудлыг удирдлага арга зүйгээр хангах.
- (6) ТЕГ нь татварын хувьд мэргэжлийн байгууллага болохын тулд олон улсын татвар ногдуулалтын онол, практикийн асуудлуудын талаар Сангийн яаманад мэдээлэл өгч байх тогтолцоог бүрдүүлэх.

Авах арга хэмжээ

Сангийн яам, ТЕГ-т олон улсын татварын асуудал хариуцсан нэгжүүдийг байгуулж, тогтсон хугацаанд харилцан мэдээлэл солилцох, ажилтнуудаа сэлгэн томилж ажиллуулах. (Монгол Улсад энэ төрлийн тогтолцоо байхгүй)

- (7) ТЕГ-ын маргаан таслах зөвлөлийг бэхжүүлэх

Шүүхэд нэхэмжлэл гаргахын өмнөх шат болох ТЕГ-ын доторх маргаан таслах зөвлөлөөр татвар төлөгчдийн гомдол, маргааныг авч үзэн шийдвэрлэсээр ирсэн боловч, мэргэшээгүй, олон улсын татвараар бие даасан байдалгүй, жишээний хуримтлалгүй, дүн шинжилгээ хийгдээгүй.

Авах арга хэмжээ

ТЕГ-аас Японы маргаан таслах бүтцийн талаар судалж 1)татвар хураалт, 2)дотоодын татвар ногдуулалтын асуудал, 3)Олон улсын татвар ногдуулалтын асуудал хариуцсан нэгжүүдэд хуваан, тус бүрт мэргэшсэн ажилтныг хуваарилах талаар авч үзэх.

- (8) ААН, иргэн, олон улс, дотоодын хяналт шалгалтаар ялгасан сурах бичиг боловсруулах.

Салбараар ялгасан хяналт шалгалтын үзэл баримтлал байхгүйгээс, салбараар мэргэшсэн байцаагч, хяналт шалгалтын салбараар ялгасан арга барил, туршлагын хуримтлал бий болохгүй байна.

Авах арга хэмжээ

ТЕГ-ын хяналт шалгалт арга зүйнг газар, ТУХАГ-аас салбараар ялгасан хяналт шалгалтын эмхэтгэл, гарын авлагыг боловсруулах.

Татвар хураалт:

- (1) Урт хугацаанд харвал татварын байгууллагын эрх мэдлийг зохистойгоор хэрэгжүүлж, үр дүнтэйгээр татварын өрийг хураахын тулд ямар бүтэц, зохион байгуулалттай байвал зохих вэ гэдгийг бодох хэрэгтэй.

Авах арга хэмжээ

Мэдлэг, туршлага ихтэй, өр барагдуулах чадвар өндөр хураалтын байцаагчид ажиллах, өндөр үнийн дүнтэй болон барагдуулахад хүндрэлтэй татварын өрийг хариуцсан нэгжийг бий болгох,

өргөн хүрээнд татварын өрийг барагдуулахын тулд орон нутгийг бүсчилж, бүсийн өр барагдуулалтын төвийг бий болгон илүү олон байцаагчдыг дайчлан ажиллуулах бүсчилсэн тогтолцоог нэвтрүүлэх, битүүмжилсэн хөрөнгийг үр ашигтайгаар мөнгөн хэлбэрт шилжүүлэхийн тулд мэргэшсэн тусдаа нэгжийг бий болгох зэргээр зохицуулах хэрэгтэй.

- (2) Ойрын хугацаанд бол бүтээмж сайтай, тогтвортойгоор өрийг хураахдаа ямар байдлаар хураавал зохих вэ гэдгийг бодох хэрэгтэй.

Авах арга хэмжээ

Аль болох их өртэй татвар төлөгчтэй харилцаж татварын өрийг багасган, гүйцэтгэлийн бие даасан эрхийг зөв хэрэгжүүлэхийн тулд ямар байдлаар өртэй татвар төлөгчдийг хуваарилж хариуцвал тохиромжтой байх уу. Санаатайгаар татвараас зайлсхийж байгаа өртэй татвар төлөгчтэй хэрхэн харилцах, асуудал үүсэх магадлалтай хөрөнгийг битүүмжлэхдээ ямар арга хэмжээ авах уу гэдгийг тооцож, төлөвлөх шаардлагатай.

5.2 Олон улсын татвар ногдуулалтын талаарх шийдвэрлэх асуудлууд, санал зөвлөмж

Үндэстэн дамнасан аж ахуйн нэгжийн татвараас зайлсхийх үйлдлийн эсрэг OECD/G20-оос 2012 оны 6 сард нийт 15 үзүүлэлт бүхий үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнөөс 「BEPS(Base Erosion and Profit Shifting: Татварын суурийг багасгаж, ашиг зувчуулах)」 бүрдэх төслийг тунхаглаж, 2015 оны 9 сард үр дүнг нэгтгэсэн эцсийн тайланг зарласан. Монгол улсын тухайд, энэхүү санал зөвлөмжийг тулгуураа болгосон олон улсын татвар ногдуулалттай холбоотой татварын тогтолцооны эрс шинэчилэлийг тусгасан хуулийг 2019 оны 3 сард УИХ-аар батлуулж, 2020 оны 1 сараас хэрэгжиж эхлээд байна. Ингэснээр өнөөдрийг хүртэл 「Олон улсын татвар ногдуулалтын тал дээр авах арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлэх」 хүрээнд хуулийн орчны талаар болон хүний нөөцийг бүрдүүлэх талаар өгч ирсэн санал зөвлөмжүүдийн эхний зорилт биелэлээ олсон гэж үзэж болно.

Энэ удаагийн хуулийн шинэчилэлт нь өмнөх хуулийн орчинтой харьцуулаад, өргөн хүрээний ажил гүйлгээг татвар ногдуулалтад хамруулах боломжтойн дээр, гадаадын аж ахуйн нэгжид татвар ногдуулах татварын байгууллагын эрх мэдлийн хүрээг тэлсэн. Хэрэгжилтийг зөв, зохистойгоор хангаж ажиллахгүй бол гадаадын аж ахуйн нэгжийн татвараас зайлсхийх үйлдлээс сэргийлж татварын орлогыг нэмэгдүүлэх зорилгоо биелүүлж чадахгүйн дээр, зохисгүйгээр татвар ногдуулалт хийвэл, эсрэгээрээ гадаадын хөрөнгө оруулалтыг дайжуулж, эдийн засгийн сөрөг үр дагаварыг бий болгох эрсдэл үүснэ.

Иймд, Монгол Улсад зайлшгүй тулгарах дараагийн асуудал нь 「Татварын шинэ тогтолцооны хэрэгжилтийг зохистойгоор хангаж ажиллах」 болно. Гартаа оруулсан шинэ тогтолцоог хэрэгжилтийн шатанд унагалгүйгээр авч явахын тулд, бүтэц зохион байгуулалтын болон хүний нөөцийн зөв зохистой бодлогыг баримтлан ажиллах шаардлагатай болно.

5.2.1 Татварын гэрээтэй холбоотой санал зөвлөмж

- (1) Тэгш шударга бус нөхцөлөөр хийгдсэн татварын гэрээнд өөрчлөлт оруулах
Ялангуяа, Монгол Улсад орж ирж буй (инбаунд) ажил гүйлгээний хүрээнд, төлөөний газраар

тодорхойлж татвар ногдуулах хугацаан дээр тэгш шударга бус байдал (OECD загвар гэрээ (1 жил), НҮБ-ын загвар гэрээ (6 сар)-тэй харьцуулаад 2 жилээр тогтоосон гэрээ хүртэл байна) ажиглагдаж байна. Инбаунд ажил гүйлгээний хувьд Монгол улсын төлөөний газраар тодорхойлох хугацаа урт байснаар, татвар ногдуулахад хүндрэлтэй болно.

Авах арга хэмжээ

Давхар татварын бүх гэрээг OECD болон НҮБ-ын загвар гэрээнд тулгуурлан өөрчлөлт хийх шаардлагатай. Мөн татварын гэрээ байгуулахтай холбоотойгоор BEPS гэрээтэй харьцуулалт хийхгүй бол бусад улс оронтой хэлэлцээр хийх тохиолдолд, Монгол улсад ашиггүй болох магадлал өндөр болно. Олон улсын ажил гүйлгээний талаарх дотоодын хуулийн зүйл заалтыг баталгаажуулсан өнөөгийн нөхцөл байдалд, татварын гэрээний тэгш байдлыг хангуулах өөрчлөлтийг хийх цаг үе нь ирсэн гэж үзэж байна.

Жишээлбэл, ТЕГ-т зөвлөхүүдийн зүгээс өгсөн Сангийн яамны байгуулсан 「татварын гэрээний асуудалтай тал」 тайланг авч үзэн, татварын гэрээний сайжруулах шаардлагатай зүйл заалтуудын талаар ойлголцоо гүнзгийрүүлэх шаардлагатай байна.

- (2) Япон, Монгол улсын хоорондын татварын гэрээ байхгүй байгаа ба энэ талаар авч үзэх шаардлагатай.

Татварын гэрээ байгуулаагүйгээс 2 улсын хоорондын давхар татвар ногдуулалтын асуудал шийдвэрлэгдэхгүй бөгөөд өнөөг хүртэл хэд хэдэн удаа хоёр талын сангийн яамдууд энэ асуудлаар харилцан санал солилцох уулзалтыг хийгээд байна.

Авах арга хэмжээ

Олон улсын татварын асуудлаар илүү мэргэшсэн гэдэг утгаараа ТЕГ-аас санаачилан, гэрээний эхийг боловсруулж, Сангийн яаманд хүргүүлэн хоёр улсын хоорондын татварын гэрээг яаралтай байгуулах нь зүйтэй.

- (3) Олон талт гэрээ болон олон талт тогтолцоонд нэгдэх хэрэгцээ шаардлага

Олон улсын татвартай холбоотой олон талт гэрээнд Монгол улс бараг нэгдээгүй байгаа тул энэхүү олон талт гэрээний улс орнуудад олгогддог мэдээллийн хүртээмжид хамрагдахгүй байна.

Авах арга хэмжээ

Төслийн хүрээнд, олон талт гэрээний ач холбогдлын талаар ТЕГ-г нэлээд санал тавьж ирсэн боловч, Сангийн яамны чиг үүрэг болох тул ТЕГ-аас хүчин чармайлт гарган ажиллах тал дээр сул байсан. Мэдээлэл солилцох, татварын удирдлагыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой чухал тогтолцоонууд ойрын жилүүдэд ихээхэн бий болж байгаа тул Сангийн яам болон ТЕГ-аас дараах олон талт гэрээ, олон талт тогтолцоонд нэгдэж орох талаар авч үзэх, цаашдын олон улсын татварын удирдлагадаа ашиглах хэрэгтэй.

1) BEPS-ээс сэргийлэх арга хэмжээний гэрээ (2017 оны 6 сар, нийт 68 улс нэгдсэн)

2) Татварын удирдлагын хэрэгжилтэнд харилцан туслах гэрээ (нийт 92 улс нэгдсэн)

3) Санхүүгийн мэдээлэл ердийн солилцох тогтолцоо (CRS тогтолцоо) (2017 он, 102 улс нэгдсэн)

- (4) ТЕГ болон Сангийн яамны татварын тогтолцоо хариуцсан ажилтнуудын татварын гэрээний

шинэ онолын талаарх ойлголт

ТЕГ болон Сангийн яамны татварын тогтолцоо хариуцсан ажилтнуудын татварын гэрээний шинэ онолын талаарх ойлголт хангалттай гэж хэлэхээргүй байна.

Авах арга хэмжээ

- BEPS-ийн талаарх ойлголтыг өгөх сургалт хийх шаардлагатай
Татварын гэрээний талаар авах арга хэмжээний хувьд энэхүү BEPS-ийн гэрээний зүйл заалтыг сайтар ойлгохгүйгээр бусад хөгжингүй улс орнуудын эсрэг өрсөлдөж чадахгүй. Зүгээр онолын ойлголтоор хязгаарлах нь хангалтгүй бөгөөд ТЕГ-ын дотоод сургалтаар нарийвчилсан цэгцтэй ойлголтыг суулгах хэрэгтэй.
- Япон Улсын байгуулсан татварын гэрээнүүдийг ойлгуулах сургалт, харьцуулсан хүснэгтийг бэлтгэх
Японы байгуулсан татварын гэрээнүүдийн дотроос хамгийн сүүлийн үеийн олон улсын онолыг тусгасан Япон-Герман хоорондын гэрээ, эдийн засгийн хувьд хамгийн их уялдаа бүхий Япон-Америк хоорондын гэрээ, Монгол Улстай хиллэх улс орнуудтай байгуулсан гэрээ, Япон-Орос, Япон-Хятад хоорондын гэрээ, GAAR-тай холбоо бүхий Япон-Англи хоорондын гэрээ, цаашид хэрэгцээтэй болох Япон болон татварын диваажингийн улс орнуудтай хийсэн гэрээ, тэдгээрийн бүтцийн ялгааны талаар мэдэж байх шаардлагатай. Эдгээр гэрээний харьцуулсан хүснэгтийг бэлтгэж, ТЕГ болон Сангийн яамны ажилтнуудад, олон улсын гэрээ байгуулах загварыг бэлтгэснээр, өнөөдрийг хүртэл Монгол Улсын байгуулсан тэгш бус гэрээнд өөрчлөлт оруулахад гарын авлага болно.

5.2.2 Олон улсын татвартай холбоотой хууль эрх зүйн талаарх асуудал

- (1) Олон улсын татварын шинэ хуульд урьдчилсан үнийн гэрээний (АРА)⁴ талаарх зүйл заалт тусгагдаагүй

Татварын ерөнхий хуулийн 17-р зүйлд харилцан тохирох журмын талаар заалт байгаа боловч, урьдчилсан үнийн гэрээний заалт ороогүй. JICA төслийн зөвлөхөөс энэ талаар санал зөвлөмж өгсөн.

Авах арга хэмжээ

Урьдчилсан үнийн гэрээ болон дагалдах журмын талаар авч үзэх шаардлагатай бөгөөд энэхүү заалтад үндэслэн, давхар татвар ногдуулалтаас сэргийлэх үнэ шилжилтийн харилцах тохиролцоо үр дүнтэй болно.

- (2) Олон улсын татвартай холбоотой хэрэгжүүлэх аргачилал, журам, тооцооны жишээний эмхэтгэл боловсруулах.

Хуулиар шаардлагатай бүх зүйлсийг зохицуулан шийдвэрлэх боломжгүй тул, цаашид, олон улсын татварын практик ажиллагаанд (татварын тооцоо гэх мэт) үнэ шилжилт гэх мэт

---

⁴ АРА (Advance Pricing Agreement) гэж үнэ шилжилтийн татвар ногдуулалттай холбоотой татвар төлөгчийн хүсэлтэд хамаарах гадаад хяналтын доорх ажил гүйлгээтэй холбоотой бодит үнийг тооцох аргыг татварын байгууллагатай урьдчилан тохирох тогтолцоог хэлдэг.

салбараар ялгасан нарийвчилсан журам, тооцооны эмхэтгэл, хэрэгжүүлэх аргачилал байхгүйгээр ажил үүргээ гүйцэтгэхэд хүндрэлтэй байх болно.

Авах арга хэмжээ

Японы хууль тогтоомжоос санаа авч, тооцооны жишээний эмхэтгэлийг яаралтай боловсруулах шаардлагатай.

(3) Үнэ шилжилттэй холбоотой дагалдах журмуудыг боловсруулах

Энэ удаагийн хуулийн шинэчилэлийн хүрээнд ТЕГ-аас үнэ шилжилттэй холбоотой хууль тогтоомжийг орчныг харьцангуй бүрдүүлж чадсан боловч, бүрэн төгс болоогүй байгаа тул доор дурьдсан Японы үнэ шилжилтийн тогтолцооноос санаа авч, үнэ шилжилтийн татвар ногдуулалтыг цаашид хийж ажиллах нь зүйтэй юм.

Авах арга хэмжээ

Дараах үзүүлэлтүүдийн тухайд, Япон Улс 1)Татварын тусгай арга хэмжээний тухай хууль, 2)Татварын тусгай арга хэмжээний тухай хуулийн хэрэгжүүлэх аргачилал, 3) Хэрэгжүүлэх журам, 4) хэрэгжүүлэх аргачилал 5) Үнэ шилжилтийн үйл ажиллагааны хамрах хүрээ, 6) Жишээний эмхэтгэлийг боловсруулж, нарийвчилан заадаг.

1. Гадаад харилцан хамааралтай этгээдтэй хийсэн ажил гүйлгэнд татвар ногдуулах жишээ
2. Хамгийн тохиромжтой арга хэрэглэх дүрэм (BEST method)
3. Үндсэн 3 арга
4. Харьцуулагдах үнийн арга (CUP method)
5. Дамжуулан борлуулах үнийн арга (RP method)
6. Харьцуулагдах ашгийн арга (CP method)
7. Дүйцүүлэх арга (Бусад хууль тогтоомжид заасан арга (PS method, TNMM))
8. Харьцуулагдах ашиг хуваах арга
9. Оролцоогоор ашиг хуваах арга
10. Үлдэгдэл ашиг хуваах арга (RPSM)
11. Ажил гүйлгээний цэвэр ашгийн арга (TNMM, гадаад хамааралтай этгээдэд борлуулах)
12. Ажил гүйлгээний цэвэр ашгийн арга (TNMM, гадаад хамааралтай этгээдээс худалдан авах)
13. Ашиг хуваах болон ажил гүйлгээний цэвэр ашгийн аргад дүйцэх арга
14. Биет хөрөнгийн түрээс
15. Захиалан үйлдвэрлүүлэгчдээ тоног төхөөрөмж түрээслэх
16. Зээлэх, зээлдүүлэх
17. Үйлчилгээ үзүүлэх
18. Биет бус хөрөнгө ашиглах зөвшөөрөл
19. Зардал хариуцах гэрээ
20. Хандив
21. Үнэ зохицуулалтын мөнгө
22. Сунгасан гарын зарчмаар тооцсон бодит үнийн тайлангийн тохируулга
23. Гадаад улсад шилжүүлсэн орлого

24. Гадаад улсад олсон орлогын буцаан авах тохиолдол
25. Харилцан хамааралгүй этгээдээр дамжуулан хийх гадаад гадаад хяналтын доорх ажил гүйлгээ
26. Жишиг үнийн аргаар татвар ногдуулах заалт
27. Гадаад харилцан хамаарал бүхий этгээдийн нягтлан бодох бүртгэлийн бичиг баримтыг үзүүлэх, гарган өгөх тухай
28. Гуравдагч этгээдээс мэдээлэл цуглуулах
29. Асуун шалгах эрхийн ач холбогдол
30. Биеийн байцаалтаа үзүүлэх үүрэг
31. Арга хэмжээ авах журам
32. Холбогдох талуудад арга хэмжээ авах заалт
33. Татварын тайланд хавсаргах үүрэг (Хавсралт 17-4)
34. Залруулга/тохируулга хийх хуулийн хугацааны заалт
35. Татвар хураах эрх цуцлагдахтай холбоотой хөөн хэлэлцэх хугацааны тухай заалт
36. Татварын гэрээнд харилцан зөвшилцсөн тохиолдолд, алданги тооцох жишээ

(4) Маягтууд боловсруулах

Дараах маягтуудын загварыг боловсруулах шаардлагатай:

1. Гадаадад шилжүүлсэн орлогыг буцаан олгох тухай хүсэлт
2. Харилцан тохирох журмаар санал нэгдсэн тухай мэдэгдэл
3. Харилцан тохиролцол дуусгавар болсон тухай мэдэгдэл
4. Харилцан тохиролцлын хүсэлтийг цуцлах тухай бичиг
5. Харилцан тохиролцлын хүсэлт
6. Нийцүүлэх тохируулгатай холбоотой буцаалтын хүсэлт
7. Арбитрийн нэхэмжлэлийн хүсэлт
8. Бодит үнэ тооцох аргыг тодорхойлохтой холбоотой өргөдөл
9. Хавсралт 17-4
10. Үнэ шилжилтийн арга хэмжээний хяналтын хуудас

5.3 Татвар хураалтын талаар шийдвэрлэх асуудлууд, санал зөвлөмж

5.3.1 Төсөл дууссаны дараа хийх ажлууд

Энэ удаагийн татварын хуулийн шинэчлэлээр өмнө нь Монгол Улсын ТЕХ-д байгаагүй тогтолцоонууд болох гүйцэтгэлийн бие даасан эрх, татварын давуу эрх, татвар төлөх үүрэгтэй хоёрдогч этгээдээс татварын өрийг гаргуулах, татвар төлөх хугацааны хөнгөлөлт гэсэн шинэ тогтолцоонуудыг нэвтрүүлсэн.

Цаашид энэ шинэчлэгдсэн татварын хуулийг зөв зохистойгоор хэрэгжүүлэхийн тулд

- Бүтэц, зохион байгуулалтыг шинэчилэх
- Байцаагчдын мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх сургалт зохион байгуулах

- Хураалтын гарын авлага, татварын өр хураахтай холбоотой маягтуудыг боловсруулах
- Хэрэгжүүлэхэд тулгарах асуудлуудыг шийдвэрлэх
- Хэрэгжүүлэх орчинг бүрдүүлэх
- Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлтэй зохицуулалт хийх зэрэг ажлуудыг хийх шаардлагатай.

Хуулийн шинэчилэлтээр, татвар хураалтыг түргэн шуурхай, үр дүнтэйгээр хэрэгжүүлэхийн тулд татварын байцаагчид гүйцэтгэлийн бие даасан хүчтэй эрхийг олгосон. Хөрөнгө битүүмжлэх, дуудлага худалдаа, хуваарилах үйл ажиллагааны мэдлэг, туршлагыг байцаагчдад олгох нь чухлаар тавигдах тул хуулийн хэрэгжилтийг хангахад чиглэсэн энэ талын гүнзгийрүүлсэн сургалтыг үе шаттайгаар зохион байгуулах шаардлагатай. Хэрвээ, амжилттай хэрэгжихгүйгээр алдаа гаргасан тохиолдолд, татвар хураалтын практикт хүндрэл, төөрөгдөл үүсч, нийгэмд бүхэлд нь ихээхэн нөлөөлөх эрсдэлтэй.

(1) Гарын авлага болон маягт боловсруулах

Туршлага багатай байцаагч ч гэсэн татварын өрийг хурааж чаддаг болгохын тулд татварын өр хураах ажиллагааны эхний алхам болох өртэй татвар төлөгчтэй харилцахаас эхлэн татвар төлөх хугацааг хөнгөлөх, татвар төлөх үүрэгтэй хоёрдогч этгээдээс гаргуулах, хөрөнгийн байдлыг тогтоох, хөрөнгө битүүмжлэх, мөнгөн хэлбэрт шилжүүлэх, шилжүүлсэн орлогыг хуваарилах хүртэлх бүх л ажиллагааг багтаасан “Татвар хураалтын гарын авлага”-ыг боловсруулж, хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай маягтуудыг боловсруулах хэрэгтэй.

Авах арга хэмжээ

Энэхүү гарын авлагын төслийг зөвлөх багаас боловсруулж хүлээлгэн өгсөн ба төсөл хэрэгжүүлэх хугацаа дуусахаас өмнө холбогдох журмууд батлагдаагүй, хуулийн хэрэгжилтийг хангах бүтэц зохион байгуулалт тогтоогдоогүй байгаатай холбоотойгоор гарын авлагын агуулгыг хуулийн хэрэгжилт, журмуудыг хэрэгжүүлэх шатанд дахин авч үзэх шаардлагатай. Түүнчилэн, бүтэц зохион байгуулалтын өөрчлөлт хийсний дараа, гүйцэтгэлийн бие даасан эрхийн хэрэгжилтийг хариуцах хураалтын байцаагчдад зориулсан гарын авлага, энгийн байцаагчдад зориулсан гарын авлага, мөн хөрөнгийн үнэлгээ, битүүмжлэлийн ажиллагааг нарийн тусгасан тусгай гарын авлага боловсруулах дээр ажиллах шаардлагатай.

(2) Хэрэгжилтийн явцад тулгарах асуудлуудыг шийдвэрлэх

Хэрэгжилтийн явцад гарах аливаа асуудлуудыг хэрхэн шийдвэрлэх талаар авч үзэх шаардлагатай.

Авах арга хэмжээ

Цаашид шинэ хураалтын тогтолцоог хэрэгжүүлэх үед саад бэрхшээл, гомдол эсэргүүцэл зэрэг янз бүрийн асуудлууд үүсэх байх. Үүнийг зөвөөр зохицуулж чадахгүй бол татварын өрийг асуудалгүй хурааж чадахгүйгээс гадна хуулийн шинэчлэлийн үнэлгээнд ч мөн сөргөөр нөлөөлөх магадлалтай. Иймд хэрэгжүүлэхэд үүсэх асуудлуудыг хэрхэн шийдвэрлэх талаар “Тайлагнах, холбоо барих, зөвлөгөө өгөх асуудлуудыг нэгдсэн удирдлага арга зүйгээр хангах, ирээдүйд үүсэх асуудлуудад энэхүү практик

жишээг ашиглах” тал дээр анхаарах хэрэгтэй.

- (3) Тухайлсан асуудлын талаар (Барагдуулахад хүндрэлтэй асуудал) зөвлөгөө өгөх
Тухайлсан асуудлыг хэрхэн шийдвэрлэх талаар татварын албадыг хамруулан зөвлөгөө өгөх хэрэгтэй.

Авах арга хэмжээ

Тухайлсан асуудлын талаар (Барагдуулахад хүндрэлтэй асуудал) зөвлөгөө өгөх төвийг байгуулах, эсвэл татварын албадаар явж, энэ талаар газар дээр нь зөвлөгөө өгөх зэрэг шийдвэрлэх арга замыг тодорхойлох шаардлагатай.

- (4) Хэрэгжилтийн орчинг бүрдүүлэх

Шинэ орчинд татвар хураалтыг амжилттай хэрэгжүүлэхийн тулд, тогтолцооны өөрчлөлтийн талаар олон нийтэд мэдээлэх шаардлагатай.

Авах арга хэмжээ

Тогтолцооны өөрчлөлтийн талаар олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслэл, татварын зөвлөхийн нийгэмлэг, өмгөөлөгчдийн холбоогоор дамжуулан сурталчилгаа (тараах материал, семинар хийх гэх мэт) хийх хэрэгтэй.

- (5) Хуулийн шинэчилэлт ба шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлтэй хийх зохицуулалт

Татварын хуулийн шинэчилэлтийн хүрээнд, татварын өр барагдуулалтын процедур ба шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлийн процедур зэрэгцэн хэрэгжих тул зохицуулалт хийх шаардлагатай.

Авах арга хэмжээ

Давхар битүүмжлэл, мөнгөн хэлбэрт шилжүүлэх, татварын өр барагдуулалтын үлдэгдэл мөнгөн хөрөнгийг шүүхэд тушаах зэрэг зохицуулалтын талаарх хуулийн орчныг бүрдүүлэх шаардлагатай.

Татварын ерөнхий хуульд тусгагдсан гол агуулгууд:

- Татварын давуу эрх (Татварыг барьцааны эрх бүхий авлагын дараа, харин бусад авлагаас давуу эрхтэй байхаар заасан)
- Гүйцэтгэлийн бие даасан эрх (Татварын байгууллага бие даан татварын өртэй татвар төлөгчийн хөрөнгийг битүүмжилж, дуудлага худалдаа хийн, мөнгөн хэлбэрт шилжүүлсэн хөрөнгөөс татварын өрийг барагдуулан хуваарилах эрхийг олгосон)
- Татвар төлөх үүргийг өргөжүүлэх тогтолцоо (Татварын өртэй татвар төлөгчөөс татварын өрийг гаргуулах боломжгүй тохиолдолд, тухайн татвар төлөгчтэй тодорхой харилцаанд байх этгээдэд татвар төлөх үүргийг хүлээлгэн өрийг барагдуулах татвар төлөх хоёрдогч үүргийн тогтолцоо нэвтрүүлсэн)
- Эрсдэлтэй татварыг урьдчилан хураах (татвар төлөх хуулийн хугацааг хүлээсэн тохиолдолд татварын өрийг хураах боломжгүй болох магадлалтай тохиолдолд, хуулийн хугацааг урагшлуулан нэхэмжлэх боломжтой тогтолцоог нэвтрүүлсэн)

- Татвар төлөх хугацааны хөнгөлөлт (Татвар төлөгчид байгалийн гамшиг, гал усны аюул тохиолдсон, эсхүл үйл ажиллагаагаа зогсоосон зэрэг татварын өрөө төлөх боломжгүй нь тогтоогдсон үед, татвар төлөх хугацааг 1 жил (хамгийн уртдаа 2 жил хүртэл) хүртэл сунгах тогтолцоог нэвтрүүлэх)

Энэхүү хуулийн төсөлд төслийн зөвлөхүүдийн тавьсан дээрх санал зөвлөмжөөс гадна, татвар төлөгчийн үйл ажиллагааг дэмжсэн дараах арга хэмжээг тусгагдсан:

- Татвар төлөх хугацааг тухайн татвар төлөгчийн нөхцөл байдлаас хамаарч 2 жил хүртэл хугацаагаар хөнгөлөх. (одоогийн хуулиар 60 хүртэл хоног сунгадаг, төслөөс тавьсан санал зөвлөмж) ⁵
- Татвар төлөгч өөрөө хүсэлт гарган татварын тайландаа залруулга хийх хугацааг 1 жил хүртэл хөнгөлсөн.
- Жилийн 50 сая хүртэл борлуулалтын орлоготой (НӨАТ төлөгч бус) ААН нь жилд 1 удаа тайлагнаж, борлуулалтын орлогын 1%-аар ААНОАТ төлөх хялбаршуулсан тогтолцоонд хамрагдах сонголтын боломжоор хангаж байна. ⁶
- Жилийн 50 саяас 300 сая төгрөг хүртэл борлуулалтын орлоготой аж ахуйн нэгжүүд, 300 саяас 1.5 тэрбум төгрөгөөс доош жилийн борлуулалттай аж ахуйн нэгжүүд татварын тайлангаа жилд 2 удаа (хагас жил) гаргаж өгөх шаардлага тавьсан ба аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварыг татвар ногдох орлогын 1% болгон бууруулж байна. Жилийн 300 сая төгрөгөөс 1.5 тэрбум төгрөг хүртэл борлуулалтын орлого бүхий бизнес эрхлэгчид татвар ногдох орлогын 10% -ийг төлж, төлсөн татварынхаа 90% -ийг буцаан авна. ⁷
- 25 хувийн татварын хувь хэмжээнд хамрагдах босго борлуулалтын хэмжээг зургаан тэрбум төгрөг болгон нэмэгдүүлэх. ⁸
- Алдагдал хүлээх хугацааг (алдагдлыг хойшлуулан тооцох хугацаа) энэ удаагийн хуулийн шинэчилэлээр салбар харгалзахгүйгээр 4 жил байхаар заасан. ⁹

⁵ Үнийн дүн багатай болон шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлээр барагдуулах шаардлагатай татварын өр хуримтлагдсан боловч, хуучин хуулийн хүрээнд ТЕГ арга хэмжээ авах аргагүй нөхцөл байдалд байсан тул татварын ерөнхий хуульд гүйцэтгэлийн бие даасан эрхийн тогтолцоог нэвтрүүлэх саналыг төслийн зөвлөхүүд өгсөн. Олон улсын татварын тухайд, хуучин хуулийн хамрах хүрээгээр хязгаарлагдахгүй хил дамнасан ажил гүйлгээ ихээр хийгдэх болж, харилцан хамааралтай этгээд хоорондын болон дотоод эх үүсвэртэй орлогод татвар ногдуулах боломжгүй байсан тул энэхүү татварын хуулийн өөрчлөлтийг хийх хэрэгцээ шаардлага тулгарсан.

⁶ Жилийн 50 сая хүртэл борлуулалтын орлоготой (НӨАТ төлөгч бус) ААН нь одоогийн хуулийн хүрээнд жилд 4 удаа татварын тайлан гаргах үүрэгтэй бөгөөд 10%-аар ААНОАТ төлдөг.

⁷ Жилийн 50 саяас 300 сая төгрөг хүртэл борлуулалтын орлоготой аж ахуйн нэгжүүд, 300 саяас 1.5 тэрбум төгрөгөөс доош жилийн борлуулалттай аж ахуйн нэгжүүд татварын тайлангаа улирал тутам гаргадаг байсан ба аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварыг татвар ногдох орлогын 10% -иар төлдөг байсан.

⁸ 25 хувийн татварын хувь хэмжээнд хамрагдах босго борлуулалтын хэмжээ 3 тэрбум төгрөг байсан.

⁹ Одоо мөрдөгдөж байгаа хуулиар алдагдал хүлээх хугацааг (алдагдлыг хойшлуулан тооцох хугацаа)уул уурхай, дэд бүтцийн салбарт 4-8 жил (хөрөнгө оруулалтын хугацаанаас хамаарна), бусад салбаруудад 2 жил гэж заасан байдаг.

- Татвар төлөгчийн өмчилж буй барилга байшингийн элэгдэл тооцох хугацааг 25 жил болгон богиносгосон.¹⁰
- Энэ хуулийн хүрээнд төлөвлөгөөт хяналт шалгалтын тогтолцоог халж, эрсдэл өндөртэй аж ахуйн нэгж болон аж ахуйн нэгжийн өөрийн хүсэлтээр хяналт шалгалт хийхээр тусгасан.¹¹

---

¹⁰ Татвар төлөгчийн өмчилж буй барилга байшингийн элэгдэл тооцох хугацаа 40 жил байсан.

¹¹ Одоогийн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа хуулиар нийт татвар төлөгчдийг 3~4 жилд татварын хяналт шалгалтанд хамруулдаг байсан.

Хавсралт 1. PDM

Project Design Matrix

Project Title: The Project for enhancing tax collection operation and international tax issues of Mongolian Tax Administration (Phase-2).

Version 1

Implementing Agency:

Dated August 31, 2017

Target Group: The General Department of Taxation (GDT)

Period of Project: 2017-2019 (36 months)

Project Site:

Model Site:

Narrative Summary	Objectively Verifiable Indicators	Means of Verification	Important Assumption	Achievement	Remarks
Overall Goal Mongolian Tax Administration in the field of international taxation and tax collection is further improved.	1. Detection rate of misfiling and non-filing on cross border transaction is increased compared with that of the project completion. 2. For future amendment of relevant laws related to the indicator 2-2 of Output 2, GDT submits revised proposal to the Ministry of Finance based on their instruction. 3. Tax Debt Center is not decreased or is increased compared with that of the project completion.	1. Audit cases, detected cases 2. Proposal submitted by GDT to the Ministry of Finance. 3. Centralized tax database at GDT.			
	4. (* The number of cases dealt as the self-enforcing is increased)	4. Centralized tax database at GDT.			
Project Purpose	[In the field of International Taxation]				
Mongolian Tax Administration in the field of international taxation and tax collection is reinforced.	1. The number of advanced cases on audit of cross border transaction submitted by trainees during the peer-review is increased compared with that of the beginning of the Project. 2. Knowledge is shared through case studies utilizing information of cross border transaction collected and accumulated during the project period. 3. A proposal on amendment of laws related to the international taxation is submitted by GDT, and received by Ministry of Finance. [Tax Collection] 4. The number of cases dealt by the Tax Debt Call Center is increased compared with that of the commencement of the Center. 5. Manual submitted by the Project is utilized at another district tax office in Ulaanbaatar on a trial basis. 6. (*Revenue is recognized as a result of execution of self-enforcing)	1. Results of check-list evaluation acquired through activity 1-7. 2. Project Progress Report (PPR) 3. PPR. 4. Centralized tax database at GDT. 5. PPR 6. Centralized tax database at GDT.			
Outputs					
1. Middle and advanced level knowledge and practical skills necessary for international taxation is acquired.	1.1 Xx% of the trainees complete training for xx times. 1.2 More than xx % of trainees improve their score of the Post-test compared with that of the Pre-test. 1.3 More than half of the cases submitted for peer-review reach the level of xx as a result of check-list evaluation.	1.1 PPR 1.2 Results of Pre-test and Post-test collected through activity 1-5. 1.3 Results of check-list evaluation through activity 1-7.	Knowledge and information acquired during the period covered is transferred appropriately to successors when there is personnel changes among counterpart personnel.		
2. Foundation of international taxation is further developed.	2.1. International Taxation Division of Strategy and Development Department and Risk Management Department of GDT collect and accumulate information related to the audit on cross border transaction. 2.2. Japanese project team finalizes a proposal on future taxation reform including establishment of source rules on domestic source income, expansion of systems related to international tax avoidance, and development of system for the elimination of international double taxation. 2.3. (* Regulations related to international taxation based on the amended law are issued by GDT)	2.1. PPR 2.2. Proposal developed by the Project 2.3. Related regulations issued.			
3. Foundation tax collection is strengthened.	3.1. Function and targeted party of the Tax Debt Call Center is reexamined. 3.2. Manual for Improvement of tax collection and its related work is submitted by the Project, and is received by GDT. 3.3. (* GDT issues regulations related self-enforcing, and completes development of necessary materials including manuals)	3.1. PPR 3.2. PPR 3.3. Related regulations issued, manuals, etc.			

Activities	Inputs		Important Assumption
[Output1: Middle and advanced level knowledge and practical skills necessary for international taxation is acquired.]	The Japanese Side	The Mongolian Side	Legal environment for the International taxation is developed.
1-1 Conduct a baseline survey on existing curriculum, teaching materials, and target officers in the relevant field.	1. Experts: (1) Chief advisor (1) (2) International Taxation (2) (3) Tax Collection (2) (4) Project Coordinator (1) (5) Other short-term expert if necessary	1. Counterpart GDT officer (7)	Budget and personnel for the Tax Debt Call Center is continuously secured to maintain its function. (*After amendment laws are passed at the Parliament)
1-2 Develop human resource development plan for the period covered of the Project.	2. Training in Japan	2. Office & facility	Implementation structure for self-enforcing is established.
1-3 Based on the plan developed as a result of 1-2 activity, elaborate contents of teaching materials, and curriculums if necessary.	Training in Japan for international taxation and tax collection will be implemented once a year to enhance knowledge and understanding on the designated issues among tax officers.	(1) Project Office (in the same building of GDT HQs)	
1-4 Conduct trainings. (Before the training is held, it is necessary to obtain baseline data of prospective trainees in terms of knowledge and experience on international taxation)	1. Provision of Equipment is provided	(2) Facility	
1-5 As a part of training follow-up, conduct a review on utilization of knowledge and skills acquired during the training at work.	PC (60 PCs max)	1) Internet	
1-6 Examine actual cases (peer-review) that trainees encountered during the work) within a year after the training session was held.		2) Office facility (desk, shelf, etc) 3) other necessary materials 4) Office should be air-conditioned. 5) other facilities, ie Training facility	
1-7 Reflect the review results into the human resource development plan, and modify the plan if necessary.		3. Local Cost 1) Expenses related to trainings (i.e. allowance and travelling expenses for local tax officers)	
[Output2: Foundation of international taxation is further developed.]			Pre-Conditions
2-1 Conduct periodical research and analysis of current situation and issues of international tax audit carried out by GDT and its management mechanism, and make recommendation (Report should be developed).			There is no drastic change in taxation policy. Counterpart personnel for the Project is appointed.
2-2 Conduct research and analysis of current situation and issues of tax jurisdiction, international tax avoidance, international dual taxation (including transfer pricing), PE (Permanent Establishment), and make recommendations (a proposal) for future institutional development.			
2-3 Hold a workshop and share results of the analysis conducted in 2-1 and 2-2 activities mentioned in above, and share it with counterparts.			

<p>2-4 Introduce referential cases of Japan and related information with regard to institutional development for international taxation (translate relevant documents into English and Mongolian, if required).</p> <p>2-5 Provide technical support to GDT in improving institutional arrangement through developing manuals and referential materials.</p>			
<p>2-6 Provide GDT technical advice regarding agenda for meeting with the Ministry of Finance including related legislation.</p> <p>2-7 Extract issues of laws, and share them with counterparts.</p> <p>2-8 Have a meeting with counterparts regarding future institutional development, and provide technical advice.</p>			
<p>(Planned support after the amendment of relevant laws are passed by the Parliament)</p>			
<p>2-9 Provide technical support to GDT in executing the revised Law on General Taxation (including development of necessary regulations).</p>			
<p>[Output3: Foundation tax collection is strengthened.]</p>			<p><Issues and countermeasures></p>
<p>3.1 Conduct a survey on the current status of organizational and institutional arrangement with regard to cases on small amount of delinquent taxes and cases of large and difficult delinquent taxes (including a survey on the current status of the Tax Debt Call Center).</p>			<p>Major tax law reforms are ongoing now in Mongolia. Relating with this the self-enforcement right, tax priority right and other issues which is necessary for tax collection are expected to introduce to the tax law. Once the articles are introduced, the flow of tax collection will be changed and this needs to be matched with the internal work flow such as organization systems, working method and job description. Carrying on enhancement on efficiency of internal administrative works, not intending the tax law reform may cause considerable amounts of extra work and confusion for officials.</p>
<p>3.2 Extract issues to be improved based on the survey results (3-1), and make recommendation for realizing efficient implementation of tax collection (a report should be developed)</p>			<p>(countermeasures) We were planning to improve internal work efficiency with the introduction of PC to tax offices. After the approval of the draft bill, the workflow will be revised and manual will be prepared based on the amended tax laws.</p>
<p>3.3 Develop an implementation plan for effective measurement on the Tax Debt Center's operation.</p>			
<p>3.4 Conduct effective measurement of the Center, and extract points to be improved.</p>			
<p>3.5 Make report to share the results of effective measurement on the operation of the Center with counterparts, and provide necessary support including making recommendation.</p>			
<p>3.6 Provide technical support to GDT in improving operation and management of the Center. (Enhancing efficiency of internal administrative work)</p>			
<p>3.7 Conduct a survey at tax offices on the current status of internal administrative work and procedure, and extract issues to be improved before making recommendation for further improvement of efficiency (Recommendation should be summarized in a report).</p>			
<p>3.8 Purchase and provide PCs to designated tax offices</p>			
<p>3.9 Provide technical support to GDT in enhancing efficiency of internal administrative work and procedure including development of manual for tax collection and its related work.</p>			
<p>3.10 Introduce the developed manual at a district tax office in Ulaanbaatar on a trial basis.</p>			
<p>3.11 Review its utilization. (including effective measurement of internal administrative work after PC installation)</p>			
<p>3.12 Develop improvement plan (proposal) based on review results. (Planned support after the amendment of relevant laws are passed by the Parliament)</p>			
<p>3.13 Provide technical support to GDT in execution of the amended laws including support for developing regulations, and promoting public awareness, etc</p>			
<p>3.14 Provide technical support to GDT in enhancing efficiency of tax collection through development of necessary documents and materials on self-enforcing.</p>			
<p>3.15 Have a meeting with counterparts regarding future institutional development, and provide technical advice.</p>			

Project Design Matrix

Project Title: The Project for enhancing tax collection operation and international tax issues of Mongolian Tax Administration (Phase-2).

Version 2

Implementing Agency:

Dated August 31, 2018

Target Group: The General Department of Taxation (GDT)

Period of Project: 2017-2019 (36 months)

Project Site:

Model Site:

Narrative Summary	Objectively Verifiable Indicators	Means of Verification	Important Assumption	Achievement	Remarks
Overall Goal Mongolian Tax Administration in the field of international taxation and tax collection is further improved.	1. Detection rate of misfiling and non-filing on cross border transaction is increased compared with that of the project completion. 2. For future amendment of relevant laws related to the indicator 2-2 of Output 2, GDT submits revised proposal to the Ministry of Finance based on their instruction. 3. Tax Debt Center is not decreased or is increased compared with that of the project completion.	1. Audit cases, detected cases 2. Proposal submitted by GDT to the Ministry of Finance. 3. Centralized tax database at GDT.			
	4. (* The number of cases dealt as the self-enforcing is increased)	4. Centralized tax database at GDT.			
Project Purpose Mongolian Tax Administration in the field of international taxation and tax collection is reinforced.	[In the field of International Taxation] 1. The number of advanced cases on audit of cross border transaction submitted by trainees during the peer-review is increased compared with that of the beginning of the Project. 2. Knowledge is shared through case studies utilizing information of cross border transaction collected and accumulated during the project period. 3. A proposal on amendment of laws related to the international taxation is submitted by GDT, and received by Ministry of Finance. [Tax Collection] 4. The number of cases dealt by the Tax Debt Call Center is increased compared with that of the commencement of the Center. 5. Manual submitted by the Project is utilized at another district tax office in Ulaanbaatar on a trial basis. 6. (*Revenue is recognized as a result of execution of self-enforcing)	1. Results of check-list evaluation acquired through activity 1-7. 2. Project Progress Report (PPR) 3. PPR. 4. Centralized tax database at GDT. 5. PPR 6. Centralized tax database at GDT.			
Outputs 1. Middle and advanced level knowledge and practical skills necessary for international taxation is acquired.	1.1 80% of the trainees complete training for 5 times. 1.2 More than 100% of trainees improve their score of the Post-test compared with that of the Pre-test. 1.3 More than half of the cases submitted for peer-review reach the level of xx as a result of check-list evaluation.	1.1 PPR 1.2 Results of Pre-test and Post-test collected through activity 1-5. 1.3 Results of check-list evaluation through activity 1-7.	Knowledge and information acquired during the period covered is transferred appropriately to successors when there is personnel changes among counterpart personnel.		
2. Foundation of international taxation is further developed.	2.1. International Taxation Division of Strategy and Development Department and Risk Management Department of GDT collect and accumulate information related to the audit on cross border transaction. 2.2. Japanese project team finalizes a proposal on future taxation reform including establishment of source rules on domestic source income, expansion of systems related to international tax avoidance, and development of system for the elimination of international double taxation. 2.3. (* Regulations related to international taxation based on the amended law are issued by GDT)	2.1. PPR 2.2. Proposal developed by the Project 2.3. Related regulations issued.			
3. Foundation tax collection is strengthened.	3.1. Function and targeted party of the Tax Debt Call Center is reexamined. 3.2. Manual for Improvement of tax collection and its related work is submitted by the Project, and is received by GDT. 3.3. (* GDT issues regulations related self-enforcing, and completes development of necessary materials including manuals)	3.1. PPR 3.2. PPR 3.3. Related regulations issued, manuals, etc.			

Activities	Inputs		Important Assumption
	The Japanese Side	The Mongolian Side	
[Output1: Middle and advanced level knowledge and practical skills necessary for international taxation is acquired.]			Legal environment for the International taxation is developed.
1-1 Conduct a baseline survey on existing curriculum, teaching materials, and target officers in the relevant field.	1. Experts: (1) Chief advisor (1) (2) International Taxation (2) (3) Tax Collection (2) (4) Project Coordinator (1) (5) Other short-term expert if necessary	1. Counterpart GDT officer (7)	Budget and personnel for the Tax Debt Call Center is continuously secured to maintain its function. (*After amendment laws are passed at the Parliament)
1-2 Develop human resource development plan for the period covered of the Project.	2. Training in Japan	2. Office & facility (1) Project Office (in the same building of GDT HQs)	Implementation structure for self-enforcing is established.
1-3 Based on the plan developed as a result of 1-2 activity, elaborate contents of teaching materials, and curriculums if necessary.	Training in Japan for international taxation and tax collection will be implemented once a year to enhance knowledge and understanding on the designated issues among tax officers.	(2) Facility	
1-4 Conduct trainings. (Before the training is held, it is necessary to obtain baseline data of prospective trainees in terms of knowledge and experience on international taxation)	1. Provision of Equipment is provided	(2) Facility	
1-5 As a part of training follow-up, conduct a review on utilization of knowledge and skills acquired during the training at work.	PC (60 PCs max)	1) Internet	
1-6 Examine actual cases (peer-review) that trainees encountered during the work) within a year after the training session was held.		2) Office facility (desk, shelf, etc) 3) other necessary materials 4) Office should be air-conditioned. 5) other facilities, ie Training facility	
1-7 Reflect the review results into the human resource development plan, and modify the plan if necessary.		3. Local Cost 1) Expenses related to trainings (i.e. allowance and travelling expenses for local tax officers)	

[Output2: Foundation of international taxation is further developed.]

- 2-1 Conduct periodical research and analysis of current situation and issues of international tax audit carried out by GDT and its management mechanism, and make recommendation (Report should be developed).
- 2-2 Conduct research and analysis of current situation and issues of tax jurisdiction, International tax avoidance, international dual taxation (including transfer pricing), PE (Permanent Establishment), and make recommendations (a proposal) for future institutional development.
- 2-3 Hold a workshop and share results of the analysis conducted in 2-1 and 2-2 activities mentioned in above, and share it with counterparts.
- 2-4 Introduce referential cases of Japan and related information with regard to institutional development for international taxation (translate relevant documents into English and Mongolian, if required).
- 2-5 Provide technical support to GDT in improving institutional arrangement through developing manuals and referential materials.
- 2-6 Provide GDT technical advice regarding agenda for meeting with the Ministry of Finance including related legislation.
- 2-7 Extract issues of laws, and share them with counterparts.
- 2-8 Have a meeting with counterparts regarding future institutional development, and provide technical advice.

(Planned support after the amendment of relevant laws are passed by the Parliament)

- 2-9 Provide technical support to GDT in executing the revised Law on General Taxation (including development of necessary regulations).

[Output3: Foundation tax collection is strengthened.]

- 3.1 Conduct a survey on the current status of organizational and institutional arrangement with regard to cases on small amount of delinquent taxes and cases of large and difficult delinquent taxes (including a survey on the current status of the Tax Debt Call Center).

- 3.2 Extract issues to be improved based on the survey results (3-1), and make recommendation for realizing efficient implementation of tax collection (a report should be developed)

- 3.3 Develop an implementation plan for effective measurement on the Tax Debt Center's operation.

- 3.4 Conduct effective measurement of the Center, and extract points to be improved.

- 3.5 Make report to share the results of effective measurement on the operation of the Center with counterparts, and provide necessary support including making recommendation.

- 3.6 Provide technical support to GDT in improving operation and management of the Center. (Enhancing efficiency of internal administrative work)

- 3.7 Conduct a survey at tax offices on the current status of internal administrative work and procedure, and extract issues to be improved before making recommendation for further improvement of efficiency (Recommendation should be summarized in a report).

- 3.8 Purchase and provide PCs to designated tax offices

- 3.9 Provide technical support to GDT in enhancing efficiency of internal administrative work and procedure including development of manual for tax collection and its related work.

- 3.10 Introduce the developed manual at a district tax office in Ulaanbaatar on a trial basis.

- 3.11 Review its utilization, (including effective measurement of internal administrative work after PC installation)

- 3.12 Develop improvement plan (proposal) based on review results. (Planned support after the amendment of relevant laws are passed by the Parliament)

- 3.13 Provide technical support to GDT in execution of the amended laws including support for developing regulations, and promoting public awareness, etc

- 3.14 Provide technical support to GDT in enhancing efficiency of tax collection through development of necessary documents and materials on self-enforcing.

- 3.15 Have a meeting with counterparts regarding future institutional development, and provide technical advice.

Pre-Conditions

There is no drastic change in taxation policy.
Counterpart personnel for the Project is appointed.

<Issues and countermeasures>

Major tax law reforms are ongoing now in Mongolia. Relating with this the self-enforcement right, tax priority right and other issues which is necessary for tax collection are expected to introduce to the tax law. Once the articles are introduced, the flow of tax collection will be changed and this needs to be matched with the internal work flow such as organization systems, working method and job description. Carrying on enhancement on efficiency of internal administrative works, not intending the tax law reform may cause considerable amounts of extra work and confusion for officials.

(countermeasures) We were planning to improve internal work efficiency with the introduction of PC to tax offices. After the approval of the draft bill, the workflow will be revised and manual will be prepared based on the amended tax laws.

Plan of Operation

Version 2

Dated Aug 21, 2018

Project Title: The Project for enhancing tax collection operation and international tax issues of Mongolia Tax Administration (Phase-2)		2017																																																2018																																																2019																																																2020																																																Remarks	Issue	Solution
Inputs	Plan	I												II												III												IV												I												II												III												IV												I												II												III												IV																																																														
Expert	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Kenichiro Iwashita	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Toshimori Kodera	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Mika Tajima	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Hideraki Ishiguro	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Mitsuru Kosaka	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Shigeo Kamakura	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Narmandakh Sandagpuren	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Equipment	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
PC to the tax office	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Training in Japan	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
(International Taxation, Tax Collection)	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
In-country/Third country Training	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Activities	Plan	2017																																																2018																																																2019																																																2020																																																Responsible Organization	Achievements	Issue & Countermeasures
Sub-Activities	Actual	2017																																																2018																																																2019																																																2020																																																Japan / GDM		
Output 1: Tax Inspector gain middle-level and high-level knowledge and skills necessary for tax audit in the field of international taxation. (Middle-level and high-level training)																																																																																																																																																																																																				
1.1 Conduct a baseline survey on existing curriculum, teaching materials, and target officers in the relevant field.	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
1.2 Develop human resource development plan for the period covered of the Project.	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
1.3 Based on the plan developed as a result of 1.2 activity, elaborate contents of teaching materials, and curriculum if necessary.	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
1.4 Conduct trainings. (Before the training is held, it is necessary to obtain baseline data of prospective trainees in terms of knowledge and experience on international taxation)	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
1.5 As a part of training follow-up, conduct a review on utilization of knowledge and skills acquired during the training at work.	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
1.6 Examine actual cases (post-review) that trainees encountered during the work within a year after the training session was held.	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
1.7 Reflect the review results into the human resource development plan, and modify the plan if necessary.	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Output 2: The foundation of international taxation is developed. (Support for institutional development)																																																																																																																																																																																																				
2.1 Conduct periodical research and analysis of current situation and issues of international tax audit carried out by GACT and its management mechanism, and make recommendation (Report should be developed).	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
2.2 Conduct research and analysis of current situation and issues of tax jurisdiction, International tax avoidance, international dual taxation (including transfer pricing), PE (Permanent Establishment), and make recommendations (a proposal) for future institutional development.	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
2.3 Hold a workshop and share results of the analysis conducted in 2.1 and 2.2 activities mentioned in above, and share it with counterparts.	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
2.4 Introduce referential cases of Japan and related information with regard to institutional development for international taxation (translate relevant documents into English and Mongolian, if required).	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
2.5 Provide technical support to GDT in improving institutional arrangement through developing manuals and referential materials.	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
2.6 Provide GDT technical advice regarding agenda for meeting with the Ministry of Finance including related legislation.	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
2.7 Extract issues of laws, and share them with counterparts.	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
2.8 Have a meeting with counterparts regarding future institutional development, and provide technical advice.	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Output 3: Foundation tax collection is strengthened. (Support for efficient operation of tax collection)																																																																																																																																																																																																				
3.1 Conduct a survey on the current status of organizational and institutional arrangement with regard to cases on small amount of delinquent taxes and cases of large and difficult delinquent taxes (including a survey on the current status of the Tax Debt Call Center).	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
3.2 Extract issues to be improved based on the survey results (3.1), and make recommendations for realizing efficient implementation of tax collection (a report should be developed).	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
3.3 Develop an implementation plan for effective measurement on the Tax Debt Center's operation.	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
3.4 Conduct effective measurement of the Center, and extract points to be improved.	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
3.5 Make report to share the results of effective measurement on the operation of the Center with counterparts, and provide necessary support including making recommendations.	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
3.6 Provide technical support to GDT in improving operation and management of the Center.	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Enhancing efficiency of internal administrative works																																																																																																																																																																																																				
3.7 Conduct a survey at tax offices on the current status of internal administrative work and procedure, and extract issues to be improved before making recommendation for further improvement of efficiency (Recommendation should be summarized in a report).	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
3.8 Purchase and provide PCs to designated offices.	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
3.9 Provide technical support to GDT in enhancing efficiency of internal administrative work and procedure including development of manual for tax collection and its related work.	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
3.10 Introduce the developed manual at a district tax office in Ulaanbaatar on a trial basis.	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
3.11 Review its utilization (including effective measurement of internal administrative work after PC installation).	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
3.12 Develop improvement plan (proposal) based on review results and share it at a meeting (i.e. JCC).	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Support for implementation of amended Law on General Taxation																																																																																																																																																																																																				
3.13 Provide technical support to GDT in realizing the amended law including support for developing regulations, and promoting public awareness, etc.	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
3.14 Provide technical support to GDT in enhancing efficiency of tax collection through development of necessary documents and materials on self-enforcing.	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
3.15 Have a meeting with counterparts regarding future institutional development, and provide technical advice.	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Duration / Phasing	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Monitoring Plan	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Monitoring	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Joint Coordinating Committee	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Set-up the Detailed Plan of Operation	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Submission of Monitoring Sheet	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Monitoring Mission from Japan	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Joint Monitoring	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Post Monitoring	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Resource Discussions	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Project Completion Report	Plan	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		
Public Relations	Actual	[Detailed Gantt chart for 2017-2020]																																																																																																																																																																																																		

Project Design Matrix

Project Title: The Project for enhancing tax collection operation and international tax issues of Mongolian Tax Administration (Phase-2).

Version 3

Implementing Agency:

Dated August 31, 2019

Target Group: The General Department of Taxation (GDT)

Period of Project: 2017-2019 (36 months)

Project Site:

Narrative Summary	Objectively Verifiable Indicators	Means of Verification	Important Assumption	Achievement	Remarks
Overall Goal					
Mongolian Tax Administration in the field of international taxation and tax collection is further improved.	1. Detection rate of misfiling and non-filing on cross border transaction is increased compared with that of the project completion. 2. For future amendment of relevant laws related to the indicator 2-2 of Output 2, GDT submits revised proposal to the Ministry of Finance based on their instruction. 3. Tax Debt Center is not decreased or is increased compared with that of the project completion. 4. (* The number of cases dealt as the self-enforcing is increased)	1. Audit cases, detected cases 2. Proposal submitted by GDT to the Ministry of Finance. 3. Centralized tax database at GDT. 4. Centralized tax database at GDT.			
Project Purpose	[In the field of International Taxation]				
Mongolian Tax Administration in the field of international taxation and tax collection is reinforced.	1. The number of advanced cases on audit of cross border transaction submitted by trainees during the peer-review is increased compared with that of the beginning of the Project. 2. Knowledge is shared through case studies utilizing information of cross border transaction collected and accumulated during the project period. 3. A proposal on amendment of laws related to the international taxation is submitted by GDT, and received by Ministry of Finance. [Tax Collection] 4. The number of cases dealt by the Tax Debt Call Center is increased compared with that of the commencement of the Center. 5. Manual submitted by the Project is utilized at another district tax office in Ulaanbaatar on a trial basis. 6. (*Revenue is recognized as a result of execution of self-enforcing)	1. Results of check-list evaluation acquired through activity 1-7. 2. Project Progress Report (PPR) 3. PPR. 4. Centralized tax database at GDT. 5. PPR 6. Centralized tax database at GDT.			
Outputs					
1. Middle and advanced level knowledge and practical skills necessary for international taxation is acquired.	1.1 80% of the trainees complete training for 5 times. 1.2 More than 100% of trainees improve their score of the Post-test compared with that of the Pre-test. 1.3 More than half of the cases submitted for peer-review reach the level of Advanced and complicated international taxation cases as a result of check-list evaluation. * Note: "With an overall rating 3.5 of peer review evaluation criteria considered as a level that has reached the advanced and complicated international taxation cases"	1.1 PPR 1.2 Results of Pre-test and Post-test collected through activity 1-5. 1.3 Results of check-list evaluation through activity 1-7.	Knowledge and information acquired during the period covered is transferred appropriately to successors when there is personnel changes among counterpart personnel.		
2. Foundation of international taxation is further developed.	2.1. International Taxation Division of Strategy and Development Department and Risk Management Department of GDT collect and accumulate information related to the audit on cross border transaction. 2.2. Japanese project team finalizes a proposal on future taxation reform including establishment of source rules on domestic source income, expansion of systems related to international tax avoidance, and development of system for the elimination of international double taxation. 2.3. (* Regulations related to international taxation based on the amended law are issued by GDT)	2.1. PPR 2.2. Proposal developed by the Project 2.3. Related regulations issued.			
3. Foundation tax collection is strengthened.	3.1. Function and targeted party of the Tax Debt Call Center is reexamined. 3.2. Manual for Improvement of tax collection and its related work is submitted by the Project, and is received by GDT. 3.3. (* GDT issues regulations related self-enforcing, and completes development of necessary materials including manuals)	3.1. PPR 3.2. PPR 3.3. Related regulations issued, manuals, etc.			

Activities	Inputs		Important Assumption
	The Japanese Side	The Mongolian Side	
[Output 1: Middle and advanced level knowledge and practical skills necessary for international taxation is acquired.]			Legal environment for the international taxation is developed.
1-1 Conduct a baseline survey on existing curriculum, teaching materials, and target officers in the relevant field.	1. Experts: (1) Chief advisor (1) (2) International Taxation (2) (3) Tax Collection (2) (4) Project Coordinator (1) (5) Other short-term expert if necessary	1. Counterpart GDT officer (7)	Budget and personnel for the Tax Debt Call Center is continuously secured to maintain its function. (*After amendment laws are passed at the Parliament)
1-2 Develop human resource development plan for the period covered of the Project.	2. Training in Japan	2. Office & facility	Implementation structure for self-enforcing is established.
1-3 Based on the plan developed as a result of 1-2 activity, elaborate contents of teaching materials, and curriculums if necessary.	Training in Japan for international taxation and tax collection will be implemented once a year to enhance knowledge and understanding on the designated issues among tax officers.	(1) Project Office (in the same building of GDT HQs)	
1-4 Conduct trainings. (Before the training is held, it is necessary to obtain baseline data of prospective trainees in terms of knowledge and experience on international taxation)	1. Provision of Equipment is provided	(2) Facility	
1-5 As a part of training follow-up, conduct a review on utilization of knowledge and skills acquired during the training at work.	PC (60 PCs max)	1) Internet	
1-6 Examine actual cases (peer-review) that trainees encountered during the work) within a year after the training session was held.		2) Office facility (desk, shelf, etc) 3) other necessary materials 4) Office should be air-conditioned. 5) other facilities, ie Training facility	
1-7 Reflect the review results into the human resource development plan, and modify the plan if necessary.		3. Local Cost 1) Expenses related to trainings (i.e. allowance and travelling expenses for local tax officers)	

<p>[Output2: Foundation of international taxation is further developed.]</p> <p>2-1 Conduct periodical research and analysis of current situation and issues of international tax audit carried out by GDT and its management mechanism, and make recommendation (Report should be developed).</p> <p>2-2 Conduct research and analysis of current situation and issues of tax jurisdiction, International tax avoidance, international dual taxation (including transfer pricing), PE (Permanent Establishment), and make recommendations (a proposal) for future institutional development.</p> <p>2-3 Hold a workshop and share results of the analysis conducted in 2-1 and 2-2 activities mentioned in above, and share it with counterparts.</p> <p>2-4 Introduce referential cases of Japan and related information with regard to institutional development for international taxation (translate relevant documents into English and Mongolian, if required).</p> <p>2-5 Provide technical support to GDT in improving institutional arrangement through developing manuals and referential materials.</p> <p>2-6 Provide GDT technical advice regarding agenda for meeting with the Ministry of Finance including related legislation.</p> <p>2-7 Extract issues of laws, and share them with counterparts.</p> <p>2-8 Have a meeting with counterparts regarding future institutional development, and provide technical advice.</p> <p>(Planned support after the amendment of relevant laws are passed by the Parliament)</p> <p>2-9 Provide technical support to GDT in executing the revised Law on General Taxation (including development of necessary regulations).</p>			<p>Pre-Conditions</p> <p>There is no drastic change in taxation policy. Counterpart personnel for the Project is appointed.</p>
<p>[Output3: Foundation tax collection is strengthened.]</p> <p>3.1 Conduct a survey on the current status of organizational and institutional arrangement with regard to cases on small amount of delinquent taxes and cases of large and difficult delinquent taxes (including a survey on the current status of the Tax Debt Call Center).</p> <p>3.2 Extract issues to be improved based on the survey results (3-1), and make recommendation for realizing efficient implementation of tax collection (a report should be developed)</p> <p>3.3 Develop an implementation plan for effective measurement on the Tax Debt Center's operation.</p> <p>3.4 Conduct effective measurement of the Center, and extract points to be improved.</p> <p>3.5 Make report to share the results of effective measurement on the operation of the Center with counterparts, and provide necessary support including making recommendation.</p> <p>3.6 Provide technical support to GDT in improving operation and management of the Center. (Enhancing efficiency of internal administrative work)</p> <p>3.7 Conduct a survey at tax offices on the current status of internal administrative work and procedure, and extract issues to be improved before making recommendation for further improvement of efficiency (Recommendation should be summarized in a report).</p> <p>3.8 Purchase and provide PCs to designated tax offices</p> <p>3.9 Provide technical support to GDT in enhancing efficiency of internal administrative work and procedure including development of manual for tax collection and its related work.</p> <p>3.10 Introduce the developed manual at a district tax office in Ulaanbaatar on a trial basis.</p> <p>3.11 Review its utilization, (including effective measurement of internal administrative work after PC installation)</p> <p>3.12 Develop improvement plan (proposal) based on review results. (Planned support after the amendment of relevant laws are passed by the Parliament)</p> <p>3.13 Provide technical support to GDT in execution of the amended laws including support for developing regulations, and promoting public awareness, etc</p> <p>3.14 Provide technical support to GDT in enhancing efficiency of tax collection through development of necessary documents and materials on self-enforcing.</p> <p>3.15 Have a meeting with counterparts regarding future institutional development, and provide technical advice.</p>			<p><Issues and countermeasures></p> <p>The amendment law was approved in March and the law will be enforced in January 2020. However, the preparation period for notifications, staff training, taxpayers, etc. is extremely short.</p> <p>(countermeasures) JICA project experts also carry out manuals and notification work in Japan. In addition, outside the project activities, project experts have invited collection experts in each tax collection field in Japan and provided support such as giving advice to GDT executives. The project will be completed shortly after the revised law comes into effect, so it is important that JICA continues to follow up on GDT.</p>

Хавсралт 2.

Үйл ажиллагааны урсгал зураг

Хавсралт 3.

Үйл ажиллагааны төлөвлөгөө

Үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (Эхний жил)

Хугацаа	2017 он (гүйцэтгэл)													
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3
Үйл ажиллагааны дараалал														
1. Олон улсын татвар болон татвар хураалтад хамаарах нийтлэг үйл														
1-1 Холбогдох материал, мэдээллийг цуглуулж нэгтгэх	☐													
1-2 Үйл ажиллагааны төлөвлөгөө V.1 - V.3 боловсруулах	☐													
1-3 Ажлын төлөвлөгөө V.1 - V.3 -ын төсөл боловсруулах			☐											
1-4 Ажлын төлөвлөгөө V.1- төсөл танилцуулах		■												
1-5 Хэрэгжүүлэх бүтэц бүрдүүлэх		■												
1-6 Монгол улсын олон улсын татвар, татвар хураалтын талаарх суурь судалгаа		■	■											
1-7 Ажлын төлөвлөгөө V.1 - V.3 -ыг хэлэлцэж, санал нэгдэх				■										
1-8 Мониторингийн хуудас боловсруулж өгөх								☐					☐	
1-9 Төслийн эцсийн үнэлгээний судалгааны бэлтгэл болон хэрэгжилтэд дэмжлэг үзүүлэх														
1-10 Төслийн үйл ажиллагааны эцсийн тайлан боловсруулж өгөх														
2. Олон улсын татвар ногдуулалтын салбар														
2-1 Хүний нөөцийг бэлтгэх төлөвлөгөө боловсруулах			■			■								
2-2 Сургалтын хөтөлбөр болон материал боловсруулах							■	■	■	■	■	■	■	■
2-3 Монгол улсад хийх Олон улсын татвар ногдуулалтын дунд шатны сургалтын бэлтгэл, сургалтыг зохион байгуулах								■			■			■
2-4 Япон улсад хийх Олон улсын татвар ногдуулалтын сургалтын бэлтгэл, сургалтыг зохион байгуулах (2 дах удаа)														
2-5 Сургалтад хамрагдагсдын ажил байдлын мониторинг														
2-6 Хамт олны хэлэлцүүлгийн бэлтгэл														
2-7 Хамт олны хэлэлцүүлэг зохион байгуулах														
2-8 Хүний нөөцийг бэлтгэх төлөвлөгөөг сайжруулах														
2-9 Олон улсын татварт холбогдох хэрэгжүүлэх бүтцийн судалгаа, дүн шинжилгээ			■	■	■									
2-10 Олон улсын татвар ногдуулалтын тогтолцоонд хамаарах сэдвүүдийн сонголт			■	■	■									
2-11 Олон улсын татвар ногдуулалтын семинар зохион байгуулах							■		■					
2-12 Олон улсын татвар ногдуулалтын тогтолцоог сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
2-13 Олон улсын татвар ногдуулалтын хууль тогтоомжид зөвлөмж өгөх			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
2-14 Хамтран ажиллагч (С/Р) галтай тогтмол уулзалт хийх					■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
3. Татвар хураалтын салбар														
3-1 Япон улсад хийх Татвар хураалтын сургалтын бэлтгэл, сургалтыг зохион байгуулах	☐													
3-2 Татварын өр барагдуулалт, өр дуудах ажиллагааны талаарх судалгаа			■	■							■			
3-3 Татварын өр дуудах төвийн үйл ажиллагааны үр дүнг тооцоолох бэлтгэл ажил, хэрэгжүүлэх							■							
3-4 Татварын өр дуудах төвийн үйл ажиллагааг сайжруулах зөвлөмж							■							■
3-5 Татварын өр дуудах төвийг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх							■	■	■	■	■	■	■	■
3-6 Татварын албадын дотоод үйл ажиллагааны судалгаа, дүн шинжилгээ			■	■										
3-7 Дотоод үйл ажиллагааны бүтээмжийг сайжруулах үүднээс компьютер нийлүүлэх							■	■						
3-8 Татвар хураалтын гарын авлага боловсруулах														
3-9 Татвар хураалтын гарын авлагыг турших														
3-10 Гарын авлагын туршилтын үр дүнг үнэлэх														
3-11 Дотоод ажлын үр ашигтай байдлыг сайжруулах төлөвлөгөө боловсруулах														
3-12 Дотоод ажлын үр ашигтай байлгахад дэмжлэг үзүүлэх														
3-13 Нэмэлт өөрчлөлт оруулсан хуулийн хэрэгжилтэд дэмжлэг үзүүлэх														
3-13-1 Хуулийн дагалдах журамд өөрчлөлт оруулах			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
3-13-2 Өр барагдуулалтын гарын авлага боловсруулах														
3-13-3 Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагатай хийх зохицуулалт														
3-13-4 Хуулийн сурталчилгаанд дэмжлэг үзүүлэх														
3-13-5 Татвар хураалт хариуцсан байцаагчдын сургалтад дэмжлэг үзүүлэх														
3-14 Хуулийн цаашдын нэмэлт өөрчлөлтөд өгөх зөвлөмж			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Тэмдэглэгээ : — Бэлтгэл ажлын хугацаа

■ Монгол улсад хийх үйл ажиллагааны хугацаа

□ Япон улсад хийх үйл ажиллагааны хугацаа

Үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (2 дахь жил)

Хугацаа	2018 он (гүйцэтгэл)												
	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	
Үйл ажиллагааны дараалал													
1. Олон улсын татвар болон татвар хураалтдаг хамаарах нийтлэг үйл ажиллагаа													
1-1 Холбогдох материал, мэдээллийг цуглуулж нэгтгэх													
1-2 Үйл ажиллагааны төлөвлөгөө V.1 - V.3 боловруулах													
1-3 Ажлын төлөвлөгөө V.1 - V.3 -ын төсөл боловруулах													
1-4 Ажлын төлөвлөгөө V.1- төсөл танилцуулах													
1-5 Хэрэгжүүлэх бүтэц бүрдүүлэх													
1-6 Монгол улсын олон улсын татвар, татвар хураалтын талаарх суурь судалгаа													
1-7 Ажлын төлөвлөгөө V.1 - V.3 -ыг хэлэлцэж, санал нэгдэх													
1-8 Мониторингийн хуудас боловруулж өгөх													
1-9 Төслийн эцсийн үнэлгээний судалгааны бэлтгэл болон хэрэгжилтэд дэмжлэг үзүүлэх													
1-10 Төслийн үйл ажиллагааны эцсийн тайлан боловруулж өгөх													
2. Олон улсын татвар ногдуулалтын салбар													
2-1 Хүний нөөцийг бэлтгэх төлөвлөгөө боловруулах													
2-2 Сургалтын хөтөлбөр болон материал боловруулах													
2-3 Монгол улсад хийх Олон улсын татвар ногдуулалтын дунд шатны сургалтын бэлтгэл, сургалтыг зохион байгуулах													
2-4 Япон улсад хийх Олон улсын татвар ногдуулалтын сургалтын бэлтгэл, сургалтыг зохион байгуулах (2 дах удаа)													
2-5 Сургалтад хамрагдагсдын ажил байдлын мониторинг													
2-6 Хамт олны хэлэлцүүлгийн бэлтгэл													
2-7 Хамт олны хэлэлцүүлэг зохион байгуулах													
2-8 Хүний нөөцийг бэлтгэх төлөвлөгөөг сайжруулах													
2-9 Олон улсын татварт холбогдох хэрэгжүүлэх бүтцийн судалгаа, дүн шинжилгээ													
2-10 Олон улсын татвар ногдуулалтын тогтолцоонд хамаарах сэдвүүдийн сонголт													
2-11 Олон улсын татвар ногдуулалтын семинар зохион байгуулах													
2-12 Олон улсын татвар ногдуулалтын тогтолцоог сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх													
2-13 Олон улсын татвар ногдуулалтын хууль тогтоомжид зөвлөмж өгөх													
2-14 Хамтран ажиллагч (С/Р) талтай тогтмол уулзалт хийх													
3. Татвар хураалтын салбар													
3-1 Япон улсад хийх Татвар хураалтын сургалтын бэлтгэл, сургалтыг зохион байгуулах													
3-2 Татварын өр барагдуулалт, өр дуудах ажиллагааны талаарх судалгаа													
3-3 Татварын өр дуудах төвийн үйл ажиллагааны үр дүнг тооцоолох бэлтгэл ажил, хэрэгжүүлэх													
3-4 Татварын өр дуудах төвийн үйл ажиллагааг сайжруулах зөвлөмж													
3-5 Татварын өр дуудах төвийг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх													
3-6 Татварын албадын дотоод үйл ажиллагааны судалгаа, дүн шинжилгээ													
3-7 Дотоод үйл ажиллагааны бүтээмжийг сайжруулах үүднээс компьютер нийлүүлэх													
3-8 Татвар хураалтын гарын авлага боловруулах													
3-9 Татвар хураалтын гарын авлагыг турших													
3-10 Гарын авлагын туршилтын үр дүнг үнэлэх													
3-11 Дотоод ажлын үр ашигтай байдлыг сайжруулах төлөвлөгөө боловруулах													
3-12 Дотоод ажлын үр ашигтай байлгахад дэмжлэг үзүүлэх													
3-13 Нэмэлт өөрчлөлт оруулсан хуулийн хэрэгжилтэд дэмжлэг үзүүлэх													
3-13-1 Хуулийн дагалдах журамд өөрчлөлт оруулах													
3-13-3 Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагатай хийх зохицуулалт													
3-13-4 Хуулийн сурталчилгаанд дэмжлэг үзүүлэх													
3-13-5 Татвар хураалт хариуцсан байцаагчдын сургалтад дэмжлэг үзүүлэх													
3-14 Хуулийн цаашдын нэмэлт өөрчлөлтөд өгөх зөвлөмж													

Тэмдэглэгээ: —Бэлтгэл ажлын хугацаа

■ Монгол улсад хийх үйл ажиллагааны хугацаа

□ Япон улсад хийх үйл ажиллагааны хугацаа

Үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (3 дахь жил)

Хугацаа	2019 он (гүйцэтгэл)												
	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	
Үйл ажиллагааны дараалал													
1. Олон улсын татвар болон татвар хураалтад хамаарах нийтлэг үйл ажиллагаа													
1-1 Холбогдох материал, мэдээллийг цуглуулж нэгтгэх													
1-2 Үйл ажиллагааны төлөвлөгөө V.1 - V.3 боловсруулах	☐												
1-3 Ажлын төлөвлөгөө V.1 - V.3 -ын төсөл боловсруулах		☐											
1-4 Ажлын төлөвлөгөө V.1- төсөл танилцуулах													
1-5 Хэрэгжүүлэх бүтэц бүрдүүлэх													
1-6 Монгол улсын олон улсын татвар, татвар хураалтын талаарх суурь судалгаа													
1-7 Ажлын төлөвлөгөө V.1 - V.3 -ыг хэлэлцэж, санал нэгдэх			■										
1-8 Мониторингийн хуудас боловсруулж өгөх							☐					☐	
1-9 Төслийн эцсийн үнэлгээний судалгааны бэлтгэл болон хэрэгжилтэд дэмжлэг үзүүлэх							■	■					
1-10 Төслийн үйл ажиллагааны эцсийн тайлан боловсруулж өгөх												☐	
2. Олон улсын татвар ногдуулалтын салбар													
2-1 Хүний нөөцийг бэлтгэх төлөвлөгөө боловсруулах													
2-2 Сургалтын хөтөлбөр болон материал боловсруулах				■	■								
2-3 Монгол улсад хийх Олон улсын татвар ногдуулалтын дунд шатны сургалтын бэлтгэл, сургалтыг зохион байгуулах					■	■							
2-4 Япон улсад хийх Олон улсын татвар ногдуулалтын сургалтын бэлтгэл, сургалтыг зохион байгуулах (2 дах удаа)													
2-5 Сургалтад хамрагдагсдын ажил байдлын мониторинг							■						
2-6 Хамт олны хэлэлцүүлгийн бэлтгэл									☐				
2-7 Хамт олны хэлэлцүүлэг зохион байгуулах									■				
2-8 Хүний нөөцийг бэлтгэх төлөвлөгөөг сайжруулах													
2-9 Олон улсын татвар холбогдох хэрэгжүүлэх бүтцийн судалгаа, дүн шинжилгээ													
2-10 Олон улсын татвар ногдуулалтын тогтолцоонд хамаарах сэдвүүдийн сонголт													
2-11 Олон улсын татвар ногдуулалтын семинар зохион байгуулах													
2-12 Олон улсын татвар ногдуулалтын тогтолцоог сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх	■	☐	■				■		■			■	
2-13 Олон улсын татвар ногдуулалтын хууль тогтоомжид зөвлөмж өгөх	■	☐	■				■		■			■	
2-14 Хамтран ажиллагч (С/Р) талтай тогтмол уулзалт хийх	■	☐	■				■		■			■	
3. Татвар хураалтын салбар													
3-1 Япон улсад хийх Татвар хураалтын сургалтын бэлтгэл, сургалтыг зохион байгуулах													
3-2 Татварын өр барагдуулалт, өр дуудах ажиллагааны талаарх судалгаа													
3-3 Татварын өр дуудах төвийн үйл ажиллагааны үр дүнг тооцоолох бэлтгэл ажил, хэрэгжүүлэх									■				
3-4 Татварын өр дуудах төвийн үйл ажиллагааг сайжруулах зөвлөмж										☐			
3-5 Татварын өр дуудах төвийг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх	■	☐	■	☐	☐		■		■			■	
3-6 Татварын албаны дотоод үйл ажиллагааны судалгаа, дүн шинжилгээ													
3-7 Дотоод үйл ажиллагааны бүтээмжийг сайжруулах үүднээс компьютер нийлүүлэх													
3-8 Татвар хураалтын гарын авлага боловсруулах	■	■	■	☐	☐		■	☐	■	☐		■	
3-9 Татвар хураалтын гарын авлагыг турших													
3-10 Гарын авлагын туршилтын үр дүнг үнэлэх													
3-11 Дотоод ажлын үр ашигтай байдлыг сайжруулах төлөвлөгөө боловсруулах									■	☐			
3-12 Дотоод ажлын үр ашигтай байлгахад дэмжлэг үзүүлэх								■		■		■	
3-13 Нэмэлт өөрчлөлт оруулсан хуулийн хэрэгжилтэд дэмжлэг үзүүлэх	■	■	■	☐	☐		■	☐	■	☐		■	■
3-13-1 Хуулийн дагалдах журамд өөрчлөлт оруулах	■	■	■	☐	☐		■	☐	■	☐		■	■
3-13-2 Өр барагдуулалтын гарын авлага боловсруулах	■	■	■	☐	☐		■	☐	■	☐		■	
3-13-3 Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагатай хийх зохицуулалт												■	■
3-13-4 Хуулийн сурталчилгаанд дэмжлэг үзүүлэх												■	■
3-13-5 Татвар хураалт хариуцсан байцаагчдын сургалтад дэмжлэг үзүүлэх								■	■			■	■
3-14 Хуулийн цаашдын нэмэлт өөрчлөлтөд өгөх зөвлөмж	■	■	■	☐	☐		■	☐	■	☐		■	■

Тэмдэглэгээ : —Бэлтгэл ажлын хугацаа Монгол улсад хийх үйл ажиллагааны хугацаа Япон улсад хийх үйл ажиллагааны хугацаа

Хавсралт 4.

Төслийн багийн бүрэлдэхүүний томилолтын гүйцэтгэл

Төслийн багийн томилогдон ажилласан гүйцэтгэл (2020 оны 1 сарын 24-ны байдлаар)

	Нэр	Хариуцах ажигч	2017 он												2018 он												2019 он												Нийт хоногийн тоо	Нийт хүн сар			
			2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1			2	3	
Монголд	Ивашита Кеничиро	Багийн ахлагч/хүний нөөц	3/6-10 (5x)	4/5-15 (11x)	6/3-7 (5x)	8/9-15 (7x)	9/29-10/6 (8x)							2/5-9 (5x)	4/23-28 (6x)					9/10-14 (5x)						2/25-3/1 (5x)	5/6-11 (6x)	6/24-29 (6x)								12/2-6 (5x)	1/20-23 (4x)	78	2.60				
	Кодера Тошинари	ОУ татвар 1 (Тогт олцоо бүрдүүлэх 1)	3/24-4/20 (28x)	4/27-5/14 (18x)	7/2-11 (10x)	8/11-9/1 (22x)	9/6-17 (12x)	9/28-10/20 (23x)					1/19-2/9 (22x)	3/21-4/8 (19x)	4/24-5/8 (15x)					8/22-9/15 (25x)	9/29-10/27 (29x)	11/11-12/1 (21x)			2/8-2/25 (18x)	4/23-5/13 (21x)	6/22-7/3 (12x)			9/8-17 (10x)			11/14-26 (13x)			354	11.80						
	Тажино Микио	ОУ татвар 2 (Тогт олцоо бүрдүүлэх 2)					9/12-20 (9x)														8/25-9/2 (9x)						3/16-24 (9x)					8/25-31 (7x)						34	1.13				
	Ишигүро Хидеаки	ОУ татвар 3 (Хүний нөөц бэлтгэх)		4/24-5/5 (12x)		8/20-31 (12x)	9/10-20 (11x)			11/27-12/8 (12x)					4/23-5/9 (17x)		8/20-9/2 (14x)				11/20-30 (11x)					3/4-20 (17x)	4/30-5/8 (9x)		8/21-30 (10x)				11/25-12/6 (12x)						137	4.57			
	Косака Мицүрү	Татвар хураалт 1 (Хууль эрх зүй)	4/5-17 (13x)	5/26-6/9 (15x)			9/27-10/11 (15x)			1/17-28 (12x)				4/15-29 (15x)	6/20-7/3 (14x)	9/10-25 (16x)	11/4-16 (13x)							3/10-16 (7x)	5/4-13 (10x)	6/23-29 (7x)		9/18-27 (10x)			11/27-12/7 (11x)	1/19-24 (6x)						164	5.47				
	Күмакүра Шигео	Татвар хураалт 2 (Үйл ажиллагаа)	3/26-4/18 (24x)	5/10-6/5 (25x)	6/14-7/7 (24x)	8/23-9/15 (24x)				11/24-12/19 (26x)	1/8-19 (12x)			3/19-4/8 (21x)	5/14-6/24 (42x)	9/5-29 (25x)	10/31-11/21 (22x)	12/8-19 (12x)							4/24-5/15 (22x)	6/1-15 (15x)		9/3-14 (12x)			11/18-30 (13x)							319	10.63				
																																								Гүйцэтгэл		1086	36.20

Японд	Ивашита Кеничиро	Багийн ахлагч/хүний нөөц	2/20-24,27,28 (7x)	3/21-24 (4x)			8/1-3 (3x)	9/25-27 (3x)					3/6,7 (2x)	4/5-7 (3x)	5/7 (1x)				8/12-20 (9x)	9/8,9 (2x)	11/7,8 (2x)	12/3-5 (3x)	1/24-26 (3x)	3/18,19 (2x)	5/16,17 (2x)	6/19-21 (3x)	8/13-16 (4x)				11/1-3 (3x)	12/1 (1x)	1/11,12 (2x)				65	3.25						
	Кодера Тошинари	ОУ татвар 1 (Тогт олцоо бүрдүүлэх 1)	2/20-23 (4x)		6/27-30 (4x)	8/1-2 (2x)	9/4-6 (3x)		11/20-24 (5x)	12/18-20 (3x)	2/10-19 (10x)	4/10,11 (2x)	6/18-20 (3x)	7/1-8 (8x)	8/17-19 (3x)	10/29-30 (2x)	11/6-8 (3x)	12/3-5 (3x)	1/15,16 (2x)	2/4-7 (4x)	4/19,22 (2x)	5/15,16 (2x)																				69	3.45	
	Тажино Микио	ОУ татвар 2 (Тогт олцоо бүрдүүлэх 2)				8/1-2 (2x)	9/4-6 (3x)													8/16-19 (4x)					3/7,8 (2x)				8/19-21 (3x)												14	0.70		
	Ишигүро Хидеаки	ОУ татвар 3 (Хүний нөөц бэлтгэх)	2/20-22 (3x)		7/3-7 (4x)	8/1-3 (3x)		11/20-23 (4x)	12/18-19 (2x)	3/15,16 (2x)	4/1-14 (4x)	7/9-11 (3x)	8/17-19 (3x)	11/6-8 (3x)	12/3,4 (2x)	2/5,6 (2x)	3/1,2 (2x)	4/19,22 (2x)	8/15,16 (2x)													11/22 (1x)										42	2.10	
	Косака Мицүрү	Татвар хураалт 1 (Хууль эрх зүй)	2/20-22 (3x)			8/1-3 (3x)	9/4-6 (3x)	10/15-19 (5x)	11/20-24 (3x)	1/10-11 (10x)	3/13-16 (4x)	5/14-18 (5x)	6/13-17 (4x)	7/9-11 (3x)	8/17-19 (3x)	10/28-30 (3x)	11/3-6 (3x)	1/15,16 (2x)	2/5-8 (4x)	3/7,8 (2x)	4/19,22 (2x)	5/1,2 (2x)	7/1,2 (2x)	8/1-3 (3x)	10/1 (1x)	11/26 (1x)	1/16,17 (2x)															85	4.25	
	Күмакүра Шигео	Татвар хураалт 2 (Үйл ажиллагаа)	2/20-22 (3x)		5/22,23 (2x)	6/27-30 (4x)				3/15,16 (2x)	4/10,11 (2x)	5/10,11 (2x)	7/9-11 (3x)	8/1-13 (4x)	9/1-4 (4x)	10/17-19 (3x)	11/23-25 (3x)	1/21,22 (2x)	2/27,28 (2x)	5/16,17 (2x)	7/1,2 (2x)	8/1,2 (2x)																					49	2.45
	Сандагсүрэн Нармандах	Зохицуулалт (Монголд суурин байх)	2/20-28 (Үүнгээс 7x)	4/3-21 (11x)	5/1-15 (6x)	6/14-30 (13x)	8/5-31 (18x)	9/1-28 (18x)	11/1-30 (20x)	1/8-31 (18x)	2/1-28 (18x)	4/1-30 (10x)	6/1-30 (6x)	8/1-31 (8x)	10/1-31 (7x)	12/1-31 (8x)	2/1-28 (6x)	4/1-30 (4x)	6/1-30 (4x)	8/1-31 (4x)	10/1-31 (2x)	12/1-31 (1x)																						330
Кобаяши Коо	Зохицуулалт 2	2/20-24,27,28 (7x)									4/10-18 (4x)	5/10,11 (2x)							12/3,4 (2x)	1/15,16 (2x)	2/5-8 (3x)	3/7,8 (2x)	4/22 (1x)	5/16 (1x)																			24	1.20
																																								Гүйцэтгэл		678	33.90	

Монгол, Японд нийт гүйцэтгэл	1764	70.10
------------------------------	------	-------

Тайлан	YAT V1	WP V1	Monitoring V1	Сургалтын хөтөлбөр	Monitoring V2	WP V2	Monitoring V3	Дуудлагын төв тайлан	Monitoring V4	WP V3	Monitoring V5	Дуудлагын төв тайлан	Monitoring V6
	△	△	△	Дотоод үр бүтээж	△	△	△	Хураалтын гарын авлага	△	△	△	Дотоод үр бүтээмжийн тайлан	△
	△	△	△	Суурь судалгаа	△	△	△	Хураалтын гарын авлага	△	△	△	Дотоод үр бүтээмжийн тайлан	△
	△	△	△	Хүний нөөцийн төлөвлөгөө	△	△	△	Хураалтын гарын авлага	△	△	△	Дотоод үр бүтээмжийн тайлан	△
	△	△	△	Татварын ор дуудлагын	△	△	△	Хураалтын гарын авлага	△	△	△	Дотоод үр бүтээмжийн тайлан	△
	△	△	△	Судалгаа шинжилгээ тайлан	△	△	△	Хураалтын гарын авлага	△	△	△	Дотоод үр бүтээмжийн тайлан	△

Хавсралт 5.

Сургалтанд хамрагдагсдын мэдээлэл

Япон улсад зохион байгуулсан нэгдэх удаагийн сургалтын хөтөлбөр

Он сар	Цаг	Сургалтын агуулга	Багш, хариуцсан ажилтан		Хэл	Сургалтын байр
			Овог нэр	Албан тушаал		
2/23 (Пүрэв)	10:00-12:00	ЖАЙКА товч зааварчилгаа	Хариуцсан ажилтан	JICA Токио	Япон	JICA Токио SR402
	12:00-12:30	Нээлтийн үйл ажиллагаа	Ивашита Кеничиро	Кинюүзаисэи судалгааны холбоо	Яп	
	13:30-17:00	Японы татвар хураалтын тогтолцоо (Японы ТЕГ)	Оташи	ТЕГ, Татварын дээд сургууль	Яп	
2/24 (Баасан)	9:30-12:30	Татварын өр дуудах төвийн сэтгэл зүйн эрүүл мэндийн сургалт	Күгимия Эцүко	Жаиро нэгдсэн консалтинг	Яп	JICA Токио SR402
	13:30-17:00					
2/27 (Даваа)	9:30-12:00	Японы олон нийтийн дуудлага худалдааны тогтолцоо	Кумакура Шигео	JICA төслийн мэргэжилтэн	Яп	ТЕГ-ын өр дуудах төв (Токио хуулийн хэлтэс Нагано)
	14:00-17:30	ТЕГ-ын өр дуудах төвтэй танилцах				
	14:10-14:15	Өр дуудах төвийн даргын мэндчилгээ	Төвийн дарга Аита		5 давхар хурлын өрөө	
	14:15-15:00	Товч танилцуулга	Төвийн дарга Аита Харата ахлах			
	15:00-15:30	Ахлах байцаагчийн ажил үүргийн талаарх танилцуулга Тоног төхөөрөмжийн тайлбар	Тамүра мэргэжилтэн			
	15:40-16:10	Төвийн үйл ажиллагаатай танилцах	Төвийн дарга Аита Харата ахлах Тамүра мэргэжилтэн Камэвари хяналтын хэсгийн дарга	Маншён өрөө (Камэвари хяналтын хэсгийн дарга) ОР өрөө (Харата ахлах)	Яп	
	16:10-16:15	Татвар хураалтын газрын даргын мэндчилгээ	Татварын орлогын хэлтсийн дарга Окамура			
	16:15-16:35	Сургалтад хамрагсдын илтгэл	Суралцагсад	JICA захиргааны санхүүгийн багийн хэлтсийн дарга		
	16:45-17:25	Асуулт хариулт	Төвийн дарга Аита Харата ахлах Тамүра мэргэжилтэн Камэвари хяналтын хэсгийн дарга	5 давхар хурлын өрөө		
17:25-17:30	Сургалтад хамрагсдын төлөөлөгч талархал илэрхийлэх					
2/28 (Мягмар)	9:30-10:30	“Такс Спэйс Үэно” танилцах	Үэяма олон нийттэй харилцах албаны ажилтан	Үэно татварын алба	Яп	Үэно татварын алба
	12:30-14:00	Асуудал шийдвэрлэх санал солилцох хурал	Косака Мицүрү Кумакура Шигео	JICA төслийн мэргэжилтнүүд	Яп	JICA Токио SR402
	14:00-15:30	Үнэлгээ өгөх, батламж гардуулах арга хэмжээ	Кэнжи Ишизүка	JICA үйлдвэрлэлийн хөгжил, нийтийн бодлогын хэлтэс	Яп	

Сургалтанд хамрагдсан байцаагчдын нэрс

№	Овог нэр	Албан тушаал
1	Балсан ГАНБОЛД	ТЕГ, Татвар төлөгчтэй харилцах газрын дарга
2	Санжаа ЦЭРЭНЖАМЦ	ТЕГ, Татвар төлөгчтэй харилцах газар, Өр ногдол дуудах төвийн татварын улсын ахлах байцаагч
3	Эрдэнэбилэг ЗОЛЖАРГАЛ	ТЕГ, Татвар төлөгчтэй харилцах газар, Өр ногдол дуудах төвийн татварын улсын байцаагч
4	Намхайнямбуу БОЛДБАЯР	ТЕГ, Татвар төлөгчтэй харилцах газар, Өр ногдол дуудах төвийн татварын улсын байцаагч
5	Дорж	ТЕГ, Татвар төлөгчтэй харилцах газар, Өр ногдол дуудах

	ДАВААСҮРЭН	төвийн татварын улсын байцаагч
6	Магсаржав ЦЭВЭЭНГЭРЭЛ	ТЕГ, Татвар төлөгчтэй харилцах газар, Өр ногдол дуудах төвийн татварын улсын байцаагч
7	Бямба ЖАРГАЛСАЙХАН	ТЕГ, Татвар төлөгчтэй харилцах газар, Өр ногдол дуудах төвийн татварын улсын байцаагч
8	Чулуунтогтох АЛЬГИРМАА	ТЕГ, Татвар төлөгчтэй харилцах газар, Өр ногдол дуудах төвийн татварын улсын байцаагч
9	Ганзориг АГИЙМАА	ТЕГ, Татвар төлөгчтэй харилцах газар, Өр ногдол дуудах төвийн татварын улсын байцаагч
10	Дархайжав ТУНГАЛАГ	ТЕГ, Орлогын газрын татварын улсын байцаагч
11	Цэдэнпил АЛТАНЦЭЦЭГ	ТЕГ, Орлогын газрын татварын улсын ахлах байцаагч
12	Доржпүрэв БАЗАР	Сонгинохайрхан дүүргийн татварын хэлтсийн дарга
13	Нохойжав ГАНБААТАР	ТЕГ, Сургалтын төвийн багш
14	Дандар ЭНХТУЯА	ТЕГ, Орлогын газрын татварын улсын ахлах байцаагч
15	Намсрайжав АМАРБАЯСГАЛАН	Чингэлтэй дүүргийн татварын хэлтэс орлогын тасгийн дарга

Япон улсад зохион байгуулсан хоёрдах удаагийн сургалтын хөтөлбөр

Огноо	Хугацаа	Сургалтын агуулга	Багш, хариуцсан ажилтан		Хэл	Сургалтын байр
			Нэр	Албан тушаал		
4/12 (Пүрэв)		Япон улсад ирэх				
4/13 (Баасан)	10:00-12:00	ЛІСА Токио танилцуулга	Хариуцсан ажилтан	ЛІСА Токио	Япон	ЛІСА, Токио SR403
	12:00-12:30	Хөтөлбөрийн танилцуулга	Окүяма Коотаро Ямада Ризэко	Татварын дээд сургууль, профессор ТДС, багш	Япон	
	13:30-16:30	Давтлага хичээл, жишээн дээр ажиллахад анхаарах асуудлууд	Окүяма Коотаро Ямада Ризэко	ТДС, профессор ТДС, багш	Япон	
4/14 (Бямба)		Амралт				
4/15 (Ням)		Амралт				
4/16 (Даваа)	9:30-12:30	Жишээн дээр ажиллах ① (Монголын жишээ)	Окүяма Коотаро Ямада Ризэко	ТДС, профессор ТДС, багш	Япон	ЛІСА Токио SR406
	14:00-16:30	Шиба татварын албатай танилцах аялал	Саго Сүмио ОУТ-ын мэргэжилтэн	Шиба татварын албаны дарга	Япон	Шиба ТА
4/17 (Мягмар)	9:30-12:30	Жишээн дээр ажиллах ② (Монголын жишээ)	Окүяма Коотаро Ямада Ризэко	ТДС, профессор ТДС, багш	Япон	ЛІСА Токио SR402
	13:30-16:30	Жишээн дээр ажиллах ③ (Монголын жишээ)				
4/18 (Лхагва)	9:30-12:30	Жишээн дээр ажиллах ④ (Монголын жишээ)	Окүяма Коотаро Ямада Ризэко	ТДС, профессор ТДС, багш	Япон	ЛІСА Токио SR402
	13:30-16:30	Жишээн дээр ажиллах ⑤ (Монгол, Японы жишээ)				
	17:00-18:00	Үнэлгээний хурал, хаалтын ёслол	Ишизүка Кэнжи	ЛІСА үйлдвэрлэлийн хөгжил, нийтийн бодлогын хэлтэс		
4/19 (Пүрэв)		Монгол буцах				

Сургалтанд хамрагдсан байцаагчдын нэрс

Нэр	Албан тушаал
Цүлтэм ХАНДАА	УТОХГ-ын Татварын хяналт шалгалтын хэлтсийн дарга
Бахнаа БАДАМЦЭЦЭГ	ТЕГ-ын Сургалтын төвийн дарга
Цэрэндорж БАЯРМАА	ТЕГ-ын Дотоод аудитын газрын ТУАБ
Алтанцэцэг СУВДАА	ТЕГ-ын Татвар төлөгчтэй харилцах газрын ТУБ
Хөхөө СУВД-ЭРДЭНЭ	ТЕГ-ын Төрийн захиргааны удирдлагын газрын ТУБ
Сэмбээ ГҮНЖИНЛХАМ	ТЕГ-ын Татварын үйлчилгээний төвийн ТУБ
Баатар БАТЧИМЭГ	ТЕГ-ын Татварын үйлчилгээний төвийн ТУБ
Намсум ТУУЛ	Сургалтын төвийн ТУБ
Шунайбаатар ЭНХЖАРГАЛ	УТОХГ-ын Татварын хяналт шалгалтын хэлтсийн ТУБ
Пүрэвгял ОТГОНСҮРЭН	УТОХГ-ын Татварын хяналт шалгалтын хэлтсийн ТУБ
Отгоншар ЦЭНД-АЮУШ	НТГ-ын Татварын хяналт шалгалтын хэлтсийн ТУБ
Жүгдэр ЭРДЭНЭБҮРЭН	НТГ-ын Захиргааны хэлтсийн ТУБ
Санжид ДҮҮБАЯР	Өмнөговь аймгийн Татварын хэлтсийн ТУБ
Цэвэгжав ӨНӨРМӨНХ	Орхон аймгийн татварын хэлтсийн ТУБ
Сумьяа НАРАНБААТАР	Дорнод аймгийн Татварын хэлтсийн ТУБ

Япон улсад зохион байгуулсан гуравдах удаагийн сургалтын хөтөлбөр

Он сар	Цаг	Сургалтын агуулга	Багш, хариуцсан ажилтан		Хэл	Сургалтын байр
			Овог нэр	Албан тушаал		
1/28 (Даваа)		Японд ирэх				
1/29 (Мягмар)	10:00-11:50	ЖАЙКА товч зааварчилгаа	Хариуцсан ажилтан	ЛСА Токио	Яп	ЛСА Токио SR304
	12:00-13:00	Хөтөлбөрийн танилцуулга	Кожима Нобүко Окүяма Коотаро Ямада Риэко Орикаса Наоми Ивасаки Акихоро Инагаки Асүка	ТДС, ОУХТ тасгийн дарга ТДС, Профессор багш ТДС, Боловсролын ажилтан ТДС, мэргэжилтэн ТДС, нэгжийн дарга ТДС, ахлах ажилтан	Яп	
	14:00-17:00	Монгол улсын үнэ шилжилтийн татварын тогтолцоо болон хэрэгжилтийн өнөөгийн байдал (Суралцагчдаас хийх тайлбар, танилцуулга)	Суралцагчдын төлөөлөгч		Яп	
	17:30-18:45	Татварын дээд сургуулийн захиралын санал солилцох уулзалт	Ниномия хэлтсийн дарга Кожима Нобүко Ажилчид	ТДС, Судалгааны хэлтсийн дарга ТДС, ОУХТ тасгийн дарга ТДС, Олон улсын хамтын туслалцаа үзүүлэх тасгийн албан хаагчид	Яп	
1/30 (Лхагва)	9:30-12:30	Үнэ шилжилтийн татварын тогтолцооны талаар I	Камия Акио	Профессор багш	Яп	ЛСА Токио SR304
	13:30-16:30	Үнэ шилжилтийн татварын тогтолцооны талаар II	Камия Акио	Профессор багш	Яп	
1/31 (Пүрэв)	9:30-12:30	Үнэ шилжилтийн татвар ногдуулалт, хяналт шалгалт I	Окүяма Коотаро	Профессор багш	Яп	ЛСА Токио SR304
	13:30-16:30	Үнэ шилжилтийн татвар ногдуулалт, хяналт шалгалт II	Окүяма Коотаро	Профессор багш	Яп	

2/1 (Баасан)	9:30-12:30	Жишээндээр суралцах I	Камия Акио	Профессор багш	Яп	JICA Токио SR304
	13:30-16:30	Жишээндээр суралцах II	Окүяма Коотаро	Профессор багш	Яп	
2/2 (Бямба)		Амралт				
2/3 (Ням)		Амралт				
2/4 (Даваа)	10:00-11:30	Олон улсын татварын орчинд гарч буй өөрчлөлт	Хүкүда Такаши	KPMG татварын зөвлөх ААН	Яп	KPMG татварын зөвлөх ААН
	14:00-15:00	Үнэлгээний хурал, хаалтын ажиллагаа	Кожима Нобүко Камия Акио Окүяма Коотаро Орикаса Наоми Ивасаки Акихоро Мацүока Инагаки Асүка Огата Эрина	ТДС, ОУХТ тасгийн дарга Профессор багш Профессор багш ТДС, мэргэжилтэн ТДС, нэгжийн дарга ТДС, Боловсролын ажилтан ТДС, ахлах ажилтан JICA, үйлдвэрлэлийн хөгжил, нийтийн бодлогын хэлтэс	Яп	JICA Токио SR304

Сургалтанд хамрагдсан байцаагчдын нэрс

Овог нэр	Албан тушаал
Орсоо ТЭНГИС	ТЕГ, Татварын хяналт шалгалт арга зүйн газрын даргын үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч
Чинбат ЭРДЭНЭЧИМЭГ	ТЕГ, Татварын удирдлага хамтын ажиллагааны газрын татварын улсын ахлах байцаагч
Батцэнгэл АРИУНЧИМЭГ	ТЕГ, Татварын удирдлага хамтын ажиллагааны газрын татварын улсын байцаагч
Бямбадорж БИЛГҮҮН	ТЕГ, Төрийн захиргааны удирдлагын газрын татварын улсын байцаагч
Жамбалдорж ЦЭРЭНЦОО	ТЕГ, Татвар төлөгчтэй харилцах газрын татварын улсын байцаагч
Сэрээндорж ТӨГСЖАРГАЛ	УТОХГ-ын Эрдэс баялаг, олон улсын татварын хэлтсийн татварын улсын ахлах байцаагч
Цоодол ДЭЛГЭРМАА	УТОХГ-ын Эрдэс баялаг, олон улсын татварын хэлтсийн татварын улсын байцаагч
Халзан АЛТАНХҮҮ	УТОХГ-ын Захиргааны хэлтсийн татварын улсын байцаагч
Нямбаатар МӨНХДАВАА	УТОХГ-ын Татварын хяналт шалгалтын хэлтсийн татварын улсын байцаагч
Цэдэнбалжир ИШЖАМЦ	УТОХГ-ын Татварын хяналт шалгалтын хэлтсийн татварын улсын байцаагч
Ганбаатар БАНЗРАГЧ	УТОХГ-ын Татварын орлогын хэлтсийн татварын улсын байцаагч
Дугуйцагаан НАРАНЦЭЦЭГ	Сүхбаатар дүүргийн татварын хэлтсийн Захиргааны тасгийн дарга
Санжид ДҮҮБАЯР	Өмнөговь аймгийн татварын хэлтсийн Эрсдэл, статистикийн тасгийн дарга
Наранцэцэг БОЛОРЧИМЭГ	УТОХГ-ын Татварын хяналт шалгалтын хэлтсийн татварын улсын байцаагч

Хавсралт 6.

Нийлүүлсэн тоног төхөөрөмжийн жагсаалт

*The Project for Enhancing Tax Collection Operation and International Tax issues of
Mongolian Tax Administration in Mongolia*

CERTIFICATE OF HANDOVER

To: JICA Mongolia Office

Re: The Project for Enhancing Tax Collection Operation and International Tax issues of Mongolian
Tax Administration in Mongolia

This certificate of handover is to certify that the equipment in the attached list, which shall be
utilized for the Project for Enhancing Tax Collection Operation and International Tax Issues of
Mongolian Tax Administration in Mongolia, have been handed over properly to General
Department of Taxation, Mongolia, as of September 11, 2017.

Attached: List of Equipment

September 20, 2017

(Signature) _____

Commissioner
General Department of Taxation,
Mongolia

For witness

(Signature) _____

Iwashita
Team Leader/ Chief Expert
JICA Project Team

*The Project for Enhancing Tax Collection Operation and International Tax issues of
Mongolian Tax Administration in Mongolia*

**ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖИЙН ЖАГСААЛТ
(LIST OF EQUIPMENT)**

Тоног төхөөрөмжийн худалдан авалт: Чингэлтэй, Сонгинохайрхан дүүргийн татварын албад шаардлагатай тоног төхөөрөмжийн худалдан авалт.
(Purchase of necessary equipment for Chingeltei and Songino-khairkhan Tax Offices.)

Place of Delivery: Chingeltei District Tax Office (40 pcs)
Songino-khairkhan Tax Office (32pcs)

Date of Handover: 20th September, 2017

Д/Д	Тоног төхөөрөмжийн нэр (Item)	Тоо (Qty)	Нэгжийн үнэ (Unit price)	Нийт үнэ (Total)
1	Desktop Computer	72	1,743,000.00	125,496,000.00
2	Operator local telephone	10	131,000.00	1,310,000.00
3	Professional earphone	10	223,000.00	2,230,000.00
	VAT			12,903,600.00
	НИЙТ (Total)			141,939,600.00

Хүлээлгэн өгсөн:
(For the Supplier)

“Монголын Татварын Албаны татвар хураалтын үйл ажиллагаа болон олон улсын татварын асуудлыг боловсронгуй болгох төсөл”-ийг төлөөлж

(For “The project for enhance tax collection operation and international tax issues of Mongolia tax administration in Mongolia”)

С.Нармандах /Төслийн мэргэжилтэн/
(S.Narmandakh /Project expert/)

Хүлээн авсан:
(For the End-User)

Татварын Ерөнхий Газар
(General Department of Taxation)

Г.Батсайхан /Мэдээлэл Технологийн статистикийн төвийн дарга/
(G.Batsaikhan /Head, Information technology and statistics center/)

Л.Бямбадорж /Санхүү хөрөнгө оруулалтын хэлтсийн дарга/
(L.Byambadorj /Head, Finance and investment division/)

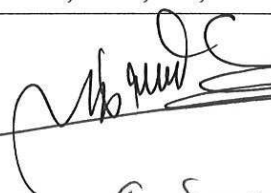

Б.Бямбасүрэн /Нягтлан бодогч/
(B.Byambasuren/Accountant/)

О.Баяраа /Аж ахуйн ажилтан/
(O.Bayaraa /Book keeper/)

*The Project for Enhancing Tax Collection Operation and International Tax issues of
Mongolian Tax Administration in Mongolia*

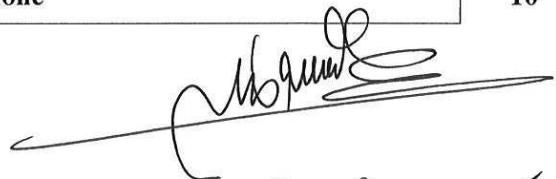
Техникийн үзүүлэлтүүд ба тоо ширхэг
(Specification and Quantity of Equipment)

Тоног төхөөрөмж (Item)		Qty
1	Desktop Computer	
	Model	Dell Optiplex 3050
	CPU	Intel Core™ i5-7500 Processor (6M Cache, 3.8-GHz, 7 th generation)
	RAM	8GB DDR4 2400Mhz (4gb*2)
	HDD	500GB SATA
	Video Card	Integrated Graphics
	Ports	<ul style="list-style-type: none"> • 8 External USB: 4xUSB3.1Gen 1 • RJ-45 • Display port1.2 • HDMI 1.4 • Universal Audio Jack • Line-out • VGA • Serial+PS/2 (optional)
	Optical Drivers	DVDRW
	Keyboard Mouse	Standard USB (Wireless is preferred)
	Monitor	22" P2217H LED
2	Operator local telephone	
	Phone Features	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 1 VoIP account ❖ Call hold, mute, DND ❖ One-touch speed dial, hotline ❖ Call forward, call waiting, call transfer ❖ Group listening, SMS ❖ Redial, call return, auto answer ❖ Local 3-way conferencing ❖ Direct IP call without SIP proxy ❖ Ring tone selection/import/delete ❖ Set date time manually or automatically ❖ Dial plan ❖ XML Browser, action URL/URI ❖ Feature keys ❖ 6 features keys: message, headset, redial, tran,

**The Project for Enhancing Tax Collection Operation and International Tax issues of
Mongolian Tax Administration in Mongolia**

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ mute, hands-free speakerphone ❖ 5 navigation keys ❖ Volume control keys 	
Other Physical Features	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wall mountable ❖ External universal AC adapter (optional) : AC 100~240V input and DC 5V/600mA output ❖ Power consumption (PSU): 1.2-1.9W ❖ Power consumption (PoE): 1.8-2.3W ❖ Dimension(W*D*H*T): ❖ 185mm*188mm*143mm*38mm ❖ Operating humidity: 10~95% ❖ Operating temperature: -10~50°C 	
Audio Features	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Codec: G.711(A/μ), G.723.1, G.729AB, G.726, iLBC ❖ DTMF: In-band, Out-of-band (RFC 2833) and SIP INFO ❖ Full-duplex hands-free speakerphone with AEC VAD, CNG, AEC, PLC, AJB, AGC 	
IP-PBX Features	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Anonymous call, anonymous call rejection ❖ Hot-desking, emergency call ❖ Message Waiting Indicator (MWI) ❖ Voice mail, call park, call pickup ❖ Intercom, paging, music on hold ❖ Call completion 	
Interface	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 2xRJ45 10/100M Ethernet ports ❖ Power over Ethernet (IEEE 802.3af), class 2 ❖ 1xRJ9 (4P4C) handset port ❖ 1xRJ9 (4P4C) headset port 	
Network and Security	<ul style="list-style-type: none"> ❖ SIP v1 (RFC2543), v2 (RFC3261) ❖ NAT transverse: STUN mode Proxy mode and peer-to-peer SIP link mode ❖ IP assignment: static/DHCP, HTTP/HTTPS web server Time and date synchronization using SNTP UDP/TCP/DNS-SRV (RFC 3263) ❖ QoS: 802.1p/Q tagging (VLAN), Layer 3 ToS, DSCP SRTP for voice Transport Layer Security (TLS) HTTPS certificate manager AES encryption for configuration file Digest authentication using MD5/MD5-sess IEEE802.1X, IPv6 	
3	Professional earphone	10

CERTIFICATE OF HANDOVER

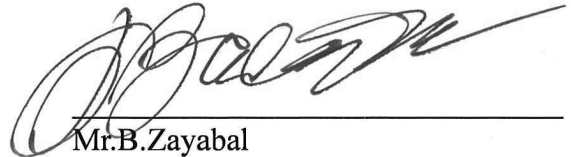
To: JICA Mongolia Office

Re: The Project for the Enhancing Tax Collection Operation and International Tax Issues of Mongolian Tax Administration Phase 2

This certificate of handover is to certify that the following equipment, which shall be utilized for the Project for the Enhancing Tax Collection Operation and International Tax Issues of Mongolian Tax Administration Phase 2, have been handed over properly to the General Department of Taxation of Mongolia, as of January 24, 2020 with permission of continuously utilizing during the additional dispatching period of the experts till March 31, 2020.

- 1) Name of equipment : Copier, Canon iR2535/2545 UFR II LT
- 2) Quantity : 1 (One)
- 3) Place of delivery : General Department of Taxation, Mongolia
- 4) Date of handover : January 24, 2020

January 24, 2020

Mr. B. Zayabal
Commissioner
General Department of Taxation
Mongolia

for witness

Mr. Iwashita Kenichiro
Chief Expert/Team Leader
JICA Expert Team

Хавсралт 7.

Хамтарсан удирдах хорооны хуралдааны тэмдэглэл

MINUTES OF MEETINGS BETWEEN
JAPAN INTERNATIONAL COOPERATION AGENCY
AND
THE GENERAL DEPARTMENT OF TAXATION OF MONGOLIA
AT
THE FIRST JOINT COORDINATING COMMITTEE MEETING
FOR
THE PROJECT FOR THE ENHANCING TAX COLLECTION OPERATION
AND INTERNATIONAL TAX ISSUES OF MONGOLIAN TAX
ADMINISTRATION Phase 2

The Joint Coordinating Committee (hereinafter referred to as "JCC") was organized between the Japan International Cooperation Agency (hereinafter referred to as "JICA") and the General Department of Taxation (hereinafter referred to as "GDT") regarding the Project for the Enhancing Tax Collection Operations and Resolving International Tax Issues in Mongolian Tax Administration Phase2 (hereinafter referred to as "the Project").

JICA and GDT confirmed their mutual understanding and matters agreed to in the discussions attached hereto.

Ulaanbaatar, 14th April, 2017

Mr. Hiroyuki Kawanishi
Executive Advisor to the Director General,
Industrial Development and Public Policy
Department,
Japan International Cooperation Agency
Japan

Mr. L. Zorig
Commissioner
General Department of Taxation
Mongolia

Mr. Kenichiro Iwashita
Chief Advisor of the Project for the
Enhancing Tax Collection Operation and
International Tax Issues of Mongolian Tax
Administration Phase2

I. INTRODUCTION

Upon successful completion of the Phase I of the Project for the Enhancing Tax Collection Operation and International Tax Issues of Mongolian Tax Administration” under the JICA Technical Assistance, the Phase II has been decided to implement as requested by the Government of Mongolia. The Project shall commence upon discussion and acceptance of the Work Plan by this JCC meeting. A Baseline survey on determining present situation of the tax administration at the time of Project commencement has been conducted.

II. SPECIFIC ISSUES CONFIRMED ON THE PROJECT

1. Work Plan

Both parties have reached agreement on the content of the Work Plan. If there are any changes during the project’s implementation stages, agreement will be reached through discussions via the JCC as appropriate. (ANNEX I).

2. Pilot Organization

The GDT has recommended that the Chingeltei and Songinokhairkhan district tax offices be targeted as pilots for increasing internal work efficiency of tax collection administration. JICA will determine the appropriateness of these two tax offices based on a survey by experts and come up with further solution.

3. Baseline Survey

The results of the baseline survey were confirmed by the GDT and JICA project teams. While there is no need to change the Work Plan at the present stage, the JICA project team will confirm the results through further local checks. (ANNEX II).

4. PDM Changes

Regarding PDM, both side agreed upon to remove "Tax collection rate per operator at the.." from “Objectively Verifiable Indicator 2” of the Overall Goal.

III. OTHER ITEMS OF DISCUSSION

1. Joint Coordination Committee (JCC)

JCC composition in charge of overseeing, supporting and cooperating with the Project activities was approved by the GDT Commissioner’s Resolution #A/77 dated on 5 April 2017. Names of members currently holding positions of the approved structure are provided in ANNEX III.

12

By [Signature]

2. JCC Member

JICA requested GDT to include the Ministry of Finance as a member of the JCC. GDT decided to consider this issue and respond to JICA after consultation with Ministry of Finance, Mongolia.

3. Selection of Core Staff of International Taxation

JICA requested to select core staffs of international taxation from various departments related with international taxation. GDT agreed this point and requested the project expert advice on this matter.

4. Further Assistance

The GDT requested further assistance from JICA when it became necessary for work that exceeded the scope of agreement of this work plan due to amendment of the law and regulation. JICA stated that if the request of GDT to be added falls within the scope of project purpose of this project, it will be examined.

ANNEX I.	Work Plan
ANNEX II.	Baseline Survey Report
ANNEX III.	JCC Member List
ANNEX IV.	List of Participants

21

MINUTES OF MEETINGS BETWEEN
JAPAN INTERNATIONAL COOPERATION AGENCY
AND
THE GENERAL DEPARTMENT OF TAXATION OF MONGOLIA
AT
THE SECOND JOINT COORDINATING COMMITTEE MEETING
FOR
THE PROJECT FOR THE ENHANCING TAX COLLECTION OPERATION
AND INTERNATIONAL TAX ISSUES OF MONGOLIAN TAX
ADMINISTRATION Phase 2

The Joint Coordinating Committee (hereinafter referred to as “JCC”) was organized between the Japan International Cooperation Agency (hereinafter referred to as “JICA”) and the General Department of Taxation (hereinafter referred to as “GDT”) regarding the Project for the Enhancing Tax Collection Operation and International Tax Issues of Mongolian Tax Administration Phase2 (hereinafter referred to as “the Project”).

JICA and GDT confirmed their mutual understanding and matters agreed to in the discussions attached hereto.

Ulaanbaatar, 5th October, 2017

Mr. Mutsumi Sato
Chief Representative
JICA Mongolia Office
Japan International Cooperation Agency
Japan

Mr. D. Zandanbat
Commissioner
General Department of Taxation
Mongolia

Mr. Kenichiro Iwashita
Chief Expert/Team Leader
JICA Expert Team

Mr. B. Dorjsembed
Director General
Development Financing Department
Ministry of Finance
Mongolia

I. INTRODUCTION

The Project has commenced upon discussion and acceptance of the Work Plan by the first JCC meeting. A Baseline survey on determining present situation of the tax administration at the time of Project commencement has been conducted and its result has accepted by the JCC. During the period, 2 situational changes have been occurred as the Commissioner of the GDT has changed and the Executive Board of the International Monetary Fund (IMF) has approved a three-year extended arrangement under Extended Fund Facility (EFF) for the Government of Mongolia, which welcomes plans to strengthen tax administration. Based on the situation the Project Team has implemented all activities, which have planned in the Work Plan, including supports on tax law reform.

II. SPECIFIC ISSUES CONFIRMED ON THE PROJECT

1. Monitoring Sheet

Both sides confirmed the Project progress by the Monitoring Sheet as attached hereto. (ANNEX I)

2. Work schedule

The deliberation on the General Tax Law is expected to have an impact on the process of tax collection. Even if a tax collection manual for greater efficiency in internal administration was to be created at this point, further broad amendments are likely. Therefore, creating it following the results of the General Tax Law would reduce the burden of GDT's work in the field. Both sides agreed to this approach, and were in accordance over rethinking the work schedule following the results of the General Tax Law amendment and then starting work on the tax collection manual.

3. Tax Collection work efficiency

The project team proposed that the supply of the PCs should be taken into consideration as an opportunity to fundamentally reexamine how the tax collection department carries out its daily tasks. To date, staff have been assigned to taxpayer basis and undertaken both delinquent disposition work and receivables supervision work; however, this will be reorganized into separate oversight of delinquent disposition work and receivables supervision work to increase the efficiency of the internal works of tax offices. The GDT has agreed to implement it on trial basis and both sides agreed to discuss precisely it's time to commence and way to implement.

4. JICA has requested that the automatic notification system of the Call Center to be put into operation immediately, and GDT has agreed to deliver the work schedule after having discussed internally how the issue can be resolved.

III. OTHER ITEMS OF DISCUSSION

1. Selection of Trainers

The GDT has selected 46 appropriate personnel, who will participate as core officials, responsible for International Taxation issues in all trainings, which will be implemented during the Project. The Project experts conducted pre-training for 33 newly selected personnel to eliminate knowledge difference on August, 2017. (ANNEX II)

2. Delivery of Equipment

The contracted supplier delivered 72 PCs. The supplier was selected by the “Limited Competitive Bidding” from the technically and financially qualified suppliers with experience of similar work, the one selected offered the lowest price. The Project team has handed 40 computers to the Chingeltei District Tax Office and 32 computers to the Songinokhairkhan District Tax Office and requested to handle properly to register as the property by the GDT regulation. (ANNEX III)

3. Submission of Translated Materials

The Project Team completed and submitted the “Comprehensive Handbook of Japanese Taxes 2010”, which has been translated on the request of the Deputy Commissioner on May 1, 2017 by the letter No.02/1270.

ANNEX I.	PDM (Project Monitoring Sheet I) PO (Project Monitoring Sheet II)
ANNEX II.	List of Trainees
ANNEX III.	List of Equipment handed over and Technical Specification
ANNEX IV	Recommendation on Package of Tax Laws Provided by JICA Project Experts and Report of Ongoing Progress
ANNEX V.	List of Participants

Handwritten signatures and initials are present at the bottom of the page. On the left, there is a signature that appears to be 'S. M.'. To its right is a larger, more stylized signature. Below these, there are the initials 'K2' and another signature that looks like 'BD'.

MINUTES OF MEETINGS BETWEEN
JAPAN INTERNATIONAL COOPERATION AGENCY
AND
THE GENERAL DEPARTMENT OF TAXATION OF MONGOLIA
AT
THE THIRD JOINT COORDINATING COMMITTEE MEETING
FOR
THE PROJECT FOR THE ENHANCING TAX COLLECTION OPERATION
AND INTERNATIONAL TAX ISSUES OF MONGOLIAN TAX
ADMINISTRATION Phase 2

The Joint Coordinating Committee (hereinafter referred to as “JCC”) was organized between the Japan International Cooperation Agency (hereinafter referred to as “JICA”) and the General Department of Taxation (hereinafter referred to as “GDT”) regarding the Project for the Enhancing Tax Collection Operation and International Tax Issues of Mongolian Tax Administration Phase2 (hereinafter referred to as “the Project”).

JICA and GDT confirmed their mutual understanding and matters agreed to in the discussions attached hereto.

Ulaanbaatar, 27th April, 2018

Mr. Mutsumi Sato
Chief Representative
JICA Mongolia Office
Japan International Cooperation Agency
Japan

Mr. B. Zayabal
Deputy Commissioner
General Department of Taxation
Mongolia

Mr. Kenichiro Iwashita
Chief Expert/Team Leader
JICA Expert Team

Mr. T. Batkhuu
Director General
Development Financing Department
Ministry of Finance
Mongolia

I. INTRODUCTION

The Project has commenced upon discussion and acceptance of the Work Plan by the first JCC meeting. A Baseline survey on determining present situation of the tax administration at the time of Project commencement has been conducted and its result has accepted by the JCC. The second JCC was held in October 2017 to confirm the progress of the project.

This 3rd JCC will be held to confirm the progress of the project together with the present situation of tax reform currently underway by the Mongolian government.

II. SPECIFIC ISSUES CONFIRMED ON THE PROJECT

1. Project Progress

The project team explained the progress and future priority points of the project focusing on human resource development and draft tax revision proposal. Both sides shared the project progress as follows:

Output 1:

- Training for selected 46 core-staffs was held between 11-15 Sept., using Japanese international transaction cases. Before the training, baseline data on knowledge and experience of trainees was collected. Practical training was held between 27 Nov. to 1 Dec. 11, using Mongolian international transaction cases.
- Country focused training for the selected 15 core-staffs was held in 12-19 Apr 2018. International transaction cases of Mongolian Taxes which are required for the preparation of training materials are collected and translated for submission to the training organization.

Output 2:

- Regarding legal amendment, WG has formed, including officials from the GDT and the Ministry of Finance. Experts prepared materials on articles which necessary for legal acts such as General Tax law, Corporate Tax Law and Tax Treaties. All prepared materials were distributed to the WG members and explained through the workshops.

Output 3:

- The Project team experts developed recommendations to the Draft of General tax law amendment related to self-enforcement right and other tax measures, which are necessary for tax collection strengthening together with a description of the grounds for incorporating the law and submitted to joint WG with the MOF.

 M. I.B.

 K.2

- Five meetings were organized with the working group to discuss the content of the draft law and the project was amended. The Project team experts started to work under the draft of relevant regulations to be submitted along with the law draft.
- Providing the information needed to develop a Technical Specification related to the development of the tax debt call system.

2. Revisions of the Record of Discussion

Revisions of the Record of Discussion (hereinafter referred to as “RD”) including PDM, JICA explained the draft of revised PDM. GDT agreed to these revisions. JICA and GDT will achieve internal approval for today’s discussion on the revision of PDM and prepare another Minutes of Meetings for official revision of the RD including PDM.

3. Work related to tax law amendment

Work involved in the revision of the tax law is expected to involve enormous work such as preparation of GDT Commissioner Orders, improvement of work involving creation of manual, training of staff. GDT requested Japanese experts’ sufficient support for these matters. JICA promised the necessary input of experts during this project.

4. Work Plan

According to the work plan agreed at the 1st JCC, workplan version 2 will be prepared in May 2018. The JICA Project Team suggested that this workplan version 2 should be prepared after the Parliament approval of the tax law revisions. The contents of tax law revision should be reflected to the workplan. The GDT agreed to this matter.

III. OTHER ITEMS OF DISCUSSION

1. GDT requested translation of the revised version of the OECD model tax convention into Mongolian language for internal use. JICA accepted this request.
2. Mongolia has joined the Inclusive Framework on BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), which brings over 100 countries and jurisdictions to collaborate on the implementation of BEPS package. GDT wishes to receive support in implementing and applying the rules in a consistent and coherent manner, particularly those for which capacity building and requested to JICA for cooperation in finding out what possibilities existed.

S. m . I.B .

OB K.P

ANNEX I

List of Participants

1. GDT:

Mr.B.Zayabal	Deputy Commissioner, General Department of Taxation
Mr.B.Galbadrakh	Acting Head, Tax Administration and Cooperation Department
Mr.L.Nergui	Head, Public Administration and Management Department
Mr.D.Tsogtjargal	Head, Revenue Department
Ms.D.Tsogzolmaa	Head, Taxpayer Communication Department
Mr.G.Batsaikhan	Head, Information and Statistics Center
Ms.B.Badamtsetseg	Head, Training Center
Ms.N.Byambaa	Head, State Budget Revenue and Audit Department

Secretary:

Ms.G.Bulgan	State Tax Inspector, Tax Administration and Cooperation Department
-------------	--

2. JICA:

Mr.Mutsumi Sato	Chief Representative, JICA Mongolia Office
Ms.A.Saikhantuya	Representative
Ms.U.Javkhlan	Officer

3. JICA Project Team:

Mr.Kenichiro Iwashita	Chief advisor/human resource development
Mr.Toshinari Kodera	International Taxation (Tax System)
Mr.Mitsuru Kosaka	Tax Collection (Legal environment)
Mr.Hideaki Ishiguro	International Taxation (Training)
Ms.S.Narmandakh	Project Coordinator
Mr.B.Erdenebaatar	Local Consultant

 . I.B .

 122

MINUTES OF MEETINGS BETWEEN
JAPAN INTERNATIONAL COOPERATION AGENCY
AND
THE GENERAL DEPARTMENT OF TAXATION OF MONGOLIA
AT
THE FOURTH JOINT COORDINATING COMMITTEE MEETING
FOR
THE PROJECT FOR THE ENHANCING TAX COLLECTION OPERATION
AND INTERNATIONAL TAX ISSUES OF MONGOLIAN TAX
ADMINISTRATION Phase 2

The Joint Coordinating Committee (hereinafter referred to as “JCC”) was organized between the Japan International Cooperation Agency (hereinafter referred to as “JICA”) and the General Department of Taxation (hereinafter referred to as “GDT”) regarding the Project for the Enhancing Tax Collection Operation and International Tax Issues of Mongolian Tax Administration Phase2 (hereinafter referred to as “the Project”).

JICA and GDT confirmed their mutual understanding and matters agreed to in the discussions attached hereto.

Ulaanbaatar, 12th September, 2018

Mr. Mutsumi Sato

Chief Representative

JICA Mongolia Office

Japan International Cooperation Agency

Japan

Mr. B. Zayabal

Deputy Commissioner

General Department of Taxation

Mongolia

Mr. Kenichiro Iwashita

Chief Expert/Team Leader

JICA Expert Team

Mr. I. Batkhoo

Director General

Development Financing Department

Ministry of Finance

Mongolia

I. INTRODUCTION

The parties have constantly been overseeing the implementation of the Project against the Work plan discussed and approved by the 1st JCC meeting. 3rd JCC meeting was held in April 2018 where the work performance of the Project in previous year was evaluated and the Work plan was modified taking into consideration the circumstances of activities of the concerned period.

This 4th JCC meeting expects to approve the Work plan for the next year activities of the Project and provide outline on current situation of revisions of the package of tax laws introduced by the Government of Mongolia and other pressing issues related herewith.

II. KEY ISSUES DISCUSSED IN RELATION TO THE PROJECT

1. Progress of the Project

The project progress was identified based on the Monitoring Sheets Version 3 (AnnexII).

Output 1:

- Training designed to eliminate knowledge gaps of tax inspectors uncovered by the training in Japan was conducted during April 30 through May 4, 2018 in line with training curriculum used in the training in Japan. In addition to them, 10 tax auditors from the State Budget Revenue and Control Department, 1 tax inspector from the Risk Management Division and 1 tax inspector from the Tax Audit and Methodology Department of GDT participated in this training.
- Training on transfer pricing cases for 46 staffs selected as to be specialized in international taxation matters was organized during August 27-31, 2018. The participants worked on actual cases and court decisions occurred in Japan and hold a peer discussion on options with regard to how the case can be resolved under legal environment of Mongolia.

Output 2:

- Comprehensive documents compiling legislative acts of Japan and their supporting ordinances and circulars in relation to transfer pricing documentation were prepared and submitted to GDT in April 2018.

KZ

I.B.

- The Project team experts worked in collaboration in developing transfer pricing regulation and are currently expected to provide support in formulating relevant regulations only after the law amendments are passed.

Output 3:

- The Project team experts developed recommendations on provisions which were necessary for tax collection strengthening such as self-enforcement right and other matters regarding collection of taxes to be reflected in the draft revision of the General tax law together with description of the grounds for incorporating them into the law. This recommendation was submitted to joint WG with the MOF and made them incorporated into the draft law.
- The Project team experts worked jointly with the GDT WG in developing accompanying regulations to be passed along with draft laws, and prepared new drafts of regulations such as on secondary obligation of payment of taxes and regulation on granting grace period to payment of taxes, and forms to be used for purposes of such regulations. These drafts and necessary comments were submitted to the WG so that they were incorporated into regulations such as on Sealing and on Conversion into monetary forms that being prepared by the WG.
- The Project team experts provided necessary information required in preparing technical specifications for Tax Debt Call IT System to be utilized by the Call Center. The GDT managed the budget necessary to develop this system approved by MOF and currently takes charge of procurement and implementation of the system.

2. Work Plan

The Project team made briefs on the Work plan modified in line with expectation that the tax package revision would be discussed during fall session of the State Great Khural (Parliament), and got the Plan approved by the JCC members.

3. Activities related to revision of the tax package laws

Upon adoption of revised tax package laws by the Parliament and within the framework of implementing those laws including the General Law of Taxation and Corporate Income Tax Law that incorporate brand new provisions such as on grace period for payment of taxes, self-enforcement, tax priority right, transfer pricing and other international taxation matters, there would arise pressing needs for the GDT to investigate how such matters

K2 S. B. I.B.

BT

involving those new systems are managed in practice, how the problems that might be encountered during the implementation and those areas that require special consideration in formulating supplementing regulations. To this end, the GDT has provided its justification for such needs and submitted its request to JICA Mongolia Office to explore the possibilities to organize a study tour that is out of scope of the Project Plan. JICA has responded to examine possibilities in this regard.

III. OTHER ISSUES

1. As per the GDT request to translate and provide support on using the updated version of OECD Model Tax Convention on Income and on Capital for its internal use, the translation has been completed and currently is under proofreading. The Project team has notified that the printed publication would be delivered for a training purpose.
2. It is expected that the Project would expire at the time of launching implementation of the tax package amendments and accompanying regulations developed jointly with the Project team experts. The GDT therefore has notified that it officially submitted a request for the successor project to MOF providing its justification to extend the Project during implementation phase of the new system and receive necessary consultation and support.
3. The GDT requested to include the following three inspectors into the list of core staff of international taxation, taking into account the job needs of the inspectors.
  - 1) B.Ariunchimeg State Tax Inspector, Tax Administration and Cooperation Department, GDT
  - 2) D.Narantsetseg Head, Administrative division, Sukhbaatar District Tax Office
  - 3) B.Bilguun Official, Administrative Department, GDT

ANNEX I. List of Participants

ANNEX II. Monitoring sheet

ANNEX III. Work Plan Ver 2.

ANNEX I

List of Participants

1. GDT:

Mr.B.Zayabal	Deputy Commissioner, General Department of Taxation
Mr.Ts.Enkhjavkhlan	Acting Head, Tax Administration and Cooperation Department
Mr.L.Nergui	Head, Public Administration and Management Department
Mr.D.Tsogtjargal	Head, Revenue Department
Ms.D.Tsogzolmaa	Head, Taxpayer Communication Department
Mr.G.Batsaikhan	Head, Information and Statistics Center
Ms.B.Badamtsetseg	Head, Training Center
Ms.N.Byambaa	Head, State Budget Revenue and Audit Department

Secretary:

Ms.M.Khaliun   Official, Tax Administration and Cooperation Department

2. JICA:

Mr.Mutsumi Sato	Chief Representative, JICA Mongolia Office
Ms.A.Saikhantuya	Representative
Ms.U.Javkhlan	Officer

3. JICA Project Team:

Mr.Kenichiro Iwashita	Chief advisor/human resource development
Mr.Toshinari Koderu	International Taxation (Tax System)
Mr.Mitsuru Kosaka	Tax Collection (Legal environment)
Mr.Shigeo Kumakura	Tax Collection (Operation)
Ms.S.Narmandakh	Project Coordinator
Mr.B.Erdenebaatar	Local Consultant

102 I.B.

MINUTES OF MEETINGS BETWEEN
JAPAN INTERNATIONAL COOPERATION AGENCY
AND
THE GENERAL DEPARTMENT OF TAXATION OF MONGOLIA
AT
THE FIFTH JOINT COORDINATING COMMITTEE MEETING
FOR
THE PROJECT FOR THE ENHANCING TAX COLLECTION OPERATION
AND INTERNATIONAL TAX ISSUES OF MONGOLIAN TAX
ADMINISTRATION Phase 2

The Joint Coordinating Committee (hereinafter referred to as “JCC”) was organized between the Japan International Cooperation Agency (hereinafter referred to as “JICA”) and the General Department of Taxation (hereinafter referred to as “GDT”) regarding the Project for the Enhancing Tax Collection Operation and International Tax Issues of Mongolian Tax Administration Phase2 (hereinafter referred to as “the Project”).

JICA and GDT confirmed their mutual understanding and matters agreed to in the discussions attached hereto.

Ulaanbaatar, 27th June, 2019

田村 利子

Ms. Eriko Tamura
Chief Representative
JICA Mongolia Office
Japan International Cooperation Agency
Japan

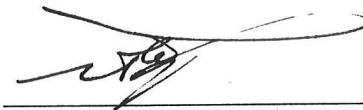

Mr. Kenichiro Iwashita
Chief Expert/Team Leader
JICA Expert Team

Mr. B. Zayabal
Commissioner
General Department of Taxation
Mongolia

Mr. I. Batkhuu
Director General
Development Financing Department
Ministry of Finance
Mongolia

I. INTRODUCTION

The parties have constantly been overseeing the implementation of the Project against the Work plan discussed and approved by the 1st JCC meeting. 4th JCC meeting was held in September 2018 where the work performance of the Project in previous year was evaluated and the Work plan was modified taking into consideration the circumstances of activities of the concerned period.

This 5th JCC meeting expects to confirm the information regarding the revisions of the package of tax laws approved by the Government of Mongolia and other pressing issues related herewith. The Parliament of Mongolia has approved the General Taxation Law, the Corporate Income Tax Law and the Personal Income Tax Law (Tax Package) on 22 March 2019. This is the second largest tax reform in Mongolia in history and these laws are effective from January 1, 2020.

II. KEY ISSUES DISCUSSED IN RELATION TO THE PROJECT

1. Progress of the Project

The project progress was identified based on the Monitoring Sheets Version 3.

Output 1:

- Follow-up review of training participants was conducted in September 2018. The trainees were first asked to fill in the questionnaire related to training and then interviewed by the Project Experts, through physical attendance at participants' work premises, as to how they utilize the knowledge and skills acquired during the training at their work. During the interview the expert got also acquainted with their work activities and provided further recommendations. The report summarizing the review results was submitted to GDT.
- The peer review was conducted in a manner that all training participants were asked to prepare actual cases in advance and demonstrated how they utilize their knowledge and skill acquired from the training.
- The advanced level training was delivered to 14 state tax inspectors during 28 January to 5 February 2019 in Japan and preparatory works for this training have done by the Project team.
- In order to eliminate knowledge gap, a training was hold from 18 March to 22 March 2019 for those who did not attend the training in Japan in February 2019. Inspectors who attended training in Japan had transferred their learning during the training to others.

Output 2:

- Comprehensive documents compiling legislative acts of Japan and supporting ordinances and circulars in relation to transfer pricing documentation were prepared. In particular, the comments were provided and made them reflected in draft regulations such as on General anti-avoidance rule, transfer pricing and determining arm's length price, permanent establishment, and on exchange of information. "Comprehensive guide of Japanese taxes" was translated, bound and submitted to GDT in order to let them refer to advanced cases in Japan.
- Translation of updated edition of the OECD Model Tax Convention on Income and on Capital 2017 was completed in response to GDT request, and got it bound in 100 copies and handed over to GDT.
- The Project Experts reviewed the draft General Law of Taxation and Corporate Income Tax Law, provided necessary recommendation and comments both in written and oral forms reviewed draft regulations and procedures. The following recommendations on improving legal basis of international taxation system have been provided with the GDT. GDT finalized the draft including recommendations from the Project Experts, and it was approved by the Diet on 22 March, 2019:
  - a) Source rules;
  - b) Definition on permanent establishment;
  - c) Transfer pricing methods and transfer pricing documentation;
  - d) General Anti-avoidance Rule (GAAR);
  - e) Mutual agreement procedure;
  - f) Exchange of Information.
  - g) Controlled Foreign Company (CFC) taxation system;
  - h) Thin capitalization tax, and
  - i) Earnings stripping rule.

Output 3:

- Organized monthly meetings with the working group to discuss on contents of draft General Law of Taxation, provided advice and incorporated amendments to the draft law. The Project Experts developed new draft regulations and necessary forms to be attached to such regulations. These include "Regulations on implementation of actions to recover tax arrears from persons with secondary obligation to pay taxes", "Regulation on granting grace period for payment of tax arrears", "Regulation on sealing and seizure of properties and assets" and "Regulation on organizing auctions and conversion into monetary forms through direct contracts".

Recommendation in relation to promoting law awareness among the public is scheduled to be provided after approval of the amendments to the General Law of Taxation.

U15

K 2

2

- The Project Experts have provided the necessary information to develop a technical specification related to the development of the debt call system. GDT should have carried out system development as agreed from the beginning of the project. Necessary budget for development was approved by MOF and the procurement procedure is going on by GDT.

Taxpayer information module of the system was developed by GDT itself and the connection module to the Integrated Tax system of GDT and automatic call modules development is currently under bid.

- Before discussion of the draft law on Parliamentary Standing committees, the Project Experts organized meeting with the working group members from related departments to explain the needs and significance of the newly introduced provisions and also how to provide implementation and other relevant issues.

Recommendation had been provided by the Project Experts team to the GDT for improving legal basis of tax collection system and approved by the Diet on 22 March, 2019. Contents are as follows:

- a) Self-enforcement right of tax authority in tax collection
- b) Priority of national taxes
- c) Secondary obligation of payment of taxes
- d) Granting grace period to payment of taxes
- e) Collection of risky taxes forehand

2. Issues related with providing implementation of the approved tax law package

Regarding the new tax law package, which will come into force on 1 January 2020, GDT is now working on preparation of related regulations based on international taxation and tax collection practice of Japan and other developed countries. These concepts are also fundamental to achieve BEPS minimum standard and Global Forum requirements. GDT also plans to implement activities such as preparation and revision of tax collection manuals, on the job training for the tax officials, who would be in charge of self-enforcement right. The new tax system is formed introducing Japanese experiences, but GDT has lack of the experience of this new tax system, so providing trainings and methodological guidance nationwide are difficult.

With such a background, the additional support by JICA is still necessary. Thus, GDT has requested to continue the JICA support through the Technical Cooperation Project to ensure implementation of the newly introduced tax system at the earliest timing possible.

UB
12

BB
2

3. Approve of Work Plan

Workplan version 3 has prepared in May 2019, reflecting contents of tax law revision. Both sides agreed to implement activities, which is possible to complete during the remained project duration.

4. Change on the PDM

JICA explained the draft of revised PDM. GDT agreed to these revisions. JICA and GDT will achieve internal approval on the revision of PDM and prepare another Minutes of Meetings for official revision of the RD including PDM.

ANNEX I. List of Participants

ANNEX II. Work Plan

UB
K 7

ANNEX I

List of Participants

1. GDT:

Mr.Ts.Enkhjavkhlan	Head, Tax Administration and Cooperation Department
Ms.T.Tamir	Senior Tax Inspector, Revenue Department
Ms.D.Tsogzolmaa	Head, Taxpayer Communication Department
Ms.B.Badamtsetseg	Head, Training Center
Ms.N.Byambaa	Head, State Budget Revenue and Audit Department
Secretary:	
Mr.M.Khaliun	Official, Tax Administration and Cooperation Department

2. JICA:

Ms.Eriko Tamura	Chief Representative, JICA Mongolia Office
Mr. Kensuke Tsuji	Director, Public Governance and Financial Management Team, Industrial Development Department, JICA HQ
Ms.A.Saikhantuya	Representative
Ms.Ts.Buyanjargal	Officer

3. Project Team:

Mr.Kenichiro Iwashita	Chief advisor/human resource development
Mr.Toshinari Kodera	International Taxation (Tax System)
Mr.Mitsuru Kosaka	Tax Collection (Legal environment)
Mr.B.Erdenebaatar	Local Consultant
Ms.S.Narmandakh	Project Coordinator

WB

2

MINUTES OF MEETINGS BETWEEN
JAPAN INTERNATIONAL COOPERATION AGENCY
AND
THE GENERAL DEPARTMENT OF TAXATION OF MONGOLIA
AT
THE SIXTH JOINT COORDINATING COMMITTEE MEETING
FOR
THE PROJECT FOR THE ENHANCING TAX COLLECTION OPERATION
AND INTERNATIONAL TAX ISSUES OF MONGOLIAN TAX
ADMINISTRATION Phase 2

The Joint Coordinating Committee (hereinafter referred to as “JCC”) was organized between the Japan International Cooperation Agency (hereinafter referred to as “JICA”) and the General Department of Taxation (hereinafter referred to as “GDT”) regarding the Project for the Enhancing Tax Collection Operation and International Tax Issues of Mongolian Tax Administration Phase2 (hereinafter referred to as “the Project”).

JICA and GDT confirmed their mutual understanding and matters agreed to in the discussions attached hereto.

Ulaanbaatar, 5th December, 2019

田村 恵子

Ms. Eriko Tamura
Chief Representative
JICA Mongolia Office
Japan International Cooperation Agency
Japan

Mr. B. Zayabal
Commissioner
General Department of Taxation
Mongolia

Mr. Kenichiro Iwashita
Chief Expert/Team Leader
JICA Expert Team

Mr. I. Batkhoo
Director General
Development Financing Department
Ministry of Finance
Mongolia

I. INTRODUCTION

The parties have constantly been overseeing the implementation of the Project against the Work plan discussed and approved by the 1st JCC meeting. 5th JCC meeting was held in June 2019 where the work performance of the Project in previous year was evaluated and the Work plan which was modified taking into consideration the circumstances of activities of the concerned period was approved.

This 6th JCC meeting expects to confirm the achievement of the project.

II. KEY ISSUES DISCUSSED IN RELATION TO THE PROJECT

1. Progress of the Project and Objectively Verifiable Indicators

The project progress was identified based on the Monitoring Sheets Version 4 which has approved by the previous JCC.

1.1 Overall Goals

Mongolian Tax Administration in the field of international taxation and tax collection is further improved.

Objectively Verifiable Indicators:

1. Detection rate of misfiling and non-filing on cross border transaction is increased compared with that of the project completion
2. For future amendment of relevant laws related to the indicator 2-2 of output 2, GDT submits revised proposal to the Ministry of Finance based on their instruction.
3. Tax Debt Center is not decreased or is increased compared with that the project completion.
4. The number of cases dealt as the self-enforcing is increased.

Current status: (Expected to be almost achieved)

It is expected to be almost achieved. Since the revision of laws related to international taxation and collection will be implemented from January 2020, the impact cannot be determined at present, but further tax revenue increases are expected by the enforcement of the law. Detection rate of misfiling and non-filing on cross border transaction has been increased. The tax collection by Tax Debt Center has also been shown to have a positive effect.

For details, refer to the explanation for each Output.

1.2 Project Purpose

Mongolian Tax Administration in the field of international taxation and tax collection is reinforced.

Objectively Verifiable Indicators:

(In the field of International taxation)

1. The number of advanced cases on audit of cross border transaction submitted by trainee during the peer-review is increased compared with that of the beginning of the Project.
2. Knowledge is shared through case studies utilizing information of cross border transaction collected and accumulated during the project period.
3. A proposal on amendment of laws related to the international taxation is submitted by GDT, and received by Ministry of Finance.

(Tax Collection)

4. The number of cases dealt by the Tax Debt Call Center is increased compared with that of the commencement of the Center.
5. Manual submitted by the Project is utilized at another district tax office in Ulaanbaatar on a trial basis.
6. Revenue is recognized as a result of execution of self-enforcing.

Current status (Expected to be almost achieved)

This project supported GDT's efforts to revise international taxation and collection-related tax laws, and greatly contributed to the development of the legal base related to tax administration. In particular, granting self-execution rights to GDT by amending the law is expected to increase the authority of tax officials and contribute to securing future revenues. Accumulation of overseas transaction information and sharing of cases contributed to securing tax revenue through penalty tax, and contributed to improving the capacity of GDT to respond to overseas transaction taxation.

Formulation and improvement efforts of the Tax Debt Call Center were implemented with the cooperation of the project. It contributed to the improvement of the collection ability, such as the increase in the number of delinquency arrangements.

The manual was submitted to GDT. It will be used as a final version at the tax offices throughout Mongolia, not as a pilot district trial.

Since the amended laws will be enforced in January 2020, it is not possible to measure the amount of collection as a result of execution of self-enforcing at present, but GDT will collect the information from January.

For details, refer to the explanation for each output.

1.3 Output 1: Middle and advanced level knowledge and practical skills necessary for international taxation is acquired

Objectively Verifiable Indicators:

1. 80% of the trainees complete training for five times (during three years).
2. 100% of trainees improve their score of the Post-test compared with that of the Pre-test
3. More than half of all the cases submitted in the peer review reach the level of 3.5 as a result of check-list evaluation.

Current status (Expected to be achieved)

1. Except for catch-up training and follow-up training (training received by those who were not core members in the previous phase and who were unable to attend training in Japan), 88.1% of the participants completed the five training sessions.
2. With the exception of those who left the course due to unavoidable circumstances, all participants (100%) scored higher in the comparison of the Pre-Post test.
3. The peer review was conducted on November, 2018 and December, 2019 in a manner that all training participants were asked to prepare actual cases in advance and demonstrated how they utilize their knowledge and skill acquired from the training. In this project, based on the peer review evaluation document, advanced and complex cases were set at 3.5 points. In the first peer review, it was 2.95, less than 3.5. In the second peer review, it was 3.58.

Other activities carried out during this period

- Follow-up review of training participants was conducted twice in September 2018 and 2019. The trainees were first asked to fill in the questionnaire related to training and then interviewed by the Project Experts, through physical attendance at participants' work premises, as to how they utilize the knowledge and skills acquired during the training at their work. During the interview, the expert got also acquainted with their work activities and provided further recommendations. The report summarizing the review results was submitted to GDT.
- The advanced level training for core staffs, responsible for international taxation was held from August 26 for a week.

1.4 Output 2: Foundation of international taxation is further developed

Objectively Verifiable Indicators:

1. International Taxation Division of Strategy and Development Department and Risk Management Department of GDT collect and accumulate information related to the audit on cross border transaction.
2. Japanese project team finalizes a proposal on future taxation reform including establishment of source rules on domestic source income, expansion of systems related to international tax avoidance, and development of system for the elimination of international double taxation.
3. Regulations related to international taxation based on the amended law are issued by GDT.

Current Status (Expected to be achieved)

1. Regarding international taxation organizations, the implementation of this project will address international taxation issues within the State Budget Revenue and Control Department (SBRCD) in addition to the GDT Tax Administration and Cooperation Division (TACD), which deals with international taxation issues. A new unit was established to strengthen the international taxation implementation system.
Accumulation of overseas transaction information began in 2017, and as of September 2019, 309 cases have been reviewed again. As a result, about 240 million yen has been collected in Japanese yen so far.
2. Provided comments and recommendations on a regular basis in relation to provisions on transfer pricing and transfer pricing documentation reflected in the General Law of Taxation for example explanation on transaction difference, how to adjust the difference (difference adjustment 5 methods) and working capital adjustment. Comprehensive documents compiling legislative acts of Japan and their supporting ordinances and circulars in relation to transfer pricing documentation were prepared. In particular, the comments were provided in draft regulations such as General anti-avoidance rule, Mutual Agreement Procedure with foreign tax authorities, Automatic Exchange of Information, regulation on selection and application of the most appropriate method of making transfer pricing adjustment, registration and deregistration, filing and payment of permanent establishment, and regulation on lodging request for foreign tax credit and validating the request.
3. The project expert drafted GAAR draft for regulation. The others were prepared in the form of expert advice on what the GDT prepared. This approach emphasizes ownership.

Currently, it is public comment period for regulations. It will be revised later if necessary, and will be issued within the project period.

1.5 Output 3: Foundation tax collection is strengthened

Objectively Verifiable Indicators:

1. Function and targeted party of the Tax Debt Call Center is reexamined.
2. Manual for Improvement of tax collection and its related work is submitted by the Project and is received by GDT.
3. GDT issues regulations related self-enforcing and completes development of necessary materials including manuals.

Current Status (Expected to be achieved)

1. Since 2017, when GDT revised the Tax Debt Call Center management policy through project support, the percentage of payment commitments has increased, and the number of cases returned to the tax office has decreased. Efficient notification by narrowing down to the following three conditions for the notification target ((1) new occurrence, (2) non-payment of 3 tax areas, and (3) total non-payment by tax item is less than 1 million MNT) Contributed to the implementation. In addition, the strengthening of cooperation between GDT and district tax offices has led to the early resolution of return cases, etc., which has also led to operational efficiency.
2. Based on the revision of the general tax law, JICA project team had drafted a tax collection manual and of written forms and submitted to the GDT on August. After the public comments period, GDT will finilaize the manual.
3. The Project experts developed new draft regulations and necessary forms to be attached to such regulations. These include “Regulations on implementation of actions to recover tax arrears from persons with secondary obligation to pay taxes”, “Regulation on granting grace period for payment of tax arrears”, “Regulation on sealing and seizure of properties and assets” and “Regulation on organizing auctions and conversion into monetary forms through direct contracts”. After the public comments period, GDT will finilaize the regulation including manual.

Other activities carried out during this period

- Trainings for tax officials, necessary for raising awareness of new tax law were held in each Province regional centers and also organized centralized training for Soum tax officials in Ulaanbaatar. Also trainings for all officials, responsible for tax collection in District and the Capital city tax offices were held in GDT. The project expert explained the difference between the old and the new tax law, and the significance of the newly introduced provisions such as self enforcement right.

2. Issues related with the Project implementation

- Both sides confirmed that the progress of the project is proceeding as planned.
- In case where activities such as trial based development of the tax collection manual and providing recommendation on improving internal operations are not finalized resulting from adoption time of revised tax laws, the GDT will become required to develop them on its own, facilitate and enhance their implementation.
- The GDT has currently been handling with the development of necessary software for Tax debt call center. As the failure of this system to be put into operation during the Project period will likely have downstream impact on scheduled activities of the Project in relation to enhancement of operations of the Center, the GDT itself would become supposed to undertake necessary measures to eliminate such risks.
- GDT has requested again to continue the JICA support through the Technical Cooperation Project to ensure implementation of the newly introduced tax system at the earliest timing possible.

ANNEX I. List of Participants

ANNEX I

List of Participants

1. GDT:

Mr.B.Zayabal	Commissioner, General Department of Taxation
Mr.Ts.Enkhjavkhlan	Head, Tax Administration and Cooperation Department
Mr.L.Nergui	Head, Public Administration and Management Department
Mr.D.Tsogtjargal	Head, Revenue Department
Ms.D.Tsogzolmaa	Head, Taxpayer Communication Department
Mr.Kh.Batbayar	Head, Information and Statistics Center
Ms.B.Badamtsetseg	Head, Training Center
Ms.N.Byambaa	Head, State Budget Revenue and Audit Department

Secretary:

Mr.M.Khaliun	Officer, Tax Administration and Cooperation Department
--------------	--

2. JICA:

Ms. Erina Ogata	Deputy Director, Public Governance and Financial Management Team, Industrial Development Department, JICA HQ
Mr. Hidemasa Fukuda	Deputy Director East Asia Division, East and Central Asia and the Caucasus Department, JICA HQ
Ms.A.Saikhantuya	Representative, Governance Sector, JICA Mongolia Office
Ms.Ts.Buyanjargal	Program Officer, JICA Mongolia Office

3. Embassy of Japan:

Mr. Fumiya Niwa	Second Secretary, Embassy of Japan in Mongolia
-----------------	--

3. Project Team:

Mr.Kenichiro Iwashita	Chief advisor/human resource development
Mr.Hideaki Ishiguro	International Taxation (Training)
Mr.Mitsuru Kosaka	Tax Collection (Legal environment)
Mr.B.Erdenebaatar	Local Consultant
Ms.S.Narmandakh	Project Coordinator

MINUTES OF MEETINGS BETWEEN
JAPAN INTERNATIONAL COOPERATION AGENCY
AND
THE GENERAL DEPARTMENT OF TAXATION OF MONGOLIA
AT
THE SEVENTH JOINT COORDINATING COMMITTEE MEETING
FOR
THE PROJECT FOR THE ENHANCING TAX COLLECTION OPERATION
AND INTERNATIONAL TAX ISSUES OF MONGOLIAN TAX
ADMINISTRATION Phase 2

The Joint Coordinating Committee (hereinafter referred to as “JCC”) was organized between the Japan International Cooperation Agency (hereinafter referred to as “JICA”) and the General Department of Taxation (hereinafter referred to as “GDT”) regarding the Project for the Enhancing Tax Collection Operation and International Tax Issues of Mongolian Tax Administration Phase2 (hereinafter referred to as “the Project”).

JICA and GDT confirmed their mutual understanding and matters agreed to in the discussions attached hereto.

Ulaanbaatar, 22th January, 2020

田村 三子

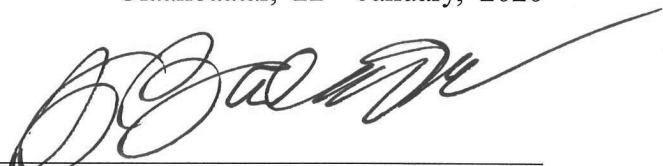

Ms. Eriko Tamura
Chief Representative
JICA Mongolia Office
Japan International Cooperation Agency
Japan

Mr. Kenichiro Iwashita
Chief Expert/Team Leader
JICA Expert Team

Mr. B. Zayabal
Commissioner
General Department of Taxation
Mongolia

Mr. I. Batkhoo
Director General
Development Financing Department
Ministry of Finance
Mongolia

I. INTRODUCTION

The parties have constantly been overseeing the implementation of the Project against the Work plan discussed and approved by the 1st JCC meeting. 6th JCC meeting was held in December 2019 where the work performance of the Project in previous 3 years and Objectively verifiable indicators were evaluated.

This 7th JCC meeting expects to confirm the Draft Final report of the Project.

II. KEY ISSUES DISCUSSED IN RELATION TO THE PROJECT

1. Both side confirmed the Project outputs as follows:

1.1 Output 1

- Prepared training materials and curriculum for staff to be specialized in international taxation in May, August and November, 2018.
- The following domestic trainings were held:
  - The preparatory level training (2017.8.21 – 8.25, Attendees 30)
  - Intermediate training (2017.9.11 – 9.15, Attendees 38)
  - Special training (2017.11.27 – 12.1, Attendees 38), (2018.11.26 – 11.30, Attendees 33)
  - Advanced level training (2018.8.27 – 8.31), (2017.9.11 – 9.15, Attendees 38), (2018.8.27 – 8.31, Attendees 33), (2019.8.26 - 8.30, Attendees 30)
- The following training was held in Japan:
  - Tax Collection training: 2017.2 attended call center officials.
  - Advanced level training 2018.4.12 – 4.19 (Attendees 15)
  - Advanced level training 2019.1.28 – 2.5 (Attendees 14)
- Follow-up review of training participants was conducted in September 2018 and November 2019. The trainees were first asked to fill in the questionnaire related to training and then interviewed by the Project experts, through physical attendance at participants' work premises, as to how they utilize the knowledge and skills acquired during the training at their work.
- The peer review was conducted 2 times in a manner that demonstrating how they utilize their knowledge and skill acquired from the training. (Dec., 2018, Dec., 2019)

Handwritten signature and initials in the bottom right corner of the page.

1.2 Output 2

- The Project experts reviewed the draft General Law of Taxation and Corporate Income Tax Law, provided necessary recommendation and comments. New provisions regarding Source rules, Definition on permanent establishment, Transfer pricing methods and documentation, General anti-avoidance rule, Mutual agreement procedure, Exchange of information, Controlled foreign company taxation, Thin capitalization and Earning stripping rule is reflected the above written new tax law.
- Comprehensive documents compiling legislative acts of Japan and their supporting ordinances and circulars in relation to transfer pricing documentation were prepared. In particular, the comments were provided and made them reflected in draft regulations such as on General anti-avoidance rule, Transfer pricing and determining arm's length price, Permanent establishment, and on Exchange of information.
- Draft of the manual and materials to be used are being developed and advices to relevant staffs have been provided whenever possible. Translation of updated edition of the OECD Model Tax Convention on Income and on Capital 2017 was done in response to GDT request. The book so-called "Miscellany of legal provisions of Japan related to international taxation" and "Comprehensive guide of Japanese taxes" were prepared and published in 200 pieces, and distributed to all training participants. The book was also handed over to the Tax Administration and Cooperation Department of GDT and its library.

1.3 Output 3

- The Project team experts developed recommendations to the Draft of General tax law amendment related to self-enforcement right and other tax measures, which are necessary for tax collection strengthening together with a description of the grounds for incorporating the law and submitted to joint WG with the MOF. Twenty-one (21) meetings were organized with the working group to discuss the content of the draft law and the project was amended. New provisions such as Self-enforcement right of tax authority in tax collection, Priority of national taxes, Secondary obligation of tax payment, Granting grace period, Collection of risky taxes forehead were introduced to the General tax law.
- Organized monthly meetings with the working group to discuss on contents of draft General Law of Taxation, provided advice and incorporated amendments to the draft law. The Project experts developed new draft regulations and necessary forms to be

attached to such regulations. These include Regulations on Implementation of actions to recover tax arrears from persons with secondary obligation to pay taxes, Regulation on granting grace period for payment of tax arrears, Regulation on sealing and seizure of properties and assets and Regulation on organizing auctions and conversion into monetary forms through direct contracts.

- Developed an implementation plan for effective measurement on the Tax Debt Call Center and Provided the information needed to develop a technical assignment related to the development of the debt call system and consulting on the technical assignment project. Since establishment of the Tax Debt Call Center, 28,054.4 million MNT has been collected through the period from March 2016 to the end of October 2019. By handling small amount of delinquency at the center, the staff in charge can allocate time for cases of larger amounts.
  - 72 computers were handed over to the tax offices of Songinokhairkhan and Chingeltei districts for increasing internal administrative work efficiency.
  - Draft tax collection manual on delinquency arrangement was prepared by the Project experts and finalized by the counterparts based on the approved tax regulation.
2. The project will end as scheduled by R/D. However, JICA acknowledged the necessity of follow-up activities for the steady effectuation of amended tax law from January 2020. Therefore, based on the request from GDT, JICA decided to additionally dispatch the project team until the beginning of March 2020.

The main tasks of the experts during the above mentioned additional dispatching period are as follows:

International Taxation

- 1) Consider measures to qualitatively improve the training for core staff in charge of international taxation. Specifically, based on the training system conducted in the project, discuss with GDT about (1) implementation department, (2) implementation target, (3) implementation time, and (4) content.
- 2) Consider measures to increase the number of staff in charge of international taxation. Although the training of a wide range of human resources is the mission of the Training Center. During the extension period the Project will discuss with GDT

regarding the development of a specific curriculum of international taxation training and formulation of a system for selecting and recruiting human resources for core staff.

- 3) Consideration of the tax inspector's tax audit support measures. It is certain that inspectors will encounter more complex and sophisticated investigations during a tax audit under the new international taxation system, which will take effect on January 1, 2020. In order to cope with this situation, discuss with GDT what kind of support should be established for both the investigation method and judgement within GDT.
- 4) Grasp the situation after the enforcement of the tax law amendment.

Tax Collection

- 1) Advice on the Amended Tax Law and Enforcement Order (Ordinance of the Commissioner, GDT)
  - 2) Advice for finalization of the delinquency arrangement manual by GDT and Q & A on the utilization of the above written manual after its enforcement.
  - 3) Advice on training implementation and support as a trainer.
  - 4) Advice on improvement of the execution system and handling of issues under implementation of the new legal environment.
  - 5) Advice on coordination with related organizations.
  - 6) Grasp the status of integration of the delinquency notification work with the new system.
  - 7) Grasp the situation after the enforcement of the tax law amendment.
3. The GDT reported on the implementation status of the amended law after its enforcement.
  4. GDT requested JICA for advice on measuring the effects of the revised tax law. The Project team has stated that advises will give on effect measurement as far as possible during the additional dispatching period.
  5. The JICA project team reported the summary of the Draft Final Report. GDT has agreed to consolidate the Project completion report (Final report) with such content.
  6. The JICA project team made the following recommendations, which should be implemented after the completion of the project:
    - 1) Common issues in international taxation and tax collection
      - Establish executing structure and determine its duties

- Develop human resources with practical skills available to respond to the new tax system
- Develop a sustainable internal training system
- Preparation of manuals and forms necessary for implementation of the new tax system
- Establish management system for handling issues during execution
- Promote public relation efforts through media, tax accountant association and other specialized government and non-government organizations regarding the new tax system and its implementation.

2) International Taxation

- Amendment of concluded inequality tax treaty
- Consideration on tax treaty between Japan and Mongolia
- Affiliation to multilateral treaties and systems
- Improve GDT and MOF officers' understanding of the latest theories of tax treaties
- Consideration on introduction of provision regarding the Advance Pricing Agreement (APA, an agreement between a taxpayer and a tax administration as to the transfer pricing methods that will be used to determine the arm's length price in transactions between the taxpayer and related parties) to the tax law.
- Formulation of international tax-related enforcement ordinances and tax calculation examples
- Case study on taxation in other countries
- Preparation of English test books on International taxation
- Preparation of manual for transfer pricing audit

3) Tax Collection

- Promote arrangement of individual delinquency cases (cases that are difficult to arrange)
- Coordinating proceedings with the Execution Court
- Improve the execution environment

ANNEX I

List of Participants

1. GDT:

Mr.B.Zayabal	Commissioner, General Department of Taxation
Mr.L.Nergui	Head, Public Administration and Management Department
Mr.Ts.Enkhjavkhlan	Head, Tax Administration and Cooperation Department
Mr.D.Tsogtjargal	Head, Revenue Department
Mr.D.Khurelchuluun	Head, Taxpayer Communication Department
Mr.Kh.Batbayar	Head, Information and Statistics Center
Ms.N.Byambaa	Head, State Budget Revenue and Audit Department

Secretary:

Mr.M.Khaliun	Officer, Tax Administration and Cooperation Department
--------------	--

2. JICA:

Ms. Eriko Tamura	Chief Representative, JICA Mongolia Office
Ms.A.Saikhantuya	Representative, Governance Sector, JICA Mongolia Office
Ms.Ts.Buyanjargal	Program Officer, JICA Mongolia Office

3. Project Team:

Mr.Kenichiro Iwashita	Chief advisor/human resource development
Mr.Mitsuru Kosaka	Tax Collection (Legal environment)
Mr.B.Erdenebaatar	Local Consultant
Ms.S.Narmandakh	Project Coordinator